

T.C.
FIRAT ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ANABİLİM DALI

**SPOR EĞİTİMCİLERİNİN KULLANDIKLARI
ÖĞRETİM YÖNTEMLERİNİN
KÜMELEME ANALİZİ İLE DEĞERLENDİRİLMESİ
(ELAZIĞ İLİ ÖRNEĞİ)**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Talha MURATHAN

2011

ONAY SAYFASI

.....
Sağlık Bilimleri Enstitüsü Müdürü

Bu tez Yüksek Lisans/Doktora Tezi standartlarına uygun bulunmuştur.

Yrd. Doç. Dr. Bilal ÇOBAN

Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı Başkanı

Tez tarafımızdan okunmuş, kapsam ve kalite yönünden Yüksek Lisans/Doktora Tezi olarak kabul edilmiştir.

Yrd. Doç. Dr. Oktay KAYA

Danışman

Yüksek Lisans/Doktora Sınavı Jüri Üyeleri

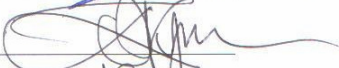
Yrd. Doç. Dr. Sebahattin DEVECİOĞLU

Yrd. Doç. Dr. Nurhan HALISDEMİR

Yrd. Doç. Dr. Oktay KAYA

Yrd. Doç. Dr. Yüksel SAHUCU

Yrd. Doç. Dr. Cemal GÜNDOĞDU

TEŞEKKÜR

Araştırmanın planlama, uygulama ve değerlendirme sürecinin her aşamasında hiçbir yardımı benden esirgemeyen değerli görüşleriyle bu araştırmanın tamamlanmasında büyük katkı sağlayan danışmanım, Yrd. Doç. Dr. Oktay KAYA'ya en içten teşekkürlerimi sunarım.

Tezimin sonuçlandırılmasında yapıcı eleştirileriyle bilgisine ve tecrübesine başvurduğum, Fırat Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksek Okulu Öğretim Üyesi Yrd.Doç. Dr. Sebahattin DEVECİOĞLU'na teşekkür ederim.

Araştırmanın her aşamasında yardımını esirgemeyen Fırat Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksek Okulu Öğretim Üyesi Yrd. Doç.Dr.Bilal ÇOBAN'a teşekkür ederim.

Araştırmam da fikir ve görüşleriyle yardımcı olan Fırat Üniversitesi İstatistik Bölümü Öğretim Üyesi Yrd. Doç. Dr. Nurhan HALİSDEMİR'e teşekkür ederim.

Talha MURATHAN

İÇİNDEKİLER

KABUL VE ONAY	ii
TEŞEKKÜR	iii
İÇİNDEKİLER	iv
TABLOLAR DİZİNİ	vii
ÖZET.....	x
ABSTRACT.....	xii

I.BÖLÜM

1. GİRİŞ	1
2. GENEL BİLGİLER	7
2.1. Eğitim	7
2.2. Öğretim	8
2.3. Antrenman	10
2.4. Beden Eğitimi	11
2.4.1. Beden Eğitimi ve Sporun Yararları	19
2.4.2. Beden Eğitimi ve Sporun Amaçları	20
3. ÖĞRETİM YÖNTEMLERİ	25
3.1. Öğretimde Yöntem Seçimini Etkileyecek Faktörler	27
3.2. Öğretim Yönteminin Öğrenci Özelliklerine Göre Belirlenmesi ...	30
3.3. Beden Eğitimi ve Sporda Kullanılan Yöntemler	33
3.3.1. Anlatım Yöntemi	34
3.3.2. Gösteri Yöntemi	36

3.3.3. Alıştırma Yöntemi	37
3.3.4. Görevlendirme(Ödev) Yöntemi	38
3.3.5. Eşli Çalışma Yöntemi	38
3.3.6. Yönlendirilmiş Buluş Yöntemi	42
3.3.7. Problem Çözme Yöntemi	42
3.3.8. Bağımsız Çalışma Yöntemi	43
3.3.9. Soru Cevap Yöntemi	43
3.3.10. Değerlendirme Yöntemi	44
3.3.11. Medya Yardımlı Öğretim Yöntemi	45
4. KÜMELEME ANALİZİ	46
4.1. Kümeleme Analizinin Aşamaları ve Kullanım Amaçları	47
4.2. Kümeleme Yöntemleri	48
4.2.1. Hiyerarşik Kümeleme Yöntemleri	49
4.2.2. Hiyerarşik Olmayan Kümeleme Yöntemleri	49

II. BÖLÜM

1. MATERYAL METOT	51
1.1. Araştırma Grubu	51
1.2. Veri Toplama Araçları	52
1.3. Verilerin Analizi	52
2. BULGULAR	55
2.1. Spor Eğitimcilerinin Demografik ve Mesleki Özellikleri	55
2.2. Spor Eğitimcilerinin Meslek Değişkenine Bağlı Demografik Özellikleri	58

2.3. Spor Eğitimcilerinin Kategorik ve Öğretim Yöntemlerine Göre	
Kümeleme Analizi	66
2.4. Spor Eğitimcilerinin Mesleğe Göre Uyguladıkları Öğretim	
Yöntemlerinin Kümeleme Dağılımı	71
3. TARTIŞMA VE SONUÇ	82
4. KAYNAKÇA	93
5. EKLER	97
6. ÖZGEÇMİŞ	100

TABLO VE GRAFİKLER DİZİNİ

Tablo 1: Spor Eğitimcilerinin Yaş Dağılımı

Tablo 2: Spor Eğitimcilerinin Cinsiyet Dağılımları

Tablo 3: Spor Eğitimcilerinin Medeni Durumu Dağılımı

Tablo 4: Spor Eğitimcilerinin Meslek Dağılımı

Tablo 5: Spor Eğitimcilerinin Eğitim Durumu Dağılımı

Tablo 6: Spor Eğitimcilerinin Branş Durumu Dağılımı

Tablo 7: Spor Eğitimcilerinin Çalıştığı Kurum Dağılımı

Tablo 8: Spor Eğitimcilerinin Hizmet Yılı Dağılımı

Tablo 9: Spor Eğitimcilerinin Derse ya da Antrenmana Hazırlık Süresi Dağılımı

Tablo 10: Spor Eğitimcilerinin Meslek ve Yaş Grubu Dağılımı

Tablo 11: Spor Eğitimcilerinin Meslek ve Cinsiyet Grubu Dağılımı

Tablo 12: Spor Eğitimcilerinin Meslek ve Medeni Durumu Dağılımları Analizi Grafiği

Tablo 13: Spor Eğitimcilerinin Meslek ve Eğitim Durumu Dağılımları

Tablo 14: Spor Eğitimcilerinin Meslek Ve Branş Durumu Dağılımları

Tablo 15: Spor Eğitimcilerinin Meslek ve Çalıştığı Kurum Dağılımları

Tablo 16: Spor Eğitimcilerinin Meslek ve Hizmet Yılı Dağılımları

Tablo 17: Spor Eğitimcilerinin Meslek ve Derse Hazırlık Sürelerinin Dağılımları

Tablo 18: Spor Eğitimcilerinin Meslek Dağılımına Göre Öğretim Yöntemlerinin Alt Kümelere Göre Sınıflandırılması

Tablo 19: Spor Eğitimcilerinin Mesleğe Göre Medya Yardımlı Öğretim Yönteminin Kümeleme Dağılımı

Tablo 20: Spor Eğitimcilerinin Mesleğe Göre Değerlendirme Öğretim Yönteminin Kümeleme Dağılımı

Tablo 21: Spor Eğitimcilerinin Mesleğe Göre Soru Cevap Öğretim Yönteminin Kümeleme Dağılımı

Tablo 22: Spor Eğitimcilerinin Mesleğe Göre Bağımsız Çalışma Öğretim Yönteminin Kümeleme Dağılımı

Tablo 23: Spor Eğitimcilerinin Mesleğe Göre Problem Çözme Öğretim Yönteminin Kümeleme Dağılımı

Tablo 24: Spor Eğitimcilerinin Mesleğe Göre Yönlendirilmiş Buluş Öğretim Yönteminin Kümeleme Dağılımı

Tablo 25: Spor Eğitimcilerinin Mesleğe Göre Eşli Çalışma Öğretim Yönteminin Kümeleme Dağılımı

Tablo 26: Spor Eğitimcilerinin Mesleğe Göre Görevlendirme (Ödev) Öğretim Yönteminin Kümeleme Dağılımı

Tablo 27: Spor Eğitimcilerinin Mesleğe Göre Alıştırma Öğretim Yönteminin Kümeleme Dağılımı

Tablo 28: Spor Eğitimcilerinin Mesleğe Göre Gösteri Öğretim Yönteminin Kümeleme Dağılımı

Tablo 29: Spor Eğitimcilerinin Mesleğe Göre Anlatım Öğretim Yönteminin Kümeleme Dağılımı

Grafik 1: Spor Eğitimcilerinin Meslek ve Yaş Grubu Kümeleme Analizi

Grafik 2: Spor Eğitimcilerinin Meslek ve Cinsiyet Grubu Kümeleme Analizi

Grafik 3: Spor Eğitimcilerinin Meslek ve Medeni Durum Grubu Kümeleme

Grafik 4: Spor Eğitimcilerinin Meslek ve Eğitim Durumu Kümeleme Analizi Grafiği

Grafik 5: Spor Eğitimcilerinin Meslek ve Branş Durum Kümeleme Analizi Grafiği

Grafik 6: Spor Eğitimcilerinin Meslek ve Çalıştığı Kurum Kümeleme Analizi Grafiği

Grafik 7: Spor Eğitimcilerinin Meslek ve Hizmet Yılı Kümeleme Analizi Grafiği

Grafik 8: Spor Eğitimcilerinin Meslek ve Derse Hazırlık Süreleri Kümeleme Analizi Grafiği

Grafik 9: Spor Eğitmcilerinin Meslek ve Öğretim Yöntemlerinin ağaç yöntemiyle Alt Kümelerinin CHAID Analizi Grafiği

Grafik 10: Spor Eğitmcilerinin Meslek ve Öğretim Yöntemlerinin ağaç yöntemiyle Alt Kümelerinin QUEST Analizi Grafiği

Grafik 11: Spor Eğitmcilerinin Mesleğe göre Medya Yardımlı Öğretim Yönteminin Kümeleme Analizi Grafiği

Grafik 12: Spor Eğitmcilerinin Mesleğe Göre Değerlendirme Öğretim Yönteminin Kümeleme Analizi Grafiği

Grafik 13: Spor Eğitmcilerinin Mesleğe göre Soru Cevap Öğretim Yönteminin Kümeleme Analizi Grafiği

Grafik 14: Spor Eğitmcilerinin Mesleğe Göre Bağımsız Çalışma Öğretim Yönteminin Kümeleme Analizi Grafiği

Grafik 15: Spor Eğitmcilerinin Mesleğe Göre Problem Çözme Öğretim Yönteminin Kümeleme Analizi Grafiği

Grafik 16: Spor Eğitmcilerinin Mesleğe göre Yönlendirilmiş Buluş Öğretim Yönteminin Kümeleme Analizi Grafiği

Grafik 17: Spor Eğitmcilerinin Mesleğe göre Eşli Çalışma Öğretim Yönteminin Kümeleme Analizi Grafiği

Grafik 18: Spor Eğitmcilerinin Mesleğe göre Görevlendirme (Ödev) Öğretim Yönteminin Kümeleme Analizi Grafiği

Grafik 19: Spor Eğitmcilerinin Mesleğe Göre Alıştırma Öğretim Yönteminin Kümeleme Analizi Grafiği

Grafik 20: Spor Eğitmcilerinin Mesleğe Göre Gösteri Öğretim Yönteminin Kümeleme Analizi Grafiği

Grafik 21: Spor Eğitmcilerinin Mesleğe göre Anlatım Öğretim Yönteminin Kümeleme Analizi Grafiği

ÖZET

Bu çalışmada; beden eğitimi öğretmenleriyle, antrenörlerin demografik ve mesleki özellikleri incelenmiş olup, öğretim yöntemlerine göre bu meslek gruplarında farklılığın olup olmadığı araştırılmak istenmiştir. Bu farklılıkları ortaya koymak için ise “Anket Survey Yöntemi” uygulanmıştır.

Araştırmanın Evrenini Spor Eğitimcileri oluşturmuştur. Örneklemi ise 2010–2011 yılında Elazığ ilinde aktif görev yapan, 178 Beden Eğitimi öğretmeni ile 243 Antrenör oluşturmuştur.

Araştırmada Spor Eğitimcileri gruplar halinde sınıflandırılarak, Araştırmaya katılan Spor Eğitimcilerinin meslek ve diğer değişkenlere göre demografik dağılımları arasındaki ilişkinin ($p < 0.05$) düzeyinde anlamlı olup olmadığı incelenmiştir.

Spor Eğitimcilerini Öğretim Yöntemlerine göre kümelene eğilimlerini belirlemek amacı ile kullandıkları öğretim yöntemlerine ilişkin, her değişkenin hangi değişkenler tarafından açıklandığı ve hangi değişken kümesinde yer aldığını saptamak amacıyla çok değişkenli istatistiksel yöntemlerden “Kümeleme Analizi Yöntemlerinden” “İki Aşamalı Yöntem” seçilmiş olup, kümeleme kriteri olarak “Schwarz’ın Bayesian Kriteri” (BIC) seçilmiştir.

Araştırmaya katılan Spor Eğitimcilerinin Mesleğe göre gösterdikleri dağılımı kümeleme analizi yöntemlerinden “K-means cluster” K-ortalımalı kümeleme analizi ile karşılaştırılmıştır. Ayrıca Ağaç yöntemi ile yine araştırmaya katılan Spor Eğitimcilerinin Mesleğe göre gösterdikleri dağılımın alt kümeleri ağaç yöntemlerinden CHAID ve QUEST Analizlerinden olan “Alt Kümeleme Analizi” uygulanmış ve alt kümelerdeki ilişkiler tespit edilmiştir. İstatistiksel Değerlendirmelerde SPSS 17.0 paket programı kullanılarak anlamlı bulunan veriler tablo ve grafiklerle gösterilmiştir.

Sonuç olarak, Spor Eğitimcilerinin yaygın olarak kullandıkları ğretim yöntemleri belirlenmiş, meslek gruplarının kümelenme tabakaları ortaya konulmuştur. Spor eğitimcilerinin kullandıkları ğretim yöntemlerinin mesleğe, yaşa, eğitim durumuna göre anlamlı farklılıklar gsterdiği belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Spor eğitimcisi, ğretim yöntemi, kümeleme analizi

ABSTRACT

In this study, with physical education teacher, demographic and profession qualities of trainers were studied and it was wanted to search if there was any difference in this occupation groups according to education methods. To determine these differences “Survey Method” was carried out.

Sport educators constituted the sampling group the universe of investigation and, 178 physical education teachers and 243 trainers that worked actively in Elazığ in 2010-2011 formed.

In this study, sport educators were classified in to groups and then it was studied to determine whether there was any meaningful level between demographic distribution of sport educators according to occupation and other variables.

Also, in this study, with the aim of determining the clustering tendencies of sport educators according to their education methods, the methods they used were tried to explain. Also, to determine variable cluster in which they took part in, 2 gradual method, a method of Clustering analysis method, was chosen and then Bayesian criteria of Schwarz (BIC) was chosen as a Clustering Criteria.

The distribution of sport education that took part in this study was compared with one of the Clustering Analysis, “K-means cluster” K- averaged Cluster analysis. Also, with Tree Method, the subgroups of distribution showed by the sport educators of this group was identified with Clustering analyzing, the method of CHAID and QUEST, and then the relationship among clustering was

analyzed. In statistic evaluation, SPSS 17.0 package programme was used and the meaningful datas were showed in tables and graphics.

As a result, education methods were used widely by sport educators and were identified, then clustering classes of occupation groups were determined. Also it was determined that; the education methods used by sport educators showed meaningful differences with respect to occupation, age and education level.

Key words: sport educator, education method, classifying cluster analysis.

I.BÖLÜM

1. GİRİŞ

Günümüzde ortaya çıkan gelişmeler bireyin çok yönlü olarak gelişimini kaçınılmaz hale getirmiştir. Hızla değişen çevresel şartlar, toplumsal dinamizm ve artan beklentiler bireyin yaşamını doğrudan etkilemektedir. Çağın gerektirdiği bilgi ve becerilerle donatılmış, kendisini ve çevresini sürekli geliştirebilen, olgu ve olayları çok yönlü değerlendirebilen bireylerin yetiştirilmesi son derece önemli ve gerekli hale gelmiştir. Bireyin kendini geliştirmesinin temeli sürekli öğrenmeye ve gelişmeye dayanır. Çünkü günümüz toplumu artık sanayi toplumunun da ötesine geçmiş ve bilgi toplumu haline gelmiştir. Bireyin sahip olduğu bilgi, beceri ve davranışların geliştirilmesi, yaşamda verimli ve etkili olmasının ön şartıdır.

Öğrenme yaşantıları oluşturmayı amaçlayan öğretme durumları, çeşitli öğretme yöntemlerinden yararlanılarak tasarlanır ve uygulamaya konulur. Öğretme yöntemi, öğrenciyi hedefe ulaştırmak için izlenen yoldur. Yöntemle, belli öğretme teknikleri ve araçları kullanılarak öğretmen ve öğrenci faaliyetlerinin bir plana göre düzenlenmesi ve yürütülmesi amaçlanır. Bir başka deyişle, “öğretme yöntemi öğrencilere bilgi, beceri ve tutum kazandırılması amacıyla gözlem, deney, planlama çalışmaları, uygulama ve çalışma tekniklerinin tümünü kapsar (18).

Eğitim, öğretim ve öğrenme birbirleri ile iç içe olan kavramlardır. Eğitim sürecinin temeli öğrenmeye dayanır. Eğitim ve öğretimin amacı öğrenmeyi sağlamaktır. Eğitim ve öğretim faaliyetlerinin hedeflerine ulaşması için

öğrenmenin gerçekleşmesi gerekir (24). Öğrenme bireysel olarak gerçekleşir. Her birey kendi yaşantısı yoluyla öğrenir (38). İnsanlar duyu organlarını kullanarak, çevreleri ile iletişim kurdukları sürece yeni davranışlar öğrenirler (40). Ancak bu öğrenmelerin bir kısmı kendiliğinden, hiç kimsenin yardımı olmadan oluşur. Bu nedenle, eğitim-öğretim süresince bireylere amaçlar doğrultusunda davranışlarını değiştirecekleri bir ortam hazırlayarak yaşantı geçirmeleri sağlanır (14).

Cumhuriyetimizin kurucusu Ulu Önder Mustafa Kemal ATATÜRK, bu konudaki görüşünü “*Müsbet bilimlerin temellerine dayanan, güzel sanatları seven, fikir terbiyesinde olduğu kadar, beden terbiyesinde kabiliyeti artmış ve yükselmiş olan erdemli, kudretli, bir nesil yetiştirmek; ana siyasetimizin açık dileğidir.*” sözleriyle ifade etmektedir (29). Öğrenme ve öğretme beraber gelişen bir süreçtir. Öğrenme süreci bireyin doğumuyla birlikte ailede başlar, planlı ve programlı bir kurum olan okul ile devam eder. İnsanlar kişiliklerinin temelini oluşturan bir kısım davranışı aile ortamında kazanır. Ortak aile yaşamı içinde ailenin temel davranış kalıplarını ve değerlerini öğrenirler. Toplumlar geliştikçe ve ailenin bütün bireyleri iş hayatında yer aldıkça okul öncesi çağdaki çocukların eğitimi kreş, yuva, anaokulu ve ilkokul gibi formal eğitim kurumları tarafından yerine getirilmekte ve ailenin çocuk üzerindeki etkileri azalmaktadır (11).

Eğitim gibi spor da, bireyin şekillenmesi açısından toplum yaşamında vazgeçilemeyecek, kesintiye uğratılamayacak bir olgudur. Eğitim de, spor da insan yaşamını katılımsal olarak etkilemektedir (26). Her iki olgu da sosyal kabullük için çok önemlidir. Bu amaçlarla yapılan etkinlikler farklı boyutlardan tartışılmaktadır. XVII. Yy Descartes akılcılığında, sistematik olarak yapılan beden-zihin ya da beden-ruh ayırımı, zihin ya da ruhun ayrı bir cevher olarak

kabul edilmesine neden olmuştur (46). Belki de “Beden Eğitimi” deyimini de bu ayrımın bir uzantısı olarak literatüre yerleştirilmiştir. Beden Eğitimi kavramı 1940’lı yıllarda ortaya çıkmış ve günümüzde de gelişmelerini devam ettirmektedir. Ülkemizde Beden Eğitimi, ilk ve orta öğretim programlarımıza ancak 60’lı yıllarda bilimsel olarak yansımıştır. Türkiye’de beden eğitimi ve sporun gelişmesine damgasını vuran isimlerden biri de Selim Sırrı TARCAN’dır (1854-1957). “Spor beden eğitiminin edebiyatıdır, beden eğitimi toplumsal sağlığın bir koludur, jimnastik beden eğitiminin lisanıdır” (33) diyerek beden eğitimi ve spor etkinliklerinin bilinçli bir şekilde, planlı ve sağlık için yapılmasının önemine değinmiştir. Beden Eğitiminin bazı tanımlamaları da şöyledir: “Beden Eğitimi, hedefi insan performansını geliştirmek olan ve seçtiği fiziksel aktivitelerle bu hedefe ulaşmaya çalışan bir eğitim yöntemidir.” “Beden Eğitimi, etkinlik demektir. Beden araç olup, amaç tüm kişiliğin eğitimidir. Sağlıklı, güçlü, mutlu olma, kişilik, karakter, ahlaki değerler kazanma, kültürleşme, toplumsallaşma ve vatandaşlık eğitimidir.” “Beden Eğitimi, hareket etmeyi öğrenmek ve hareketler yolu ile öğrenmektir.” “Beden Eğitimi, okul öncesi çağdan okul kariyerinin bitimine kadar olan dönemde, insanın fiziksel gelişimine eğitimsel yaklaşımıdır” (33, 35).

Sistemli Beden Eğitimi ve Spor faaliyetlerinin başlangıcından itibaren her toplum, kendi toplumsal ihtiyaç ve şartları doğrultusunda yukarıda belirtilen özelliklerin kazandırılmasına yönelik bir dizi amaç kategorileri belirlemekte ve onları yeni oluşan taleplere göre yeniden değerlendirmektedir (35). Okul bir toplumda eğitimin pazarlandığı ve eğitim hizmetinin üretildiği yerdir. Bu üretim

hiç şüphesiz ki beden eğitimi programları sayesinde çocuğun temel hareket ihtiyacını gidermeyi amaçlayan faaliyetleri de içerisinde bulundurmaktadır.

Beden Eğitimi programları, yalnız okulda çalışmayı değil, aynı zamanda toplumla yaşama ve öğrenme koşullarını geliştirmeyi, bireyin fiziksel, duygusal ve sosyal gelişimine katkı amacına yönelik etkilerde bulunmasını da sağlamaktadır (18). Ayrıca beden eğitimi dersleri ile bireyin motor becerilerdeki yeteneği konusunda kendini yeterli hissetmesi, yani koşma, tırmanma, dengede durma, sıçrama, takla atma gibi temel hareketleri geliştirmesi mümkündür. Böylece beden eğitimi dersleri harekete ilişkin davranışlardaki değişiklikler yoluyla bireyin vücut kontrolü, koordinasyona ve sinir-kas sistemlerinin gelişimini sağlayarak beraberinde zihinsel ve psikolojik yönde uyumlu olmasını da sağlayacaktır (21,43). Bu amaçların gerçekleşmesi için beden eğitimi derslerinin amaçlarının, bu amaçlara ulaşmayı hedefleyen öğretmenler tarafından etkili ve doğru bir biçimde gerçekleştirilmesi gerekmektedir. Etkili bir öğretmen, öğrencilerin bir bölümünü değil tamamını öğretim süreci içine dahil edebilen ve öğretim işini doğru ve etkili yöntemler kullanarak öğrenciye aktarmayı başarabilen öğretmendir. Çocuklarımızın bedenlen ruhen sağlıklı, mutlu, dengeli, kişilik sahibi, üretici vatandaşlar olarak yetişmelerinde beden eğitimi öğretmenlerine çok önemli görevler ve sorumluluklar düşmektedir (13).

Öğretim, en iyi koşullarda bile zordur; öğrenci ve öğretmenin gereksinimlerini hesaba katmamak ise zaten zor olan bu işi, olanaksız kılar. Yani öğrenci ve öğretmenin gereksinimlerine sırt çeviren her öğretim yöntemi başarısızlığa mahkumdur (19). Öğretim yöntemleri, eğitim durumları planlanırken belirlenmesi gereken önemli bir öğedir. Çünkü saptanan davranışlar öğrencilere

öğretim yöntemleri sayesinde aktarılır. Her duruma uyabilecek tek bir öğretim yöntemi yoktur. Hedefler, içerik, öğrenciler ve öğretmen değiştikçe öğretim yönteminin biçimi ve kapsamı da değişecektir (5).

Beden eğitimi öğretmenlerinin bilgi, yetenek ve kişilik özelliklerinin yanında ders esnasında uyguladığı öğretim yöntemleri, onun alanındaki başarısını arttırıcı bir etkidir. Öğretme öğrenme süreci içinde hedeflerin öğrencilere kazandırılması anlamında çok önemli bir yere sahip olan yöntem seçimi hiç şüphesiz öğretmenlere ders esnasında yardımcı olacak bir kılavuz niteliğindedir. Eğitimde yöntem denildiğinde, öğrencilere yeni davranışları kazandırma işleminin nasıl gerçekleşeceği konusu karşımıza çıkmaktadır (11). Eğitim amaçlarının gerçekleşmesi bunu sağlayacak uygun bir öğretim yönteminin seçilmesiyle sağlanabilir. Bu nedenle her ders için tek bir yöntem değil çok farklı yöntemlerin kullanılması söz konusu olmaktadır. Öğretmenlerin yöntem konusunda seçici olabilmesi, onların çok farklı yöntemleri tanımaları ve kullanabilmeleri ile olanaklıdır. Bu anlamda beden eğitimi öğretmenlerinin ve öğrencilerin gereksinimlerinin dikkate alındığı, fiziksel şartların, zamanın, maliyetin, konunun, öğrencide geliştirilmek istenen niteliklerin hesaba katıldığı doğru bir öğretim yöntemi amaçların ulaşılmasında hiç şüphesiz daha etkili olacaktır (21).

Bu araştırmanın, eğitimin geneli içinde çok önemli bir yere sahip beden eğitimi dersleri ve spor antrenmanlarının etkili ve verimli bir şekilde işlenebilmesi, beden eğitimi derslerinde kullanılan yöntemlerin istatistiksel analizi yapılarak elde edilen bulgularla karşılaşılan sorunlara karşı daha erken önlem alınabilmesi anlamında spor eğitimcilerine yardımcı olması umulmaktadır.

Buradan hareketle bu araştırma çerçevesinde, Elazığ ili resmi ve özel kurum ve kuruluşlarda görev yapan spor eğitimcilerinin öğretim sürecinde kullandıkları öğretim yöntemlerinin hangileri olduğu ve kullanılan öğretim yöntemlerinin kümeleme analizi ile değerlendirilmesi amaçlandı. Bu ana amaç çerçevesinde aşağıdaki sorulara yanıt aranacaktır.

1. Ankete katılan spor eğitimcilerinin demografik özellikleri nelerdir?
2. Spor eğitimcilerinin kullandıkları öğretim yöntemleri nelerdir?
3. Spor eğitimcilerinin cinsiyetlerine göre kullandıkları öğretim yöntemleri arasında bir fark var mıdır?
4. Spor eğitimcilerinin kıdem durumuna göre kullandıkları öğretim yöntemleri arasında bir fark var mıdır?
5. Spor eğitimcilerinin derse hazırlık süreleri ile kullandıkları öğretim yöntemleri arasında bir fark var mıdır?
6. Spor eğitimcilerinin mesleki iş doyumu düzeyleri ile kullandıkları öğretim yöntemleri arasında bir ilişki var mıdır?

2. GENEL BİLGİLER

2.1. Eğitim

Eğitim, bireyin davranışlarında kendi yaşantısı yoluyla ve kasıtlı olarak istedik değişme meydana getirme sürecidir (17). Eğitim bilimi, kişilerin davranışlarını değiştirilmesinde öğrenmeye etki eden bütün etmenlerin ve etmenler arası ilişkileri sistemleştirilmesi ve davranış değiştirmenin en verimli ve etkili bir şekilde yapılması için araştırma geliştirme çalışmalarına ağırlık verir (15). Eğitim, bireyleri ve toplumları amaçlı, düzgün bir yaşam biçimine ulaştırmada ve sahip olunan bilgi, beceri ve değerleri planlı bir şekilde bir sonraki kuşağa aktarmada ve bu arada insan davranışlarını yaşantılar yoluyla değiştirmedeki bir süreçtir (23). Bir başka ifade ile eğitim, geleceğe çok donanımlı, nitelikli, düşünen, tartışan, inançlı, hızlı ve doğru karar alabilen, üretken bireyler yetiştirme sürecidir (8). İnsanın çevresine uyum sağlamasında ve sosyalleşmesinde eğitimin payı büyüktür.

Eğitim, bireyin doğduğu andan itibaren baslar ve birey ölünceye kadar sürer. Bu da eğitimin çok kapsamlı bir süreç olduğunu gösterir (31).

Eğitim uzun süreçte ürün veren bir yatırımdır. Ürünün kalitesi onu yaratacak etkenlerin niteliği ile özdeşleşir (36). Bireyin hayat boyu süren eğitiminin, okulda planlı ve programlı olarak yürütülen kısmı bireyin öğretimini oluşturur. Öğretim, öğrenmenin gerçekleşmesi ve bireyde istenen davranışların gelişmesi için uygulanan süreçlerin tümüdür (6,48).

Geniş anlamda, bireylerin toplumun standartlarını, inançlarını ve yaşam yollarını kazanmasında etkili olan tüm sosyal süreçlerdir (41). Eğitim bir süreçtir.

Süreç, bir amaca yönelmiş olan sürekli değişmelerin tamamıdır. Kişinin aldığı eğitimle sürekli olarak değişmesi, yetersiz durumundan daha yeterli duruma gelmesi sağlanmaktadır. Bu değişiklikler, birbirini izleyen ve birbiri üzerine biriken öğretme ve öğrenmeler sonucu gerçekleşmektedir (44).

Eğitim uzun vadeli bir yatırım olup aynı zamanda pahalı bir yatırımdır. Ürünü bir kuşak sonra verir. Bu bakımdan eğitim ve öğretim amaçlı, planlı, programlı, yöntemli ve kontrollü yapılmalıdır. Böyle yapılmazsa zaman, enerji ve ekonomik kayıp büyük olur (18).

2.2. Öğretim

Eğitim ve öğretim kavramları çoğu kez aynı anlamda kullanılmaktadır. Oysa eğitim, bireyde davranış değişikliği meydana getirme süreci, öğretim ise bu davranış değişikliğinin okulda planlı ve programlı bir şekilde yapılması sürecidir. Eğitim her yerde, ancak öğretim daha çok okulda yapılmaktadır. Eğitim süreci çok boyutludur, sürekli, yaşam boyu devam eder, yaşantılarla kazanılır (38). Zaman ve yer açısından sınırsızdır ve her şeyden önemli olarak da kültürü oluşturur. Öğretme süreci ise öğrenme etkinliklerini yönlendirme ya da kılavuzlama işidir. Burada sözü edilen öğrenme kavramı, yaşantı ürünü ve az çok kalıcı izli davranış değişikliği olarak tanımlanmaktadır (14). Eğitim ve öğretim ailede baslar. Aile bütün olumlu durumlara sahip olsa bile, çocuğunu bütün yönleriyle planlı, programlı ve bir sistem içinde yetiştirmesi çok zordur. Çünkü eğitim ve öğretim işi, bir uzmanlık ve sanat işidir. Bu bakımdan okul, çocuğu en iyi eğiten ve öğreten bir kurumdur denilebilir. Eğitim ve öğretim bir bütündür. Eğitim ve öğretim dengeli bir biçimde yürütülmelidir (18).

Öğretim deyince, en kısa ifade ile pedagojik formasyonu olan kimselerin (öğretmenlerin) bilgi ve maharetler kazandırmak veya bilgi ve maharet kazanmalarına yardım etmek suretiyle, öğrenim müesseselerinde bulunan öğrencilerin fiziki ve zihni gelişmelerini ve hayat şartlarına kolayca intibak etmelerini sağlamak için yaptıkları etkinlikler anlaşılır (24). Bloom'a göre öğretim hizmetinin niteliğini etkileyen dört ana etken vardır. Bunlar, öğrenciye sunulan ipuçları, öğrencinin öğrenme sürecine katılımı, öğrenciye sağlanan pekiştireçler ve geribildirim-düzeltilmedir (14).

Öğretim geniş bir kavramdır. Öğretimde, öğrenme ve öğretme diye iki etkinlik vardır. Bunlardan öğrenme öğrencinin, öğretme ise öğretmenin etkinlikleridir. Öğrenme kavramının, öğretim kavramı içindeki yeri büyüktür. Öğretimde, öğretmenden daha çok öğrencinin kendi kendisine öğrenmesi esastır. Öğrenme etkinliklerinde, öğrencinin ilgi ve iradesi çok önemlidir. Öğrenciyi kendi kendisinin rehberi haline getirmek gereklidir (18).

Öğretim, öğretme ve öğrenmeyi kapsamına alır. Okullarda öğretme faaliyetleri önceden hazırlanmış bir program çerçevesinde amaçlı, planlı, kontrollü ve düzenli olarak yapılır. Okullardaki öğretmenlerin rehberliğinde çeşitli denemelerde bulunarak bilgi, beceri, tavır ve idealler kazanırlar. Okullarda bunların öğrencilere kazandırılması ile ilgili yapılan faaliyetlere öğretim, bu faaliyetlerin sonucu düşünüş, değerlendiriş ve davranışlarda meydana gelen değişmelere ise eğitim denir (48).

Öğretimde göz önünde bulundurulması gereken amaçlar üç alanda ele alınır (35, 48):

1.) **Kognitif (bilişsel) alan:** (Bilgi düzeyi-Kavrama düzeyi-Uygulama düzeyi-Analiz düzeyi-Sentez düzeyi-Değerlendirme düzeyi)

2.) **Efektif (duyuşsal) alan:** (Alma düzeyi-Davranımda bulunma düzeyi-Kıymet biçme düzeyi-Organize etme düzeyi-Kendine mal etme düzeyi)

3.) **Psiko-motor alan:** (Gözleme düzeyi-Taklit etme düzeyi-Pratik yapma düzeyi-Yeni duruma uydurma düzeyi).

Öğretim, toplumun eğitim amaçlarını gerçekleştirmede, özellikle bilgi ve beceriler yoluyla eğitimin temel ve önemli bir bölümünü oluşturur. Öğretim, bir anlamda eğitime giden bir araçtır. Öğretim bir süreçtir. Eğitimde olduğu gibi öğretimin de amaçları, toplumun ve çağın gereklerine göre belirlenir. Bu süreçteki amaçlar genel olarak ana çizgileriyle şu şekilde ifade edilebilir (24):

- Çocuklara, gençlere (bireylere) belirlenen bilgi, beceri, davranış ve değerler kazandırabilme.
- Çocukların ruh, beden, zihin, düşünme, karar verme, karakter, kişilik ve sosyal yeteneklerini geliştirebilme.
- Çocuklara öğrenmesini öğretebilme.
- Çocukları bireysel ihtiyaçlarını, tanıma ve bu ihtiyaçlara cevap verebilme.
- Çocukların güdülerini bilinçli bir surette düzenleyerek geliştirebilme.
- Çocukları yaparak ve yaşayarak iş içinde hayat işlerine hazırlayabilme.
- Eğitim amaçlarını gerçekleştirmek için gerekli bütün önlemleri alabilme.

2.3. Antrenman

Belirli bir sistem içinde hedeflenen sportif performansı elde etmek için bir program çerçevesinde, sportif performans öğelerini geliştirmeye yönelik çalışmaların tümüdür (29).

Fizyologlar antrenmanın tanımını şöyle yapmaktadır: Vücuda yapılan tüm yüklenmelerde fonksiyonel ve morfolojiye uygunluk, yüklenmeler sonucu organizmada bir değişikliğin meydana gelmesi ve sonuçta verim artışına neden olunma. Bir başka antrenman tanımında ise: Alıştırmalar yardımı ile sporcuların fiziksel, teknik, taktik, zihinsel, psikolojik ve motorsal hazırlığıdır (12).

Doğru ve sistemli yapılan bir antrenman ile tüm performans öğeleri geliştirilebilir. Antrenman enerji oluşum sistemi üzerinde olumlu etkilerde bulunur. Bu şekilde kardiyovasküler (kalp-damar) sistemi antrenman ile gelişerek sporcunun aerobik gücü (oksijenli-güç) artırılır. Yorgunluğa karşı direnç artar. Nöromusküler (sinir-kas)ileti antrenmanla iyileştirilir. Kuvvet artırımı sağlanır. Koordinasyon, esneklik gelişir. Hareketlilik ve beceri gibi özellikler, iyileştirilir. Ayrıca sporcunun, teknik, taktik, zihinsel ve psikolojik özellikleri de gelişir. Özet olarak antrenman ile sporcuların enerji oluşum sistemleri, kuvvetleri ve motorik özellikleri geliştirilebilir (1).

2.4. Beden Eğitimi

Eğitim, amacı ve aracı insan olan karmaşık bir oluşumdur. Düşünce kaynağını felsefeden, doğruluğunu bilimden, düzenini toplumdan alan bir insan yaratma sanatıdır. İnsan yaratma oluşumunda Beden Eğitiminin genel eğitime katkısı çok büyüktür. Diğer bir deyişle, Beden Eğitimi ile Genel Eğitim ayrılmaz bir bütündür (9, 10). Eğitimin insan bütünlüğü ile ilgilenmesi ve bireyi bir bütün olarak ele alınması nedeniyle beden eğitiminin de temel yaklaşımı insanı bir bütün olarak ele almak olmalıdır. Beden eğitimi bu amaçlarını gerçekleştirirken araç olarak da insan doğasında var olan hareketleri kullandığı bilinmektedir (50).

Beden eğitimi, bireyin beden sağlığını, ruh sağlığını, beden becerilerini geliştirmeye yönelik, gerektiğinde çevresel koşullara ve katılımcıların özelliklerine göre değişebilen esnek kurallara dayalı oyuna, jimnastiğe, spora dönük alıştıırma ve çalışmaların tümünü kapsayan geniş tabanlı bir etkinliktir (43). Beden eğitimi etkinlikleri, insanı ruhsal ve düşünsel yasama yönelterek onun biyolojik varlığını da yüceltir. Bu açıdan beden eğitiminde yetenek değil, eğitim söz konusudur (9). Ayrıca beden eğitimi, çocuğun oyun hakkının ve serbest hareketinin okul yaşamı içindeki yerini güvenceye alır, bedensel ve ruhsal eğitimi sağlayarak sportif etkinliklerden zevk almasını mümkün kılar (9, 50, 51).

Beden Eğitimi, insan doğasında var olan hareketleri şekillendirerek çocuk yastan itibaren sosyal uygunluk, zekilik, ruhen ve bedenlen kuvvetlilik, cesaret ve disiplin gibi nitelikleri kazandırmayı amaçlayan bir bilim dalıdır (51). “Beden Eğitimi, her çocuk için neşe içinde, kişisel buluş ve benimsemesine yönelik olmalıdır. Aynı zamanda çevreye karşı sosyal bir sorumluluğun ön plana çıktığı şekilde, şimdi ve gelecek için sosyal öğrenme ve eğitime de kuvvetle dikkat çekmesi gerekir” (52). “Beden Eğitimi umumiyetle medeniyetin, kendi cemiyetinin sosyal faaliyetlerinin mahsulüdür” (47).

“Genel eğitimin tamamlayıcısı ve ayrılmaz bir parçası olan beden eğitimi, organizmanın bütünlüğü ilkesine dayalı olarak kişiliğin de eğitimidir” (50).

“Okul öncesi çağdan okul kariyerinin bitimine kadar ki dönemde insanın fiziksel gelişimine katkıda bulunan eğitimsel yaklaşımdır”(3). “Beden Eğitimi, genel eğitimin moral, entelektüel ve fizik bölümlerinden biri olarak çevik, dayanıklı, pek gözlü tek kelime ile iyi yurttaş yetiştirmekte uygulanan jimnastik ve spor gibi beden hareketlerinin tümüdür” (9).

ARACI'ya göre beden eğitimi, bireyin beden sağlığını, ruh sağlığını, beden becerilerini geliştirmeye yönelik, gerektiğinde çevresel koşullara ve katılımcıların özelliklerine göre değiştirilebilen esnek kurallara dayalı oyuna, cimmnastiğe, spora dönük alıştıırma ve çalışmaların tümünü kapsayan geniş tabanlı bir etkinliktir (43, 50).

“Beden eğitimi; insanın fiziksel, ruhsal ve zihinsel niteliklerini, bulunulan yasin ve genetik kapasitesinin gerektirdiği verim gücüne ulaştırmak amacı ile rekabet olmaksızın yapılan faaliyetler bütünüdür” (47).

“Beden Eğitimi, hareket etmeyi öğrenmek ve hareketler yolu ile öğrenmektir” (9).

Beden Eğitiminin amacı, öğrencilerin fiziksel etkinlikler, yani hareketler yoluyla gelişim ve eğitimlerini sağlayarak her öğrencinin hareket kapasitesinin en üst düzeye ulaşmasına yardımcı olmaktır (46). Ruth ve Helen'e göre beden eğitiminin amacı; sosyal yeteneklerde gelişme, güven, emniyet, dürüstçe mücadele etme, saygı ve sorun çözme tekniklerinde gelişmenin olmasıdır (9). Beden eğitimi dersinde ele alınan hareket eğitimi ve oyun konuları insanın eğitimi ve öğretiminde ele alınan Bilişsel, Duyuşsal, Sosyal ve Fiziksel gelişim konularını kapsamına almaktadır. Yani çocuğa bir hareket becerisi kazandırmak bilişsel, sosyal ve duyuşsal yönlerini de geliştirmek beden eğitimi dersinin amaçlarının çok kapsamlı olması gerektiğini dile getirmektedir (47). Beden Eğitiminin bu alanlardaki rolü ise kısaca şöyle ifade edilebilir (9, 47).

Fiziksel Gelişimdeki Rolü: Bireylerin fiziksel gelişimlerine katkıda bulunmak yalnız beden eğitime özgü bir amaçtır. Beden eğitimi etkinlikleri düzenli yapıldıklarında, organizmanın fiziksel uygunluğunu ve dayanıklılığını

buna bağlı olarak iç organların fonksiyonlarını geliştirir. Böylece organizmanın değişen koşullara daha kolay uyum sağlaması ve yorgunluğa karşı koyma gücü artar. En fazla etki, becerilerin gelişmesi, kassal hareketle verimliliğin artması, dolayısıyla kassal gücü ve dayanıklılığın artmasında görülür (9).

Zihinsel Gelişimdeki Rolü: Beden eğitimi aracılığıyla birey, sağlık ilkeleri ve hareketin yaşamdaki önemini kavrar. İnsan hareketinin doğası, büyüme ve gelişmedeki önemi, temizlik, hastalıklardan korunma, dengeli ve yeterli beslenme, iyi alışkanlıklar kazanma vb. konularda bilgi edinir. Bu gerçeklere ilişkin bilgilerin birikimi ile etkinlikler yeni bir anlam kazanacak bu da her bireyin daha sağlıklı yaşam sürdürmesine yardımcı olacaktır (47).

Duygusal ve Toplumsal Gelişimdeki Rolü: Duygusal ve toplumsal gelişim birbirleriyle karşılıklı etkileşim halindedir. Her beden eğitimi etkinliği toplumsal bir deneyimdir. Ve çoğunlukla duyguları geliştirir. Bu etkinlikler sayesinde birey, duygularını ifade etme olanağı bulur. Saldırancılık, fke, utangaçlık, kıskançlık vb. duygularında boşalım sağlar, bunları kontrol etmesini sağlar. Beden Eğitimi etkinlikleri benlik gelişimine de katkıda bulunur. Beden Eğitimi etkinlikleri bireyde; kurallara uyma, başkalarının haklarına saygı, yardımlaşma, işbirliğine dayalı yaşama biçimi gibi alışkanlıklar kazandırır. Ayrıca bireylere etkin olma, sorumluluk yükleme ve sonuçlara katlanma olanakları sağlar (47).

Genel eğitimin tamamlayıcısı ve ayrılmaz bir parçası olan beden eğitimi, aynı zamanda kişiliğin eğitimidir. Başka bir deyişle öğrencilerin gelişim özellikleri göz önünde tutularak onların, fert ve toplum önünde sağlıklı, mutlu, iyi ahlaklı ve dengeli bir kişilik sahibi; yapıcı, yaratıcı ve üretken; milli kültür

değerlerini ve demokratik hayatın gerektirdiği davranışları kazanmış fertler olarak yetiştirilmeleri için en önemli araç olacaktır. Beden eğitimi derslerinde kazandırılması amaçlanan bilgi, beceri, tavır ve alışkanlıkların tamamının değerlendirilmesi gerekir (39, 43, 51).

Beden eğitimi etkinlikleri sayesinde;

- Kişi kendini tanır, tanıtır.
- Yeteneklerini geliştirir, sınırlı ve güçlü yönlerini öğrenir.
- Vücuduna ve sağlığına karşı bilinçlenir.
- Beceriler kazanarak organizmasını en etkili biçimde kullanmasını öğrenir.
- Fiziksel uygunluğu (kuvvet, çabukluk, dayanıklılık, esneklik, çeviklik, koordinasyon ve sağlık) geliştirir.
- Etkinlikler sonucu kişisel ve toplumsal nitelik ve becerileri geliştirir.
- Sağlık, mutluluk, yaşamında gerekli bilgi, davranış, alışkanlıklar ve beceriler kazandırır.
- Boş zaman davranışı ve alışkanlıklarını geliştirir. Kendine güveni artırır.

Beden Eğitimi; her bireyi kendi kapasitesi doğrultusunda fiziksel, bilişsel, sosyal ve duyuşsal bütünlük içerisinde geliştirerek sağlıklı yaşamasına katkıda bulunmak yoluyla, spor öğretiminin en temel hedefini oluşturur (21).

İnsanın düşünsel ve ruhsal yapısıyla birlikte bütünlüğünü oluşturan vücudun, belli amaçlar için eğitilmesi düşüncesi insanlığın evren üzerindeki varlığı kadar eskidir. Canlılığın tek belirtisi olan hareket, beden eğitiminin de başlıca aracıdır (10).

Beden eğitimi bazen amaç, bazen de sporun bir aracı olarak düşünülmektedir. Beden Eğitimi ve Spor birbirini tamamlayan ve birbirinden ayrı

düşünülmemesi gereken iki kavramdır. İnsanın beden ve ruh sağlığını geliştirmek ve iradesini güçlü kılmak beden eğitimi ve sporun temel amaçlarından biri olduğu gibi aynı zamanda beden eğitimi ve spor ferdin keşfedilmemiş özelliklerini ve yaratıcı yönünü hareket geçiren önemli bir faktördür (43).

Eğitimin kapsamı içine giren beden eğitimi ve spor, “Vücudun yapı ve fonksiyonlarını geliştirebilmeye, eklem ve kasların kontrollü, psikolojik ilerleme ve dengeli bir biçimde gelişmeyi sağlamayı, okul çağı sonrası iş ve rekreatif faaliyetlerin süresi içinde harcanan fiziki gücü en ekonomik biçimde kullanmayı, dolayısıyla organların kontrolüne metotlu bir şekilde hareket etmesini öğreten bir faaliyet sistemidir” (47).

Beden eğitimi ve sporun, ferdin eğitimindeki yerinin çok önemli olduğu, bu yüzden de eğitim sistemi içinde daha fazla yer verilmesi gerekliliği göz ardı edilemeyecek bir gerçektir (51). Geniş anlamda öğretim programı, okul tarafından öğrencilere kazandırılmak istenen yaşantıların tümünü ifade eder. Beden eğitimi ve sporla öğrenciler kişilik, karakter, duygusal, zihinsel, sosyal, bireysel ve toplumsal birçok değer kazanmaktadırlar. Öğretim programı içerisinde yer alan beden eğitimi ve spor dersleri, kazandırılmak istenen yaşantılar için bir araçtır. Beden eğitimi, genel eğitimin bir parçasıdır. Genel eğitimin hedeflerine ulaşmaya katkıda bulunur. Günümüzde beden eğitimi ve spor, yetişmekte olan yeni nesillerin temel kaynağı olan insana, fikren ve bedenen sağlık kazandıran bir faaliyet planı olarak kabul edilmektedir. Beden eğitimi ve spor faaliyetlerini insan hayatında vazgeçilmez bir alışkanlık haline getirmek gerekmektedir (9).

Eğitimin işlevi, toplum üzerinde değişen ve gelişen teknolojinin oluşturduğu etkiye karşı nitelikli insan gücü yetiştirmektir. Bilindiği gibi, nitelikli

insan gücü de fiziksel, zihinsel ve ruhsal olarak sağlıklı olmayı gerektirir. Bu da beden eğitimi ve sporun temelini oluşturan çok yönlü hareket çeşitlerini ve prensiplerini içeren beden eğitimi ve spor eğitimiyle kazanılır. Nitekim beden eğitimi ve spor, insanlık tarihinin her döneminde görülen uygulamaları ile gelişmiş ve günümüzde her düzeyde eğitimin ayrılmaz bir parçası olarak görülen bilinçli ve planlı faaliyetlerdir. Beden Eğitimi ve Spor çocuğun tüm gelişimi boyunca göz önünde tutulması gereken bir olgudur. Çünkü Beden Eğitimi ve Spor çocuğun temel etkinliğidir. Çocuk Beden Eğitimi ve Spor içinde bedensel yeteneklerini geliştirir. Hareket ve davranış olgunluğu kazanır. Kendi olanaklarını kavrar, yeteneklerini sezer. Enerjisini kullanmayı, eşyaya egemen olmayı onu kullanmayı öğrenir (13).

Çocuk, Beden Eğitimi ve Spor içinde çevresiyle duygusal ve fiziki ilişki kurar; sosyal yönünü geliştirme olanağı bulur. Başkalarını taklit ederek davranışlarını olgunlaştırır, yeni beceriler kazanır. Yenmeyi, yenilmeyi, bir kavgayı sürdürmeyi, uzaklaşmayı, barışmayı, yardımlaşmayı, birlikte yapmayı, yarışmayı, rekabeti beller (13).

Beden Eğitimi ve Spor faaliyetleri; insanların bedeni ve zihni yönlerden sağlıklı gelişimlerini sağlayan, bu alanda kazandıkları bilgi, beceri ve iyi alışkanlıklar yolu ile ahlâklı olmalarında büyük rol oynayan faaliyetlerdir (7).

Beden Eğitimi ve Sporun ideal tanımı, insanın fiziksel güç ve yeteneklerinin, zihinsel ve ruhsal eğitimine paralel düzeyde geliştirilmesini hedefleyen hareket formları olarak yapılmaktadır. Ancak tarihi süreç içerisinde sportif faaliyetlerin çok değişik nedenlerle uygulandığı birey ve toplum açısından oldukça değişik fonksiyonları yerine getirdiği bilinmektedir (16).

Beden Eğitimi ve Spor; fiziksel hareketlerin planlı bir gelişme doğrultusunda yaşantıya dönüştürülmesidir (22).

Beden Eğitimi ve Spor; Milli Eğitimin temel ilkelerine bağlı olarak kişinin bedensel, ruhsal, zihinsel gelişimini sağlamanın yanı sıra, oyun, jimnastik ve spor gibi eğitici bütün bedensel etkinlikleri içeren genel kavramdır (16).

Beden Eğitimi ve Spor, büyük kas etkinlikleri aracılığı ile bireyin bedensel, ruhsal ve toplumsal bütünlüğü zedelemeyen kişiyi toplum yararına en iyi şekilde geliştirme eğitimidir (16).

Beden Eğitimi ve Spor, sağlıklı, güçlü, mutlu olma, kişilik, karakter, ahlaki değerler kazanma, kültürleşme, toplumsallaşma ve vatandaşlık eğitimidir (22).

Beden Eğitimi ve Spor, kişinin beden, ruhen ve fikren gelişimini sağlama kişiyi günlük yaşama ve iş yaşamının koşullarına hazırlamak, ulusal bilinç ve yurttaşlık duygularını kuvvetlendirmek amacı ile yapılan, düzenli ve metotlu çalışmaların tümüdür (43).

Beden Eğitimi ve Spor, hareket etmeyi öğrenmek ve hareket yoluyla öğrenmektir (9).

Felsefe tarihindeki filozofların Beden Eğitimi ve Sporla ilgili görüşlerinde; Sokrat öncesi ve sonrası, Platon ve Aristo dönemleri insan eğitimi için spora son derece önem verdikleri görülmektedir. Descartes de dahil, idealist felsefe içinde zihni ya da ruhu bedenden ayırıyorlardı. Ama spor söz konusu olunca bu ayırımdan vazgeçiyorlardı. XVII. yy. Descartes akılcılığında beden, zihin ya da ruh ayırımı sistematik olarak yapılmıştır (12).

Fakat bugün beden ve zihin bir bütün olarak ele alınmaktadır. Aydınlanmada, kişinin kendini aydınlatmasında ya da kültürlenmesinde sporun yeri büyüktür (10).

Günümüzde beden eğitimi ve sporun önemini üç yönden ele almak mümkündür (16):

- 1) Sağlık açısından,
- 2) Estetik Yönden,
- 3) Felsefi ve Pedagojik Yönden.

2.4.1. Beden Eğitimi ve Sporun Yararları

Beden eğitimi ve spor, insanların hareketlerinde yapısal, duygusal, sosyal denge ve uyumları sağlayan önemli bir etkinliktir. Gelişmenin iyi, güzel ve olumlu doğrultuda olmasını sağlar. Beden eğitimi ve spor insanlarda;

- 1) Bedensel ve psikolojik (ruhsal) sağlığı,
- 2) Kişisel yetenek ve farklılıkları, diğer insanların yetenek ve farklılıklarını kavramayı,
- 3) Kendine güven ve cesaret duymayı,
- 4) Yaş dönemlerinin korkularını, benlik doyumunu, kişilik gelişimi ortamını,
- 5) Başarıda, başarısızlıkta paylaşımı ve paylaşmanın önemini,
- 6) Kişisel ve takım, grup sorumluluğunu,
- 7) Otorite ve disiplin kavramını,
- 8) Çalışmanın ve çalışkan olmanın zevkini,
- 9) Yaratıcılık duygularını,

10) Sosyal, toplumsal organizasyonlara katılmanın, anlaşabilme olgusunun değerini ortaya koyan bir olgudur (12).

Tamer; Beden eğitimi ve sporun amaçlarını organik gelişim, sinir-kas gelişimi, fiziksel gelişim ve duygusal gelişim olarak, Sel; görsel ve toplumsal amaçlar olarak sınıflandırmış, Bağırğan ise; bunları sağlık, verim, hareket, uyum, serbest zamanlar ve estetik, dans ve ritim başlıkları altında toplamıştır. Hasırcı ve Yıldırım, orta öğretim kurumlarında uygulanan beden eğitimi ve spor ders ve aktivitelerinde ön görülen amaçlara yönelik bireylere kazandırılması gereken nitelikleri de şöyle belirlemişlerdir;

- 1) Biyolojik (fiziksel) gelişime katkıda bulunmak,
- 2) Psikolojik gelişime katkıda bulunmak,
- 3) Sosyal gelişime katkıda bulunmak,
- 4) Yaratıcılık ve estetik duygusunu geliştirmek,
- 5) Sonraki yaşamında kullanılabilecek alışkanlıklar kazandırmaktır (16).

2.4.2. Beden Eğitimi ve Sporun Amaçları

1.) Kişisel Yönden:

- a) Sağlık (beden, ruhsal, toplumsal),
- b) Fizik uygunluğu (Tüm organizmanın etkili görevliliği),
- c) Kas kemik gelişimi (Güzel vücut ve estetik davranış),
- d) İş emniyet eğitimi (Sağlık, kazalara karşı korunma, ilk yardım için gerekli bilgi, davranış alışkanlıkları ve beceri kazanmak),
- e) Dengeli esnek kişilik (iyi ahlak, karakter),
- f) Bedenen eğitilmiş olmak,

- g) Bos zamanları değerlendirme davranış becerileri,
- h) Kültürel sevk ve duyarlık gelişimi, (10)

2.) Toplumsal Yönden:

- a) Barış ve savaş için gerekli vatandaşlık niteliklerini sağlamak,
- b) Toplumsal sorumluluğu geliştirmek,
- c) Liderlik niteliklerini geliştirmek,
- d) Yasalara, kurallara göre ve geleneklere saygı göstermek,
- e) Oyun aracılığı ile sıra ve hak kavramlarını geliştirerek başkalarının kişiliğine saygılı olma,
- f) İş birliği, takım ruhu ve kolektif davranışlar geliştirerek başkalarının kişiliğine saygılı olma,
- g) Toplumun değer yargılarına saygısını bilinçlendirmek (16).

3.) Ekonomik Yararlılık:

- a) Yapıcı, yaratıcı ve üretici yetenekleri geliştirmek,
- b) İş, görev ve meslek sorumluluğunu geliştirmek,
- c) İş ve çalışmalarında verimli ve başarılı olmak,
- d) Kamu kaynaklarını korumak ve iyi kullanmak
- e) Milli enerji kaynaklarını korumak,
- f) Aileye, çevreye ve okula yararlı görev ve sorumluluk yüklemek (16, 9, 10).

Beden Eğitimi ve Spor çocuğun; hareket etme, motorsal beceriler yoluyla yaşantı edinme, mücadele etme ve takdir edilme, başka çocuklarla oynama ihtiyaçlarını karşılar. Çocuklar, okula farklı çevrelerden gelirler. Bu nedenle, her biri değişik yeteneğe, ilgi ve ihtiyaçlar sahiptir. Üst düzeyde gelişimlerini sağlayabilmek için öğretmen, öğrencilerinin gelişim özelliklerini, ilgi ve

ihtiyaçlarını iyi bilmelidir (1). Eğitim, amacı ve aracı insan olan karmaşık bir oluşumdur. Düşünce kaynağını felsefeden, doğruluğunu bilimden, düzenini toplumdan alan bir insan yaratma sanatıdır. Bu yüzden, Beden Eğitimi ve Spor, aşağıdaki dört yönlü gelişimi de amaçları içine temel olarak almıştır (6, 47):

- a) Organik Gelişim,
- b) Sinir-Kas Gelişimi,
- c) Zihinsel Gelişim,
- d) Heyecansal (Duygusal) Gelişim.

Beden eğitimi ve sporun temel amacı, insanın beden ve ruh sağlığını geliştirmek, iradesini güçlü kılmaktır. Kişiler arasındaki ilişkileri çoğaltmak, grup çalışmasını kolaylaştırmak, karşılıklı dayanışmayı sağlamak, kişiyi topluma kazandırmak ve sosyalleşmesine katkıda bulunmak, sporun amaç ve yararları arasında sayılabilir (6).

Sportif etkinliklerin gelişmesinde, yapılanmasında rol oynayan sosyal ve ekonomik etkenleri su şekilde sıralayabiliriz:

- 1.) Kitle iletişim araçları,
- 2.) Gelir düzeyinin yüksekliği,
- 3.) Bos zamanların varlığı,
- 4.) Genel ekonomik durum,
- 5.) Nüfusun sosyal gelişmişlik durumu, sosyal ve kültürel düzeyin yüksekliği,
- 6.) Sosyal statünün eğitim yoluyla elde edilmiş olması,
- 7.) Kişilerin sosyalleşme durumu,
- 8.) Toplam nüfus içinde genç-yaşlı oranı,
- 9.) Spor için uygun bir alt yapının olması,

10.) Toplumun sosyal, ekonomik ve kültürel hedeflerinin belirlenmiş ve sosyal bütünleşmenin gerçekleşmiş olması (47).

Sosyal bir olay niteliğine sahip spor ve beden eğitimi faaliyetleri, bedensel ve ruhsal bir eğitim ortamı olarak değerlendirilmektedir. Kişilerin sosyalleşmesine yardımcı olan, sosyal ilişkilerin ve toplumun sosyal yönden kalkınmasında rol oynayan eğitim programları, insan unsurunun niteliğini geliştirip, üretimde ve uygarlık yarısında daha başarılı hale getirmeyi amaçlar. Gelişmiş ülkelerde boş zamanları değerlendirme amacıyla mesleki ve kültürel faaliyetlerin yanı sıra, sportif etkinliklere de büyük önem verilir. Sportif olaylar iç ve dış turizmin gelişmesine de katkıda bulunur. Milli takımlarımız veya uluslar arası turnuvalara katılan takımlarımızla birlikte her geçen gün büyük sayıda bir izleyici kitlenin harekete geçmesi ve bu tür haberlerin günlerce kamu gündeminde ilk sırada yer almasının canlı örneklerini sıklıkla yaşamaktayız (9).

Sosyal süreç içinde, spor yoluyla birbirleriyle ilgili birtakım kavramlar ortaya çıkar. Bu kavramlar arasında (29);

- a) Rekabet,
- b) Çatışma veya mücadele,
- c) işbirliği,
- d) Uyum,
- e) Bütünleşme, sayılabilir.

ATATÜRK, *“Sosyal açıdan spor hareketlerini düzenlemekle görevli olanlar, Türk çocuklarının spor hayatını yükseltmeyi düşünürken, sadece gösteri için ve kazanmak emeliyle herhangi bir müsabakada bir spor politikası oluşturamazlar. Asıl amaç, her yastaki Türk için beden eğitimini sağlamaktır.”*

diyerek her yastaki Türk için Beden Eğitiminin sağlanması düşüncesini ifade etmiştir (21).

Birinci Beş Yıllık Kalkınma Planında beden eğitimi ve sporun, gerektiği kadar yer almadığı görülmektedir. İkinci Beş Yıllık Kalkınma Planında ise su önemli hususlar yer almıştır:

- Sağlam ve sıhhatli bir kuşak yetiştirilmesinde spor ana eğitim araçları arasında kabul edilmelidir.
- Devletin sporla ilgili faaliyetleri, sporu topluma yönelten, okul ve halk sporuna öncelik veren, bir nitelik kazanacaktır.
- En son olarak Beşinci Beş Yıllık Kalkınma Planında da;
- Beden Eğitimi ve Sporun yaygınlaştırılması ve amatör sporun teşviki esastır.
- Kitle sporuna ehemmiyet verilecek ve bunun için gerekli şartlar hazırlanacaktır.
- Okullarda spor ve spor eğitimine ağırlık verilecek.
- Spor tesisleri süratle tamamlanacak ve yaygınlaştırılacak.
- İş yerlerinde beden eğitimi yapılması sağlanacaktır, maddelerine yer verilmiştir (13).

Beden Eğitimi ve Spor arasındaki fark; Beden eğitimi, bireyin beden ve ruh sağlığının gelişmesi için yapılan hareketlerin tümüdür. Spor ise, bireyin beden ve ruh sağlığının gelişmesi yanında, belli kurallara göre rekabet içinde mücadele etme, heyecan duyma, yarışma ve üstün gelme amacını içerir (16).

3. ÖĞRETİM YÖNTEMLERİ

Öğrenme yaşantıları oluşturmayı amaçlayan öğretim durumları, çeşitli öğretim yöntemlerinden yararlanılarak tasarlanır ve uygulamaya konulur. Öğretim yöntemi, öğrenciyi hedefe ulaştırmak için izlenen yoldur. Yöntemle, belli öğretim teknikleri ve araçları kullanılarak öğretmen ve öğrenci faaliyetlerinin bir plana göre düzenlenmesi ve yürütülmesi amaçlanır. Bir başka deyişle, “öğretim yöntemi öğrencilere bilgi, beceri ve tutum kazandırılması amacıyla gözlem, deney, planlama çalışmaları, uygulama ve çalışma tekniklerinin tümünü kapsar (47).

Öğrencilere yeni davranışlar kazandırılmasının nasıl gerçekleştirileceği, yöntem sorununu ortaya çıkarır. Bir öğrenme ünitesinin hedefleri belirlendikten sonra, bu hedefleri gerçekleştirmek için tasarlanan etkinlikler, birbirini izleyen üç aşamada yürütülür. Bunlar başlangıç, geliştirme ve sonuç alma etkinlikleridir. Öğretim sürecinin bu aşamalarında, öğretmenin ve öğrencilerin hangi etkinlikleri nasıl yapacakları ve bu etkinlikler sonunda öğrenciye hangi öğrenme yaşantılarının kazandırılacağı önceden saptanmak durumundadır (6).

Yöntem kavramı bugüne kadar farklı şekillerde tanımlanmıştır. Sözelimi yöntem, bir sorunu çözmek, bir deneyi sonuçlandırmak, bir konuyu öğrenmek ya da öğretmek gibi amaçlara ulaşmak için bilinçli olarak seçilen ve izlenen yoldur (7). Yöntem, kavram ve gerçekleri incelemede tutulan düzenli yol demektir (6). Yöntemler gerçekleri bulmaya giden yollardır. Yöntemler bilimsel çalışma yollarıdır.

Yöntem, “zihnin, bir gerçeğe ulaşmak yahut onu kanıtlamak üzere mantığa uygun bir biçimde düzenlenmiş ilkelerin, kuralların, evrelerin bütünüdür. Bir eylemi, bir işi, bir etkinliği sonuca götürmek için akla uygun olarak izlenen yoldur” (9).

En kolayından en zoruna kadar bütün işleri, bir plan ve program içinde çözmek durumundayız. Bu plan ve programın gerçekleşmesi için de, uygun yöntemlerle çalışmak gerekmektedir. Yöntemsiz çalışıldığı zaman amaca varılması güçleşir veya hiç varılamaz. Zaman ve enerji kaybı doğar. Araç ve gereç savurganlığı olur. Çağımız yöntemli çalışmayı gerektirmektedir. Öğrenci derslerini, meslek sahibi işlerini, devlet kalkınmasını planlı ve yöntemli çalışmasıyla amacına vardırabilir (47).

İlköğretimdeki beden eğitimi derslerinde, amaçların gerçekleştirilmesi çocuğun gelişimine uygun çok çeşitli hareket formlarının deneyimlerle kazandırılmasına bağlıdır (6).

Çocuklarda hareket etmeyi öğrenmek veya hareketler yoluyla öğrenmenin gerçekleşmesini sağlamak, çok çeşitli öğretim yöntem, teknik ve eğitimsel yaklaşımların kullanılmasını gerektirir (47).

Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenleri tarafından oldukça önemli olan öğretim yöntemleri öğretmen açısından bilinmesi gereken konuların başında gelir. Tüm öğretim şekillerinde olduğu gibi spor tekniklerinin öğretiminde de belirli bir teknik, beceri ve yöntemler kullanılır. Bir spor tekniğinin yanlış öğrenilmesinden sonra düzeltilmesi, ilk kez öğrenenden daha zor olacağı daima göz önünde bulundurulmalıdır. Beden Eğitiminde belirlenmiş amaçlara ulaşmak için en kısa yol olan öğretim yöntemlerinin temelini “Nasıl öğreteceğim?” sorusunun cevabı

oluşturur. Bir spor eğitimcisi ne kadar “yol-yöntem” bilgisine sahip olursa, amacına ulaşmada o kadar tercih sansına sahip demektir (17).

Çünkü, eğitim amaçlarında yer alan kompleks öğrenme ortamlarında kullanılan metotlarda “Bir yöntem hepsine uymaz.” anlayışı vardır. Bu yöntemlerin birbirinden farklı bilişsel, sosyal ve psikomotor amaçları vardır (6).

3.1. Öğretimde Yöntem ve Yöntem Seçimini Etkileyen Faktörler

Öğretimde yöntem, kısa zamanda daha çok amacın gerçekleşmesini sağlar. Öğretimde amaçların gerçekleşmesi ise; öğrencilerin, amacın, konunun, eldeki araç ve gereçlerle öğretmenin özelliklerine uygun bir metodun bulunmasına ve uygulanmasına bağlıdır (47).

Öğretimde geniş anlamda kullanılan “yöntem” terimi; öğretmenin öğretme, öğrencinin öğrenme çabalarını; ele alınacak konunun gereklerine, duyulan ihtiyaca, belirlenen amaca ve türlü psiko-fizik koşullara uygun olacak tarzda örgütlenmenin, en sağlam ve uygun araçlarla çalışarak başarılı sonuçlar elde etmenin tekniğidir. Yöntem, çalışmalarını düzenler, disiplin altına alır. Çağımızda öğretimde, öğrencinin özelliklerine, çevrenin koşullarına ve ele alınan konu ile ilgili yöntemler kullanılır (43).

Öğretim stili kavramının, bir bireysel bir de genel anlamı vardır. *Bireysel anlamda öğretim stili*, bir öğretmenin ya da belli bir dönemde ya da belli bir millete ait bir grup öğretmenin öğretimi oluşturmasının özel şahsi şekillenmesi, ortak karakteristik özelliğidir.

Genel anlamda öğretim stili de, çağımız değer yargıları ve yönelişlerinden ve günümüz pedagojik bilincinden ortaya çıkan, belli bir süre ve onun temel tutumu için esas olan, yani arzu edilen öğretim oluşturma biçimidir. Yapılan

araştırmalar, ders stili ile öğrenci davranışı arasında yakın ilişki olduğunu ortaya koymaktadırlar (9).

Yöntem seçiminde yöntemin (6);

- Öğrencilerin özelliklerine uygun olmasına; yaş, cinsiyet, seviye, fizik gibi.
- Gelişim düzeylerine uygun olmasına; kalp dolaşım, solunum, sindirim gibi.
- Öğretilecek konu ile yöntem arasındaki ahenkliğe uygun olmasına; konu ile yöntem uyum içinde birleştirilmeli, birbiri ile örtüőecek biçimde olmasına dikkat edilmesi gerekir.

Öğretim metot ve teknikleri, öğretim stratejilerinin yapı taslarıdır. Bazı eğitimciler, öğretim metodunun bir “öğretim tekniği” olduğunu savunurlarken, bazıları da tekniği, daha geniş olan metodun içindeki bazı küçük isleri yapma yolu olarak anlarlar. Yani bir metodun içinde çeşitli teknikler kullanılabilir. Bütün derslerde tek bir metot veya teknik kullanan öğretmen çok başarılı olamaz (43).

Sınıflarımızda karşılaşılan çocukların boyları, cinsiyetleri, zekâları, kişilikleri, fiziksel görünüşleri, kısaca her şeyleri birbirinden farklıdır. Bireysel farklılıkları dikkate almadan yapılan bir eğitimin başarılı olması söz konusu değildir. Bu sebeple, öğretim faaliyetleri düzenlenirken, öğrenciler arasındaki farklılıkların muhakkak surette göz önünde bulundurulması gerekir. Bir öğretmen normal dağılım eğrisini göz önüne alarak, sınıfındaki öğrencilerin zeka, duyu, heyecan, ön öğrenme, dikkat ve sosyal gelişim gibi bir çok açılardan birbirinden farklı olabileceğini hiçbir zaman unutmamalıdır. Bireyler arasındaki farklılıkları gruplandıran çok sayıda yaklaşım mevcuttur. Aslında bu yaklaşımların hepsi de bazı değişkenleri temel alarak farklılıkları sınıflandırmaya çalışmaktadır. Bu

yaklaşımlardan birine göre bireysel farklılıkları dört ana grupta toplamak mümkündür. Bunlar sırasıyla zekâ, sosyoekonomik düzey, cinsiyet ve kültürdür(26). Bir başka yaklaşımda bu farklılıkları zihinsel, fiziksel, çevresel, kültürel ve duygusal farklılıklar olmak üzere 5 ana grupta toplamaktadır (47). Bireysel farklılıkların ortaya çıkarabileceği sorunların giderilmesi için öğretmenlerin bazı stratejiler takip etmesi gerekir. Bu stratejilere şu örnekler verilebilir:

1. Öğrencilerin kültürel özgeçmişlerini dikkate alarak öğretim yapmak,
2. Akranların birbirine öğretmenlik yapmasını sağlayarak, öğrenci katılımını artırmak,
3. Kişiselleştirilmiş örnekler ve problemler sunmak,
4. İşbirliğine dayalı öğretim yöntemlerini uygulamak,
5. Ders planlarında bireyselleştirilmiş öğretime yer vermek (26).

Öğretmenin yöntem seçimini etkileyecek faktörler arasında şunları sayabiliriz:

- 1) Öğretmenin yönetime yatkınlığı,
- 2) Zaman ve fiziksel imkanlar,
- 3) Maliyet,
- 4) Öğrenci grubunun büyüklüğü,
- 5) Konunun özelliği.

Öğretim sonucunda öğrencide geliştirilmek istenen nitelikler: Dersin amaçları o dersin hangi yöntemlerle işlenmesi konusunda ipuçları verebilmektedir. Örneğin, öğrencinin becerilerinin gelişmesi amaçlanan bir derste “yaparak öğrenmeye” yönelik yöntemlerin ağır basması gerekmektedir. Ayrıca

programın niteliği, öğrenci grubunun tutumları, öğretmenin kişiliği, sınıf atmosferi gibi etmenlerin dışında (6, 7, 9) yöntem seçimini, “öğretmenin öğretim yükü, okul gününün uzunluğu, öğretmenin yönetim ve eğitici çalışmalarla ilgili yükümlülükleri, ders araç-gereçlerinin durumu” da etkileyebilmektedir. Öğretme-öğrenme süreçleri üzerinde çalışan araştırmacılar, kavramlar ve sınıflamalar üzerinde farklı görüşler taşımakla birlikte, birleştikleri temel nokta “tek ve sihirli bir öğretim yöntemi”nin olmadığıdır. Öğretmenler birçok öğretim yöntemi arasından, dersin amaçlarına en uygun öğretim yöntemlerini seçebilmelidir (47).

3.2. Öğretim Yönteminin Öğrenci Özelliklerince Belirlenmesi

Şüphesiz öğretmen, okuldaki dersinde, öğrenci sınıfları halinde ders vermektedir. Öğrenciler, öğretmenin dersini inşa etmesinde ve yöntem seçiminde dikkat etmesi gereken çeşitli özellikleri de beraberinde getirirler. Bu özellikler şunlar olabilir (7):

- Öğrencinin doğumla birlikte getirdiği ve psikolojik gelişimiyle ilgili özellikler,
- Öğrencinin kendi yaşadığı çevreden getirdiği özellikler,
- Öğrencinin ders anındaki psikolojik hali,
- Öğrencinin gelişimine bağlı olarak derslerinde gösterdiği beceri (başarı) iniş-çıkışları,
- Öğrenim ile ilgili motivasyonlar,
- Dış koşulların etkileri.

Beden Eğitimi derslerinde kullanılan yöntemlerin temel amacı, öğrencilerin kişilik gelişimine katkıda bulunarak, farklı yaklaşımlarla

öğrenmelerini ya da öğrendikleri becerileri geliştirmelerini sağlamaktır. Burada üzerinde durulması gereken özellik, öğrenme geliştirmenin farklı yaklaşımlarla kazandırılması özelliğidir. Ele alınacak farklı yaklaşımlar beceri öğretilirken öğrenciye kazandırılacak amaç ve hedefleri de belirler (7).

Öğrenme ya da öğrenilmiş becerinin geliştirilmesi istenirken belirlenen amaç ve hedeflerin yakalanabilmesi için uygun yöntemi seçmek gerekir. Kullanılan yöntemlerin her biri öğrenci üzerinde diğerlerinden farklı kazanımları vardır. Yöntemler birbirlerinin karşıtları değil, gelişim alanlarında öğrenciye farklı kazanımlar sunan ve birbirlerini tamamlayan özelliklere sahiptirler. Bir takım yöntemler daha çok kullanılıyor olabilir. Bu özelliği onu diğerlerinden üstün kılmaz. Ya da bazı yöntemler çok az kullanılıyor olsalar da farklı kazanımları nedeniyle diğer yöntemlerden daha az öneme sahip değildir (21).

Etkili öğretimde; öğretimi eğlenceli hale getirmek ve yaparak yaşayarak öğrenme, istenilen davranışların kazanılmasını kolaylaştırır. Bunun için eğitim ve öğretimde çeşitli yöntem, teknik ve materyallerin kullanılması önerilmektedir (22). Günümüzde yöntem ve araç seçiminde aşağıdaki ilkeler geçerliliğini sürdürmektedir:

1. Bütün öğrenme hedeflerinin gerçekleştirilmesinde aynı derecede etkili olabilecek bir yöntem ve araç yoktur.
2. En iyi yöntem ve aracın hangileri olacağını, öğretme sırasında öğrencinin yapması gerekli etkinlikleri belirler.
3. Yöntem ve araçlar, konu ve derslerle eşleştirilmekten çok, öğrenciye kazandırılacak davranışlarla eşleştirilmelidir.

4. En etkili öğretme durumları, yöntem ve araçların, bu durumların içinde birlikte düşünülüp düzenlenmesi ile yaratılabilir. Bu durumda her yöntem ve aracın belli işlevler için kullanılması gerekir.
5. Öğrenme, öğrencinin daha önce öğrendiklerini yeni öğrenme durumunda hatırlayabilmesi ve kullanmasıyla oluşmaktadır. Öğrenci ancak bu suretle öğrenme işine etkin olarak katılabilmektedir.
6. Öğrenmede, öğrencinin güdülenmiş olması, dikkatini sürekli tutması, öğrenileceklerin bulunduğu kaynakla etkileşimde bulunması çok önemli rol oynamaktadır.
7. Öğrencilerin, öğrenmede birbirlerinden farklı bilişsel süreçler kullanmaları, öğrenme stilleri ve yeteneklerinde farklılıkların olması çeşitli öğretme yöntem ve araçlarının bir arada kullanılmasını ve bireyselleştirilmiş öğretime yer verilmesi gerekmektedir.

Bilen'in de belirttiği gibi "bir öğretmenin sınıfında kullanabileceği çok sayıda öğretme teknikleri vardır. Bunlardan biri diğerinden üstün olmadığı gibi, her durumda başarıyla uygulanabilecek bir teknikten söz etmekte mümkün değildir (36).

Yöntem seçimi ve kullanılma biçimi de beden eğitimi öğretimi sürecini etkileyen önemli bir etkidir. Günümüzde öğretmen merkezli öğretim anlayışı, giderek yerini öğrenci merkezli öğretim anlayışına bırakmaya başlamıştır. Bu anlayış sınıf içi uygulamalara da yansımakta ve daha etkili öğrenme-öğretme yöntem ve tekniklerinin ortaya çıkarılmasına yol açmaktadır (7).

3.3. Beden Eğitimi ve Sporda Kullanılan Yöntemler

Öğretim yönteminin diğer tüm alanlardan bağımsız, kendi kendine yeterli, tek başına bir bütünmüş gibi düşünülmesi yanlış olur. Bir kimse ulaşmak istediklerini bilmiyorsa, doğal olarak onu gerçekleştirecek bir yöntem belirleyemeyecektir. Bu konuda karar vermede felsefe ve özellikle eğitim felsefesinden yararlanılmalıdır (6). Çeşitli felsefi yaklaşımların, genel eğitimde olduğu gibi beden eğitimi ve spor alanında da yol gösterici ilkelerinin bulunduğu söylenebilir. İdealistlere, realistlere, pragmatistlere, natüralistlere ve diyalektik materyalistlere göre beden eğitimi ve spor farklı anlamlar taşır, farklı işlevler görür ve farklı amaçlara hizmet eder. Bu akımlardan yola çıkarak, beden eğitimi ve sporda, öğretme-öğrenme etkinlikleri ve bunların alt başlıkları olan yöntemleri, öğretmen merkezli, öğrenci merkezli ve öğretmen ve öğrencinin işbirliği içinde olduğu yöntemler olarak üç gruba ayrılabilir. Bu bağlamda eğitim kurumlarında ve spor branşlarının öğretiminde, yaygın olarak kullanılan öğretim yöntemleri bulunmaktadır (7).

Beden Eğitimi ve Sporda uygulanan yöntemler şu özelliklere sahip olmalıdır (47):

1. Esneklik: Her öğrencinin ihtiyacına cevap vermelidir.
2. Aktiflik: En üst düzeyde hareket uygulama alanına sahip olmalıdır.
3. Çağdaş olma: Yenilikleri içermeli ve geliştirmeye açık olmalıdır.
4. Geniş kapsamlı olma: Değişik öğrenci gruplarına ve farklı yaş kesimlerinin beceri ve yeteneğine uygun olarak düzenlenebilir olmalıdır.
5. Katılım ve işbirliğini sağlama: Öğrenciler açısından cazip grup çalışmasına elverişli olmalıdır.

Beden Eğitimi ve Sporda yöntem ve teknikler bazen bağımsız bazen de birlikte kullanılmaktadır. Beden Eğitimi ve Spor öğretiminde, genel eğitimde kullanılan soru cevap, tartışma, düz-anlatım, dramatizasyon ve gösteri gibi yöntem-tekniklerinin yanında, daha yaygın olarak kullanılan başlıca öğretim yöntemleri şunlardır (43):

- 1) Anlatım Yöntemi,
- 2) Gösteri Yöntemi,
- 3) Alıştırma Yöntemi,
- 4) Görevlendirme (Ödev) Yöntemi,
- 5) Eşli Çalışma Yöntemi,
- 6) Yönlendirilmiş Buluş Yöntemi,
- 7) Problem Çözme Yöntemi,
- 8) Bağımsız Çalışma Yöntemi,
- 9) Soru Cevap Yöntemi,
- 10) Değerlendirme Yöntemi,
- 11) Medya Yardımlı Öğretim Yöntemi.

3.3.1. Anlatım Yöntemi

Öğretmenlerin en çok kullandıkları ve en eski öğretim yöntemlerinden biridir. Kelly (1990) tarafından yapılan bir araştırmada öğretmenlerin %93'ü, Mattice ve Richardson'un yaptıkları araştırmada da %85'i anlatım yöntemini daha çok kullanmaktadırlar (6).

Öğretmen merkezli bir yöntem olup, öğretmenin konu ile ilgili bilgilerini pasif şekilde oturan öğrencilere aktardığı bir ortamda gerçekleşir (15). Sözlü

anlatıma ağırlık verdiği için anlatmayı gerektiren derslerde kullanılır. Doğrudan öğretim stratejisi içinde yer alır ve bilişsel alanın bilgi basamağındaki davranışların kazandırılmasında etkilidir (15).

Genel olarak öğrenciler pasif konumda oldukları ve sunu sırasında soru sorma ve düşüncelerini açıklama fırsatını fazla bulamadıkları için etkili bir yöntem olarak kabul edilmez. Çünkü Çilenti'nin belirttiği gibi insanlar öğrendiklerinin;

- %10'u okuyarak,
- %20'sini duyarak,
- %30'unu görerek,
- %50'sini hem görüp hem duyarak,
- %70'ini söyleyerek,
- %90'ını yapıp söyleyerek öğrendikleri dikkate alınırsa anlatım yönteminin öğrenme üzerinde etkili olmadığı söylenebilir (24).

Anlatım tekniğinin yararlı yönleri aşağıdaki gibidir;

1. Bilgileri kalabalık gruplara sunmak açısından yararlıdır.
2. Kısa zamanda daha çok bilgi sunulabilir.
3. Konu düzenli bir biçimde sunulabilir
4. Öğretmen merkezli olduğu için sunu sırasında öğretmenin sürpriz bir bilgiyle karşılaşmayacağı için kendine güvenini artırır.
5. Uygulanması kolay ve ekonomiktir.

Anlatım tekniğinin sakıncalı yönleri aşağıdaki gibidir;

1. Dinleyenlerin ilgi ve ihtiyaçlarının karşılanıp karşılanmayacağını belirlemek güçtür.

2. Dinleyiciler oldukça pasiftir.
3. Uzun ve sık tekrar edilen konuşmalar kısa sürede sıkıcı hale gelebilir.
4. Öğrencilerin derse katılımı dinleme ve not alma ile sınırlı olduğundan öğrenmeye etkin katılamazlar.
5. Sözel bir iletişim söz konusu olduğu için somut bilgileri, nesnelere öğretmek gerektiğinde ek açıklamalar yapılması gerekli olur (15).

3.3.2. Gösteri Yöntemi

Gösterip yaptırma sınıf içerisinde belli olgu ya da olaylara ilişkin ilkeleri açıklamak, bir işlemin uygulanmasını ve ya bir aracın çalışmasını gösterip sonra da, öğrencilere uygulama ve alıştırma yaparak öğretmeye çalışmak şeklinde tanımlanabilir. Böylece öğrenci uygulamanın yapılış sürecini, tekniğini gözlemler ve öğrenir. Öğrenci merkezli olarak değerlendirilen bu yöntemle bilişsel alanın uygulama basamağı ile psikomotor davranışların (becerilerin) kazandırılabilceğı belirtilir (6).

Öğretmen ya da öğrenci gruplarının herhangi bir konuyu sınıf ya da ya da laboratuarda diğer öğrencilerin önünde deneyerek, araç-gereç kullanarak açıklamaları veya sunmalarıdır. Bu teknikte sadece bir işin nasıl yapılacağı değil aynı zamanda bir ilke ya da kuralın açıklaması da yapılabilir. Özellikle göze ve kulağına yönelik bu teknik oldukça etkilidir. Gösteri, slayt, resim, harita vb. ile desteklenebilir (22).

Gösterimlerde de tıpkı sunular (anlatım) gibi bilgiler, öğretmen tarafından anlatılır. Bazı kaynaklarda gösterip-yaptırma yöntemi olarak da geçer. Öğrenciye

uygulama yaptırmadan önceki kısmı gösterimdir. Gösterimin tipik özelliği görüşlerin, süreçlerin, işlemlerin görsel yaklaşımlar kullanılarak sunulmasıdır(15).

Gösteri yönteminin yararları aşağıdaki gibidir;

1. Öğrencilerin bir işin yapılmasını ya da sürecin oluşumunu gerçek durumu ile görmelerini ve sözel olarak da duymalarını sağlar.
2. Beceri öğretiminde çok etkilidir.
3. Öğrencinin ilgisini çeker ve onu güdüler.
4. İletişim becerileri kazandırır.
5. Karmaşık işlemleri basitleştirmeyi sağlar.
6. Öğrenciden dönüt alınır düzeltme verilir.
7. Göze ve kulağa hitap ettiği için etkilidir.
8. Standartlara uygun beceri kazandırmada etkilidir.

Gösteri yönteminin sınırlılıkları aşağıdaki gibidir;

1. Fazla zaman gerektirir.
2. İyi bir ön hazırlık yapılmazsa yararlı olmaz.
3. Kalabalık gruplara uygulanması zordur.
4. Gösteri sonrası uygulama, alıştırma ve tekrar yapılmazsa etkili olmaz (7).

3.3.3. Alıştırma Yöntemi

Belli kararların öğrenciye devredildiği, öğrenci ve öğretmen, öğrencilerin kendi aralarında ve çalışmalar arasında yeni ilişkilerin meydana geldiği bir yöntemdir. Öğrenme için farklı durumlar sunulur ve yeni durumlara ulaşılır. Öğrencilerden bir grup daha çok alıştırmaların uygulanmasıyla sorumluyken diğer grup ise alıştırmayı uygulamakla sorumludur (6).

3.3.4. Görevlendirme (Ödev) Yöntemi

Bu yöntemin amacı öğrencilere beceri öğrenmeleri kavram keşfetmeleri veya problem çözmeleri için bağımsız öğrenme fırsatları sağlamaktır. Görevlendirme yönteminde öğretmen; görevi planlar, öğrenci ise verilen görevi uygular. Başarı üzerinde etkilidir. Başarı için ev ödevini öğrencinin sorumluluğu olarak görmelidir. Ödev kontrol edilmeli, dönüt verilmeli, dersle ilişkilendirilmelidir. Ödev dersin hedefine hizmet etmeli, öğrenci düzeyine uygun olmalı ve öğrencinin kendi kendine öğrenebileceği etkinlik olmalıdır (7).

3.3.5. Eşli Çalışma Yöntemi

Uygulamalı derslerde farklı amaçlara ulaşmak, öğretmen ve öğrenci arasında yeni ilişkilerin oluşmasını sağlamak için kullanılan bir yöntemdir (22, 24, 6). Öğrencilerin küçük gruplar halinde, birbirlerine akademik değerleri öğrettikleri bir dizi alternatif eğitim öğretim metotlarından birisidir (43).

Yöntemin Özellikleri: Eşli çalışma yöntemi, işbirliğine dayalı öğretim modellerinden en pratik olanı ve en çok tercih edilenidir. Çünkü, her düzeyde ve her konuda kolaylıkla uygulanabilmektedir (6). Öğrenciler çalışmalarını işbirliği içinde yürütürler. Eşlerden birisi istenilen hareketi yapar ve hareketle ilgili kararları verir. Bu durumdaki öğrenci *gözlemci* rolünü üstlenir. Diğeri ise, yapılan hareketi izleyerek, öğretmenin verdiği ölçütlere dayalı olarak esinin performansı hakkında bilgi verir. Bu durumdaki öğrenci de *uygulayıcı* rolünü üstlenmiş olur. Uygulama sırasında eşlerin görevleri sürekli değişir.

Öğrenciler, eşleştirildiklerinde kimin hangi görevi yapacağı kesinlik kazandırılmalıdır. Öğrenciler belli bir süre sonra yaptıkları görevleri öğretmenin uyarısıyla değişirler.

Öğrenci, uygulama ve değerlendirme bölümlerinde kararlara katılmaktadır. Eşlerin seçilmesinde boy, kilo, beceri düzeyi, vb. özelliklerden yararlanılır (7, 9).

Öğrenciler ve onların öğrenimine dayalı yeni bir bakış açısıyla beden eğitiminin geliştirilmesi, çocuklar açısından yaşamsal bir önem taşımaktadır. Esli çalışma Yöntemi, beden eğitiminin bu şekilde geliştirilmesi için etkili bir yol olarak görülmektedir. Grup aracılığıyla, bireysel sorumluluğu geliştirmek ve işbirliği becerilerini güçlendirmek, eşli çalışma yönteminin en temel ilkelerini oluşturmaktadır (19).

Yöntemin Hedefleri: Bu yöntem, öğretmenin hazırlık devresinde tüm kararları verip organize ederek başlattığı uygulamada, hareketlerin uygulanmasını, uygulanan hareketlerin kontrol, gözlem ve değerlendirmesini öğrenciye devrettiği bir yöntemdir. Bu yöntemin hedefi, öğrenciler arasında toplumsal hoşgörü ile iletişimin gelişmesini sağlamaktır. Yapılacak düzeltme ve kontrol etme mekanizması öğretmenden öğrenciye aktarılmıştır (6).

Eşler arasında toplumsal ilişki ve anında dönüt sağlama gibi iki önemli hedefe ulaşmada uygun koşullar oluşturan en etkin yöntemdir. Öğretmen, dönüt kararlarını ilk kez burada öğrenciye devreder. Yapılacak düzeltme ve kontrol etme mekanizmasının öğretmenden öğrenciye kaydırıldığı bu yöntemde, öğretmenin bütün sınıfı istenilen şekilde kontrol etme ve düzeltmelerin eşit oranda yapılmasının güç olduğu durumlarda başvurulur (7, 10).

Yöntemin Uygulanmasının Yararları: Bu yöntemin uygulanması öğrencilere bir takım yararlar sağlayarak yönetime özgü farklı amaç ve hedeflere ulaşma fırsatları yaratır. Bunlardan bazıları;

- 1) Grup içinde roller değiştikçe öğrenciler dinlenme fırsatı bulurlar.
- 2) Hataların anında düzeltilmesi, yanlış pekiştirmeleri ortadan kaldırır.
- 3) Arkadaşlık ilişkileri gelişir; okula, derse ve öğretmene ilgileri artar.
- 4) Yeni konulara geçilip, eşler değiştikçe, dostluk duyguları gelişir.
- 5) Liderlik etme yeteneği gelişir.
- 6) Kendi yaşlıları tarafından eleştirilmeyi ve değerlendirilmeyi görererek birbirlerini dinlemeyi öğrenirler. Böylece birbirlerine saygı duymayı ve sabır göstermeyi de öğrenmiş olurlar.
- 7) Öğrenme ortamında öğrenciler birbirlerine bağımlı olduklarından dolayı, sınıfta sosyal ortamın oluşmasına katkıda bulunurlar.
- 8) Etkin katılımdan dolayı zihinsel becerilerin kazanılması mümkün olmaktadır.
- 9) Öğrencilerin bilişsel yönlerinin yanı sıra, duyuşsal ve sosyal yönleri de gelişir.
- 10) Öğretmen sürekli olarak yanlarında olmadan (ölçüt çizelgesi yardımıyla) iki taraflı bir ilişki içinde öğrenmeye zaman harcayabilirler (17, 19, 47).

Bu yöntem öğretmen açısından da farklı yaklaşımlar ortaya çıkarmaktadır. Bunlar;

- 1) Öğretmen, gözlemci ve uygulayıcı arasındaki toplumsallaşmayı, eğitimde amaçlanan bir hedef olarak kabul eder.
- 2) Öğrencilere, birbirlerine doğru ve nesnel dönüt vermeyi öğretebilmenin önemini bilir.
- 3) Öğrenciye dönüt verme gücünü devredebilir.

- 4) Öğretmen, öğrenci ile yeni bir ilişkinin içine gireceğinin bilincindedir.
- 5) Öğretmen, uygulayıcı ile doğrudan iletişimde bulunmamayı gerektiren yeni bir davranış öğrenir.
- 6) Kendisinin bilgi, değerlendirme ve dönüt için tek kaynak olmadığı gerçeğini kabul eder.
- 7) Öğretmen, öğrencinin çalışma anında uygun kararlar vereceği konusunda ona güvenmeyi öğrenir.
- 8) Öğretmenin sınıf seviyesini, fizik kapasitesini, alım gücünü, iş başarabilme yeteneğini bilmesi gerekmektedir.
- 9) Zamanı olduğundan daha çok öğrenciyi gözleme imkanı bulabilecektir.
- 10) Öğretmen, öğrencinin çalışmasına yardımcı olması, öğrenciye belirli yazılı bilgileri takip etmeyi öğretme ve gelişimlerini kaydetme için çalışma yaprakları hazırlama ve bunları kullanabilme becerisini geliştirir (22, 24).

Yöntemin Sakıncaları:

- 1) Sınıfın tamamı her durumda gözlem altında tutulmalıdır.
- 2) Öğretmen, kayıt edici ve gözlemciye güvenmek zorundadır. Yanlış gözlem ve kayıt yapılmışsa değerlendirme hatalı olur.
- 3) Öğrencilerin yeni görevlerini öğrenmeleri uzun zaman alabilir. Bu nedenle boşa zaman harcanabilme riski söz konusudur.
- 4) Gözlemci öğrenci, uygulayıcı öğrenciyi eleştirirken incitebilecek sözler kullanabilir.
- 5) Düzeltmeler doğrudan öğretmen tarafından yapılmadığı için aksamalar olabilir (6, 7).

3.3.6. Yönlendirilmiş Buluş Yöntemi

Öğrencilere fırsat vererek onları sunulan problemlere yönlendirmek, öğrencilerin uygun çözümleri kendi kendilerine keşfetmelerini sağlamak amaçlanmaktadır. Öğretmenin bu yöntemdeki rolü, problemleri sıralama ve planlama; öğrencinin rolü ise çözüm yollarını bulma ve keşfetmektir. Öğrenci merkezli bir öğretim yöntemidir (7).

3.3.7. Problem Çözme Yöntemi

Bu yöntem öğrencilere çeşitli öğrenim deneyimleri ile sunulan problemlere, kendi kendilerine ve serbest bir şekilde çözümler bulmalarını sağlamaktır.

Problem çözme yöntemi, bireyin karşılaştığı ve içinden çıkılmaz gibi görünen sorunları çözmeye kullandığı bilimsel yaklaşımı ifade eder. Problem çözme yönteminin temelinde John Dewey'in problem çözme yöntemindeki 5 aşama bulunmaktadır. Bu aşamalar şunlardır:

- Problemi tanımlama,
- Problemin çözümü için geçici hipotezler formüle etme,
- Verileri toplama, gruplandırma, sonuçlara ulaşma, değerlendirme, açıklama,
- Sonucu açıklama,
- Elde edilen sonuçları test etme.
- Problem çözme yönteminde analiz, sentez ve genelleme gibi yüksek düzeyde bilişsel beceriler bulunmaktadır (6).

3.3.8. Bağımsız Çalışma Yöntemi

Bu yöntemin amacı, öğrencilere seçmeli ve bireysel olarak yönlendirilmiş öğretim fırsatları sağlamaktadır. Genelde üst sınıflarda kullanılır. Öğrencinin rolü konuyu belirlemek ve uygulamaktır. Öğrenci merkezli bir yöntemdir (7).

3.3.9. Soru-Cevap Yöntemi

Bu yöntemle öğrencilerin beden eğitimi aktiviteleri ile ilgili bilgi edinmeleri ve bilişsel süreçlerinin uyarılması sağlanır (6).

Öğretmenin sorduğu soruların öğrenciler tarafından cevaplanmasına dayanan bir yöntemdir. Bu yöntemde öğretmen soracağı soruları iyi belirlemeli, sorduğu sorular içerikle ilgili olmalı ve sorular öğrencilerin bilişsel düzeylerine uygun olmalıdır. Sorular öğrencilerin düşünmelerine, değerlendirmelerine ve yaratıcılıklarına olanak sağlamalıdır (10).

Yararları:

1. Öğrencileri analitik düşünmeye (analiz, sentez) yönlendirir.
2. Öğrencilerin öğrenme güçlüklerini belirler.
3. Öğrencilerin kazanımlara ulaşma düzeylerini belirler.
4. Öğrencileri güdüler.
5. Kavramlara açıklık getirilir.
6. Öğrencilerin düşünmelerine yön verir.
7. Sonuçların nedenlerini açıklar.
8. Öğrencileri kendi kendilerini değerlendirmeye cesaretlendirir.
9. Kavramları uygulamaya cesaretlendirir.
10. Öğrencileri aktif tutar.
11. Öğretmene öğrenme süreci içinde dönüt sağlar (7).

Sınırlılıkları:

1. Bilgi vermede anlatım yöntemine göre daha yavaştır.
2. Öğrencilerin öğrenme düzeylerini belirlemede kullanılacak soruların hazırlanması zordur.
3. Yanlış cevaplar çok sık olursa zaman kaybına neden olabilir.
4. Sorulara tam ve doğru cevap verememe öğrencilerde güven eksikliğine neden olabilir (10).

Soru-Cevap Yönteminin İyi Kullanılabilmesi İçin Yapılması Gerekenler:

1. Sorular istenilen cevaba göre şekillendirilmelidir.
2. Sorular basit, kolay ve anlaşılır olmalıdır.
3. Soruda amaçlanan ifade net olmalı, belirsizlik yaşanmamalıdır.
4. Soru ile öğrenciden ne beklendiği net olmalıdır.
5. Öğrenciye cevabında kişisel fikir veya tutumları belirttirecek sorulardan kaçınılmalıdır.
6. Soru içinde cevabı buldurtacak imalardan kaçınılmalıdır.
7. Her soruda yalnızca bir özellik belirtilmelidir.
8. “Evet” ya da “Hayır” cevabıyla verilecek sorulardan kaçınılmalıdır.
9. Sorular öğrencilerin kişisel özelliklerine ve bilişsel gelişim düzeylerine uygun olmalıdır (10).

3.3.10. Değerlendirme Yöntemi

Bu yöntemde öğrencilerin ders içi ve ders dışı deneyimler ile kendilerini değerlendirme fırsatının tanınması amaçlanmaktadır. Öğretim performansının öğrenciler tarafından değerlendirilmesi dünyada 1920'lerden bu yana kullanılan bir yöntemdir; yükseköğretimde de çok sık kullanılmaktadır ve etkililiği

araştırılan konulardan biridir (7). Öğrenci değerlendirmelerinin etkili öğretimin tanımlanmasında baskın bir rolü olduğu belirtilmekte ve öğrenci değerlendirme anketlerinin analiz sonuçları öğretimin çok sayıda bileşeni olduğunu göstermektedir (43).

Öğrencilerin doğrudan öğretmenleriyle etkileşim içinde oldukları göz önüne alındığında öğrenci değerlendirmelerinin çok değerli bir bilgi kaynağı olduğu düşünülmektedir (7). Buna ek olarak, öğretmenlerin şu nedenlerle öğrenciler tarafından değerlendirilmesini savunmuştur (47).

- Öğrenciler ders için belirlenen hedefleri, ders ortamını ve öğrenci öğretim elemanı arasındaki problemleri bilirler,
- Dışardan gelip gözlem yapanların aksine, ders ortamını bozmazlar; dolayısıyla daha objektif ve güvenilir veri sağlarlar,
- Öğrenci değerlendirmeleri aynı zamanda öğretim üyesine ders hakkında etkili bir dönüt sağlamış olur. Öğretim elemanı bu dönütleri kullanarak ileriki yıllarda dersini geliştirebilir (43).

3.3.11. Medya Yardımlı Öğretim Yöntemi

Öğrenme sürecine farklı araçlar sunularak katkıda bulunmaya çalışılır. Bu yöntem görsel ve işitsel duyu organları ile ilgilidir. Bu yöntem içinde öğretmen; ortamı düzenleyici, öğrenci ise dinleyici ve gözleyici rollerini üstlenir (7).

Öğretmenler, öğrenme alanlarına, alt öğrenme alanlarına, kazanımlara ve etkinliklere uygun öğretim yöntemlerini seçtiklerinde öğrencilerin derse ilgisinin, sınıf içi başarılarının artacağı düşünülmektedir. Bunları gerçekleştirmek için de öğretmenlerin farklı öğretim yöntemlerinden yararlanmaları gerekir. Buradan hareketle, spor eğiticilerinin kullandıkları öğretim yöntemleri ele alınacaktır.

4. KÜMELEME ANALİZİ

Kümeleme analizi; birimleri ve nesneleri düzenleyerek sınıflara ayıran çok değişkenli istatistik analizlerinden birisidir. Bu nesnelerin kümelenmesindeki amaç, birimlerin kendi içlerinde birbirine benzeyecek şekilde gruplanmasını yapmaktır. Kümeleme sonucunda nesnelere küme içinde yüksek homojenlik gösterirken, kümeler arasında yüksek heterojenlik göstereceklerdir. Böylelikle kümeleme işlemi başarılı ise geometrik gösterimde küme içinde yer alan nesnelere birbirine yakın iken, farklı kümelerde yer alan nesnelere birbirinden uzakta yer alacaklardır (49).

Kümeleme analizinin genel amacı, belirli özelliklerine göre birimlerin benzerliklerini ortaya koymak ve bu benzerlikleri esas alarak birimleri sınıflandırmaktır. Kümeleme prosedürü, yeni bir gözlemin birçok kategori arasında doğru kategoriye yerleştirilmesini amaçlamaktadır. Analizin bu yönü, çok değişkenli analiz tekniklerinden biri olan diskriminant analizine benzemektedir. Ancak kümeleme analizinde, diskriminant analizinin tersine birimlerin anlık durumu gözlemlendiği için geleceğe yönelik tahminler yapmak mümkün olamamaktadır. Diskriminant analizi ise, daha çok yeni bir gözlemin önceden bilinen bir gruba uygun bir şekilde dahil edilmesi amacıyla kullanılmakta ve geleceğe yönelik öngörülerde bulunulmasına izin vermektedir (37).

Kümeleme analizinde de Diskriminant analizinde olduğu gibi verilerin normal dağılımlı olması gerektiği varsayımı olmakla birlikte normallik varsayımı prensipte kalmakta, uzaklık değerlerinin normalliği yeterli görülmektedir. Ayrıca Kümeleme analizinde kovaryans matrisine ilişkin herhangi bir varsayım bulunmamaktadır (45).

Kümeleme analizi; tanımlayıcı, teorik olmayan ve istatistiksel sonuç çıkarmaya dayanmayan bir analizdir. Örneklemeden kitle için istatistiksel sonuç çıkarmaya yarayacak, istatistiksel bir tabana sahip değildir ve daha çok açıklayıcı bir yöntem olarak kullanılır. Kümeleme analizi ile elde edilen sonuç tek olmayacaktır. Herhangi bir çözümde elde edilen küme üyelikleri, kullanılan yöntemle bağı olarak değişiklik gösterir. Sonuç olarak elde edilen kümeleme çözümü, benzerlik ölçüsüne bağı olarak kullanılan değişkenler ile doğrudan ilişkilidir (34).

Kümeleme analizi her ne kadar sınıflama teorisine dayanan bir analiz olsa da, bazı yönlerden farklılık göstermektedir. Bunlardan en önemlisi, sınıflama tekniğinin gözlemleri değişik alt gruplara ayırmak için kullanılması, kümelemede ise p tane değişkene dayanarak alt kümelerin oluşturulmaya çalışılmasıdır (32).

4.1. Kümeleme Analizinin Aşamaları ve Kullanım Amaçları

Kümeleme analizinde ilk aşama veri toplama ve veri giriş aşamasıdır. Verilerin analize uygun biçimde girilmesi ile uzaklıklar matrisi elde edilir. İkinci aşama, kümeleme yönteminin seçilip uygulanmasıdır. Son aşama ise sonuç aşaması olup, bu aşamada sonuçların duyarlılığının ve anlamlığının tartışması yapılır. Küme sayısının doğru belirlenmemiş olması veya değişkenlerin uygun olmaması durumunda tekrar ikinci aşamaya dönülmektedir (30).

Kümeleme analizi kullanıldığı genel amaçların dışında aşağıdaki özel amaçlar için de kullanılabilir.

- Gerçek tiplerin (cinslerin-ırkların) belirtilmesi,
- Model uydurmanın kolaylaştırılması,

- Gruplar için ön tahmin,
- Hipotezlerin testi,
- Veri yapısının netleştirilmesi,
- Veri indirgemesi (veriler yerine kümelerin değerlendirilmesi),
- Aykırı değerlerin (outliers) bulunması olarak özetlenebilir (27,28).

Fazla olan çok değişkenli gözlemleri tanımlamak zor olabilir. Bu nedenle istenilen bilgiyi çıkartmak ve özetlemek gerekir. Bu sebepten dolayı araştırmacı gözlemleri gruplara ayırmak zorundadır. Belirlenen ölçülerde gözlemler gruplara ayrıldığında, gruplar içinde homojenlik ve gruplar arasında heterojenlik sağlanmalıdır (2). Bu durum araştırmacıya hem zaman hem de hesaplama yönünde kolaylık sağlar. Bu işlem bir miktar bilgi kaybına neden olacağından, Kümeleme analizi bu bilgi kaybını asgariye indirir. Bu açıklamaların ışığı altında Kümeleme analizinin, tahminden çok tanımlama ile, değişkenlerden çok bireyler ile, kriter-tahmin değişkenleri ilişkilerinden çok tüm veri setindeki ilişkiler ile ilgilendiği, bu analizde değişkenler arasındaki ilişkinin doğrusal olmasının şart olmadığı ve analizin seçilen kümeleme yöntemine göre nominal, ordinal, aralıklı veya kombine bir ölçekle ölçülmüş verilere uygulanabileceği söylenebilir (20).

4.2. Kümeleme Yöntemleri

Kümeleme analizinde ikinci aşamada daha önce açıklamaya çalıştığımız uzaklık değerlerinden yararlanarak birimlerin gruplara (kümelere) atanması yapılmaktadır (22). Kümelemede pek çok yöntem bulunmakta ve bu yöntemler farklı başlıklar altında toplanmaktadır. Ancak, en çok bilinen ya da en çok kabul

gören yöntemleri; “Hiyerarşik” ve “Hiyerarşik Olmayan” yöntemler biçiminde iki ana başlık altında toplanmaktadır (22).

4.2.1. Hiyerarşik kümeleme Yöntemleri:

Hiyerarşik kümeleme teknikleri uygulanırken, kaç küme oluşacağı önceden bilinemez. Öyle ki, kümeleme sürecinin başlangıcında her birey bir kümedir, süreç sonunda ise tüm bireyler bir kümede toplanır. Yani işleyiş 4 aşamalı bir algoritma ile ifade edilebilir.

1. n tane birey, n tane küme olmak üzere işleme başlanır,
2. En yakın iki küme (dij değeri en küçük olan alınır) birleştirilir,
3. Küme sayısı bir indirgenerek yinelenmiş uzaklıklar matrisi bulunur,
4. 2 ve 3 nolu adımlar n-1 kez tekrarlanır,

şeklinde özetlenebilir. Bu süreçte birden çok gözlemlili kümenin vektör olarak gösterilebilmesi amacıyla değişkenlerin ortalama değerlerinden yeni vektör oluşturmakta ya da bu kümedeki tüm gözlemler ile başka kümedeki gözlemlerin uzaklık ortalamaları da kullanılabilir (4).

Yukarıda verilen algoritmaya dayalı en yaygın kullanılan Hiyerarşik Kümeleme Yöntemleri sırasıyla; “Tek Bağlantı”, “Tam Bağlantı”, “Ortalama Bağlantı”, “Ward’s yöntemi” ve “Küme Merkezleri” yöntemleridir (22).

4.2.2. Hiyerarşik Olmayan Kümeleme Yöntemleri:

Küme sayısı konusunda ön bilgi var ise ya da araştırmacı anlamlı olacak küme sayısına karar vermiş ise bu durumda, çok uzun zaman alan hiyerarşik yöntemler yerine, hiyerarşik olmayan kümeleme yöntemleri tercih edilmektedir.

Ayrıca, bu yöntemlerin kurumsal dayanaklarının daha güçlü olması diğer bir tercih sebebidir. Hiyerarşik olmayan kümeleme başlığı altında pek çok yöntemden söz etmek mümkündür. Ancak bunlardan en çok kullanılan iki tanesi “k-ortalama tekniği” ile “En Çok Olabilirlik Tekniği”dir (2).

II. BÖLÜM

1. MATERYAL METOD:

Bu çalışmada; Beden Eğitimi Öğretmenleriyle, Antrenörlerin demografik ve mesleki özellikleri incelenerek, öğretim yöntemlerine göre bu meslek gruplarında farklılığın olup olmadığı araştırıldı. Bu farklılıkları ortaya koymak için ise “Anket Survey Yöntemi” uygulandı.

Beden Eğitimi Öğretmenleriyle, Antrenörlerin farklılıkları ise aşağıdaki maddelere göre incelendi.

1-Beden Eğitimi Öğretmenlerinin mesleki deneyimleri ile spor eğitiminde kullandıkları yöntemler,

2-Antrenörlerin mesleki deneyimleri ile spor eğitiminde kullandıkları yöntemler,

3-Beden Eğitimi Öğretmenleri ile Antrenörlerin mesleki deneyimleri ile spor eğitiminde kullandıkları yöntemlerin karşılaştırılması; araştırmada varılması gereken sonuçları belirlemiştir.

1.1. Araştırma Grubu

Araştırmanın Evrenini Elazığ ilindeki Spor Eğitimcileri oluşturmuştur. Örneklemi ise 2010-2011 yılında Elazığ İl ve İlçe Milli Eğitim Müdürlüğüne bağlı okullarda aktif görev yapan 178 Beden Eğitimi Öğretmeni ile il genelinde farklı branşlarda görev yapan 243 Antrenör oluşturdu. Bu çalışma için, Beden Eğitimi Öğretmenleri ve Antrenörlerle bir ön görüşme yapıp, çalışmanın içeriği ile ilgili ayrıntılı bilgiler verildi.

1.2. Veri Toplama Araçları:

Veri toplama aracı olarak iki bölümden oluşan bir anket kullanıldı. Anketin birinci bölümünde Spor Eğitimcilerinin bazı demografik özellikleri ve mesleki özellikleri yer aldı.

İkinci bölümü ise Beden Eğitimi ve Sporda öğretim etkinliklerinin yöneticisi olan Beden Eğitimi Öğretmeni ve Antrenörlerin yaygın olarak kullandıkları; “Anlatım Yöntemi, Gösteri Yöntemi, Alıştırma Yöntemi, Görevlendirme (Ödev) Yöntemi, Eşli Çalışma Yöntemi, Yönlendirilmiş Buluş Yöntemi, Problem Çözme Yöntemi, Bağımsız Çalışma Yöntemi, Soru-Cevap Yöntemi, Değerlendirme Yöntemi, Medya Yardımlı”(6) Öğretim Yöntemlerinin belirlenerek ve bu yöntemlerin kullanma sıklığını 5’li likert tipinde “hiç bir zaman”, “nadiren”, “bazen”, “sık sık” ve “her zaman” şeklinde özelliklerine göre oluşturdukları, kümeler arasındaki farklılıkların hangi faktörlerden kaynaklandığı değerlendirildi.

1.3. Verilerin Analizi

Verilerin analizi dört bölümde değerlendirildi;

Birinci Bölümde; demografik özellikleri ve mesleki özellikleri değişkenlerinin, “Aritmetik Ortalama”, “Standart Sapma” ve “Güven Aralığı” değerleri bulunmuştur.

İkinci Bölümde; Spor Eğitimcileri gruplar halinde sınıflandırılarak, “Yüzde”, “Frekans” olarak değerlendirildi. Değişkenler arasındaki ilişkiyi

incelemek amacıyla “Crosstabs”, “Pearson Chi-Square”, testi kullanıldı. Araştırmaya katılan spor eğitimcilerinin meslek ve diğer değişkenlere göre demografik dağılımlarının aralarındaki ilişkinin ($p<0.05$) düzeyinde anlamlı olup olmadığı incelendi.

Üçüncü bölümde; Spor Eğitimcilerini Öğretim Yöntemlerine göre kümelenme eğilimlerini belirlemek amacı ile, kullandıkları öğretim yöntemlerine ilişkin her değişkenin hangi değişkenler tarafından açıklandığı ve hangi değişken kümesinde yer aldığını saptamak amacıyla çok değişkenli istatistiksel yöntemlerden “Kümeleme Analizi Yöntemlerinden” “İki Aşamalı Yöntem” tercih edilerek kümeleme kriteri olarak “Schwarz’ın Bayesian Kriteri” (BIC) seçildi.

Dördüncü Bölümde; Araştırmaya katılan Spor Eğitimcilerinin Mesleğe göre gösterdikleri dağılımı kümeleme analizi yöntemlerinden “K-means cluster” K-ortalımalı kümeleme analizi ile karşılaştırıldı. Ayrıca Ağaç yöntemi ile yine araştırmaya katılan spor eğitimcilerinin Mesleğe göre gösterdikleri dağılımın alt kümeleri, ağaç yöntemlerinden CHAID ve QUEST Analizlerinden olan “Alt Kümeleme Analizi” uygulanmış ve alt kümelerdeki ilişkiler tespit edildi. İstatistiksel Değerlendirmelerde SPSS 17.0 paket programı kullanılarak anlamlı bulunan veriler tablo ve grafiklerle gösterildi (42).

Araştırmada Kullanılan Ölçüm aracının açıklayıcı katsayısı Nagelkerke testine göre 0,761, Cox and Snell testine göre 0,566 ve McFadden testine göre de 0,613 olarak elde edildi.

Likelihood Ratio Testine göre meslek grupları ile ölçme yöntemleri arasında Olabilirlik oranı “ “Anlatım, problem çözme ve medya yardımı anlamsız olup, diğer yöntemlerle meslek grupları arasında ($p<0.05$) anlamlı çıkmıştır”.

Likelihood Ratio Tests (Olabilirlik Oran Testi)

Effect(Etkileşimler)	Model Fitting Criteria(Model montaj kriteri)	Likelihood Ratio Tests (Olabilirlik Oran Testi)		
	-2 Log Likelihood of Reduced Model	Chi-Square	df	Sig.
Intercept	221,749(a)	,000	0	.
Anlatım	230,931	9,182	3	,027
Gösteri	237,845	16,096	4	,003
Alıştırma	301,799	80,050	4	,000
Görevlendirme	264,296	42,547	4	,000
Eşli Çalışma	262,169	40,420	4	,000
Yönlendirilmiş Buluş	243,721	21,972	4	,000
Problem Çözme	231,894	10,145	4	,038
Bağımsız Çalışma	248,779	27,030	4	,000
Soru cevap	278,878	57,129	4	,000
Değerlendirme	243,935	22,186	4	,000
Medya Yardımlı	232,808	11,058	4	,026

2.BULGULAR

2.1. SPOR EĞİTİMCİLERİNİN DEMOGRAFİK VE MESLEKİ ÖZELLİKLERİ

Tablo 1: Spor Eğitimcilerinin Yaş Dağılımı

Yaş	f	%	\bar{X}	SS
20-25 yaş	18	4,3	3,20	1,177
26-30 yaş	123	29,5		
31-35 yaş	116	27,4		
36-40 yaş	84	19,9		
41 yaş ve üstü	80	18,9		
Toplam	421	100		

Tablo 1’de Araştırmaya Katılan Spor Eğitimcilerinin “Yaş” dağılımı verildi. Yaş dağılımı grubunda en fazla “%29,5” oranında “26-30” yaş aralığında olup en az “%4,3” oranında “20-25” yaş aralığında olduğu görüldü.

Tablo 2: Spor Eğitimcilerinin Cinsiyet Dağılımları

Cinsiyet	f	%	\bar{X}	SS
Bayan	88	21,0	1,7910	,40710
Bay	333	79,0		
Toplam	421	100,0		

Tablo 2’de görüldüğü gibi Araştırmaya Katılan Spor Eğitimcilerinin “Cinsiyet” dağılımı en fazla “%79” oranında “Bay” olup en az “%21” oranında “Bayan” olduğu tespit edildi.

Tablo 3: Spor Eğitimcilerinin Medeni Durumu Dağılımı

Medeni Durum	f	%	\bar{X}	SS
Evli	307	72,6	1,2708	,44489
Bekar	114	27,4		
Toplam	421	100,0		

Tablo 3’de Araştırmaya Katılan Spor Eğitimcilerinin “Medeni Durumu” dağılımı verilmiştir. Anketlere verilen cevaplar doğrultusunda spor eğitimcilerinin en fazla %72,6 oranında “Evli” olduğu en az %27,4 oranında “Bekar” olduğu görüldü.

Tablo 4: Spor Eğitimcilerinin Meslek Dağılımı

Meslek	f	%	\bar{X}	SS
Antrenör	243	57,8	1,4228	,49459
Öğretmen	178	42,2		
Toplam	421	100,0		

Tablo 4’de Araştırmaya Katılan Spor Eğitimcilerinin “Meslek” dağılımı en fazla “%57,8” oranında “243” kişi “Antrenör” olduğu en az “%42,2” oranında “178” kişi “Öğretmen” olduğu görüldü.

Tablo 5: Spor Eğitimcilerinin Eğitim Durumu Dağılımı

Eğitim Durumu	f	%	\bar{X}	SS
Lisans	244	58,0	2,0760	1,45042
Yüksek Lisans	54	13,0		
Lise	93	22,0		
Ön lisans	30	7,0		
Toplam	421	100,0		

Tablo 5’de Araştırmaya Katılan Spor Eğitimcilerinin “Eğitim Durumu” dağılımı verilmiştir. Spor eğitimcilerinin en fazla “%58,0” oranında “244” kişi “Lisans” mezunu olduğu en az “%7,0” oranında “30” kişi “Ön lisans” mezunu olduğu görüldü.

Tablo 6: Spor Eğitimcilerinin Branş Durumu Dağılımı

Branş	f	%	\bar{X}	SS
Futbol	135	32,0	2,8551	1,60814
Basketbol	64	15,5		
Voleybol	58	13,7		
Hentbol	55	13,0		
Diğer	109	25,8		
Toplam	421	100,0		

Tablo 6’da Araştırmaya Katılan Spor Eğitimcilerinin spor branşı dağılımları verilmiştir. “Branş” dağılımı en fazla “%32,0” oranında “Futbol” olduğu en az “%13,0” oranında “Hentbol” olduğu görüldü. Ölçeğe verilen cevaplarda “Diğer” seçeneğini işaretleyen spor eğitimcilerinin tamamının bireysel sporları (boks, taekwando, judo, güreş v.b.) branş olarak belirledikleri görüldü.

Tablo 7: Spor Eğitimcilerinin Çalıştığı Kurum Dağılımı

Çalıştığı Kurum	f	%	\bar{X}	SS
İlk Öğretim	113	26,7	2,4822	1,07694
Orta Öğretim	70	17,0		
Spor Kulübü	160	37,9		
Gsim	78	18,4		
Toplam	421	100,0		

Tablo 7’de Araştırmaya Katılan Spor Eğitimcilerinin “Çalıştığı Kurum” dağılımı verildi. İlköğretim kurumlarında görev yapan “113” kişi “%26,7” Orta öğretim kurumlarında görev yapan “70” kişi “%17,0” Spor kulüplerinde görev yapan “160” kişi “%37,9” Gençlik ve Spor İl Müdürlüklerinde görev yapan “78” kişi “%18,4” olduğu tespit edildi. En fazla “%37,9” oranında “Spor Kulübü” olduğu en az “%17,0” oranında “Orta Öğretim” olduğu görüldü.

Tablo 8: Spor Eğitimcilerinin Hizmet Yılı Dağılımı

Hizmet Yılı	f	%	\bar{X}	SS
1-5 yıl	145	34,3	2,0380	,97760
6-10 yıl	156	36,9		
11-15 yıl	86	20,7		
16-20 yıl	27	6,4		
21 yıl ve üstü	7	1,7		
Toplam	421	100,0		

Tablo 8’de Araştırmaya Katılan Spor Eğitimcilerinin “Hizmet Yılı” dağılımı en fazla “%36,9” oranında “6-10 yıl” olduğu, en az “%1,7” oranında “21 yıl ve üstü” olduğu görüldü.

Tablo 9: Spor Eğitimcilerinin Derse ya da Antrenmana Hazırlık Süresi Dağılımı

Hazırlık	f	%	\bar{X}	SS
1-5 dk.	85	20,0	2,1093	,70874
6-10 dk.	205	49,0		
11 dk. ve üstü	131	31,0		
Toplam	421	100,0		

Tablo 9’da Araştırmaya Katılan Spor Eğitimcilerinin derse ya da antrenmana “Hazırlık” dağılımı en fazla “%49,0” oranında “6-10 dk” olduğu en az “%20,0” oranında “1-5 dk.” olduğu görüldü.

2.2. SPOR EĞİTİMCİLERİNİN MESLEK DEĞİŞKENİNE BAĞLI DEMOGRAFİK ÖZELLİKLERİ

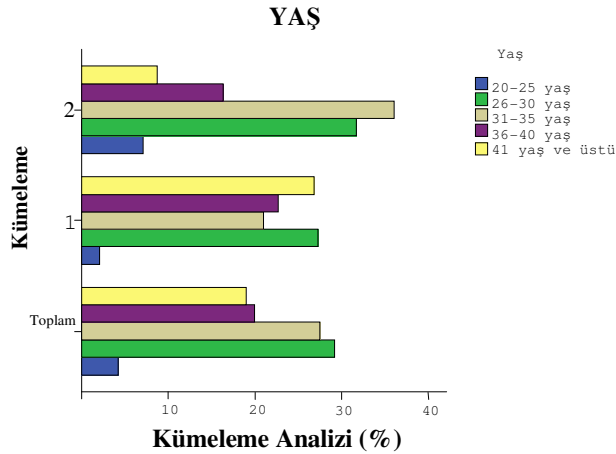
Tablo 10: Spor Eğitimcilerinin Meslek ve Yaş Grubu Dağılımı

DEĞİŞKENLER			Meslek		Toplam	X ²	p
			Antrenör	Öğretmen			
YAŞ	20-25 yaş	Gözlem	5	13	18	36,534	,001
		% Yaş	27,8%	72,2%	100,0%		
		% Meslek	2,1%	7,3%	4,3%		
		% Toplam	1,2%	3,1%	4,3%		
	26-30 yaş	Gözlem	69	54	123		
		% Yaş	56,1%	43,9%	100,0%		
		% Meslek	28,4%	30,3%	29,2%		
		% Toplam	16,4%	12,8%	29,2%		
	31-35 yaş	Gözlem	50	66	116		
		% Yaş	43,1%	56,9%	100,0%		
		% Meslek	20,6%	37,1%	27,6%		
		% Toplam	11,9%	15,7%	27,6%		
	36-40 yaş	Gözlem	54	30	84		
		% Yaş	64,3%	35,7%	100,0%		
		% Meslek	22,2%	16,9%	20,0%		
		% Toplam	12,8%	7,1%	20,0%		
	41 yaş ve Üstü	Gözlem	65	15	80		
		% Yaş	81,3%	18,8%	100,0%		
		% Meslek	26,7%	8,4%	19,0%		
		% Toplam	15,4%	3,6%	19,0%		
TOPLAM	Toplam Gözlem	243	178	421			
	% Yaş	57,7%	42,3%	100,0%			
	% Meslek	100,0%	100,0%	100,0%			
	% Toplam	57,7%	42,3%	100,0%			

P<0,005

Tablo 10’da Araştırmaya Katılan Spor Eğitimcilerinin Meslek ve Yaş Grubu Kümeleme Analizine göre, Yaş ortalaması, Antrenörlerde “%16,4” oranında “26-35” yaş grubunda iken, Beden Eğitim Öğretmenlerinin “Yaş” ortalaması “%15,7” oranında “31-35” yaş aralığında olduğu görüldü. Araştırmaya Katılan Spor Eğitimcilerinin Meslek ve Yaş Grubu ortalaması toplamda “%29,2” oranında “26-30 yaş” gurubunda oldukları görüldü (Grafik 1).

Grafik 1: Spor Eğitimcilerinin Meslek ve Yaş Grubu Kümeleme Analizi

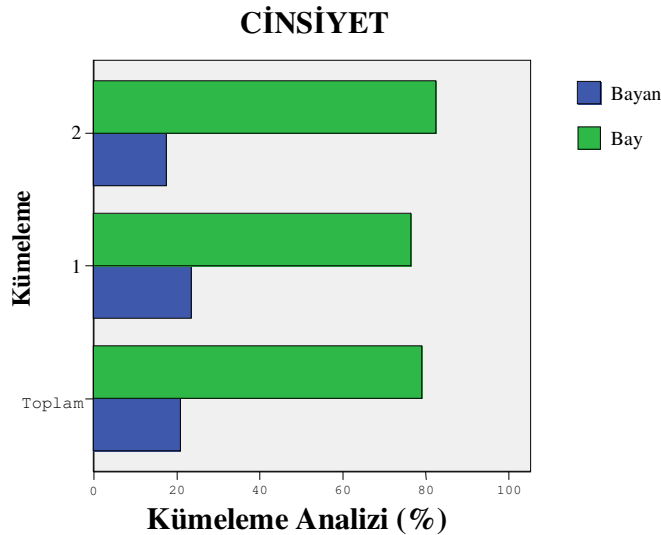
Tablo 11: Spor Eğitimcilerinin Meslek ve Cinsiyet Grubu Dağılımı

DEĞİŞKENLER		MESLEK		TOPLAM	X ²	p	
		Antrenör	Öğretmen				
CİNSİYET	Bayan	Gözlem	57	31	88	2,300	,082
		% Cinsiyet	64,8%	35,2%	100,0%		
		% Meslek	23,5%	17,4%	20,9%		
		% Toplam	13,5%	7,4%	20,9%		
	Bay	Gözlem	186	147	333		
		% Cinsiyet	55,9%	44,1%	100,0%		
		% Meslek	76,5%	82,6%	79,1%		
		% Toplam	44,2%	34,9%	79,1%		
TOPLAM		Toplam Gözlem	243	178	421		
		% Cinsiyet	57,7%	42,3%	100,0%		
		% Meslek	100,0%	100,0%	100,0%		
		% Toplam	57,7%	42,3%	100,0%		

P>0,005

Tablo 11’de Araştırmaya Katılan Spor Eğitimcilerinin Meslek ve Cinsiyetlerine ilişkin Kümeleme Analizine göre, Cinsiyet Dağılımları, Antrenörlerde “%44,2” oranında “Bay” iken, “%13,5” oranında “Bayan” olup, Beden Eğitim Öğretmenlerinin Cinsiyet Dağılımları, “%34,9” oranında “Bay” iken “%7,4” oranında “Bayan” olduğu görüldü. Araştırmaya Katılan Spor Eğitimcilerinin Meslek ve Cinsiyet ortalaması toplamda “%79,1” oranında “Bay” “%20,9” “Bayan” oldukları görüldü (Grafik. 2).

Grafik 2: Spor Eğitimcilerinin Meslek ve Cinsiyet Grubu Kümeleme Analizi

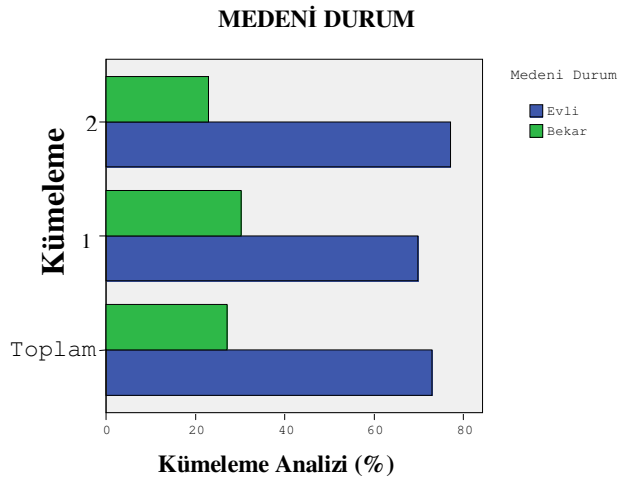
Tablo 12: Spor Eğitimcilerinin Meslek ve Medeni Durumu Dağılımları

DEĞİŞKENLER			MESLEK		TOPLAM	X ²	p
			Antrenör	Öğretmen			
Medeni Durum	Evli	Gözlem	171	136	307	1,912	0,103
		% Medeni Durum	55,70%	44,30%	100,00%		
		% Meslek	70,40%	76,40%	72,90%		
		% Toplam	40,60%	32,30%	72,90%		
	Bekar	Gözlem	72	42	114		
		% Medeni Durum	63,20%	36,80%	100,00%		
		% Meslek	29,60%	23,60%	27,10%		
		% Toplam	17,10%	10,00%	27,10%		
TOPLAM		Toplam Gözlem	243	178	421		
		% Medeni Durum	57,70%	42,30%	100,00%		
		% Meslek	100,00%	100,00%	100,00%		
		% Toplam	57,70%	42,30%	100,00%		

p>0,005

Tablo 12’de Araştırmaya Katılan Spor Eğitimcilerinin Meslek ve Medeni Durumlarına ilişkin Kümeleme Analizine göre, Medeni Durum dağılımları, Antrenörlerde “%40,6” oranında “Evli” iken, “%17,1” oranında “Bekar” olup, Beden Eğitim Öğretmenlerinin Medeni Durum Dağılımları, “%32,3” oranında “Evli” iken “%10,0” oranında “Bekar” olduğu tespit edildi. Araştırmaya Katılan Spor Eğitimcilerinin Medeni Durum ortalaması toplamda “%72,9” oranında “Evli”, “%27,1” “Bekar” oldukları görüldü (Grafik. 3).

Grafik 3: Spor Eğitimcilerinin Meslek ve Medeni Durum Grubu Kümeleme Analizi Grafiği

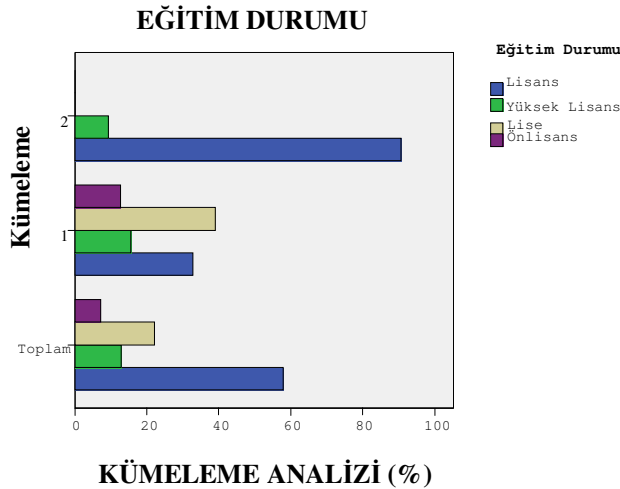

Tablo 13: Spor Eğitimcilerinin Meslek ve Eğitim Durumu Dağılımları

DEĞİŞKENLER		MESLEK		TOPLAM	X ²	P	
		Antrenör	Öğretmen				
Eğitim Durumu	Lisans	Gözlem	83	161	244	148,855	0,001
		% Eğitim Durumu	34,00%	66,00%	100,00%		
		% Meslek	34,20%	90,40%	58,00%		
		% Toplam	19,70%	38,20%	58,00%		
	Yüksek Lisans	Gözlem	37	17	54		
		% Eğitim Durumu	68,50%	31,50%	100,00%		
		% Meslek	15,20%	9,60%	12,80%		
		% Toplam	8,80%	4,00%	12,80%		
	Lise	Gözlem	93	0	93		
		% Eğitim Durumu	100,00%	0,00%	100,00%		
		% Meslek	38,30%	0,00%	22,10%		
		% Toplam	22,10%	0,00%	22,10%		
	Ön Lisans	Gözlem	30	0	30		
		% Eğitim Durumu	100,00%	0,00%	100,00%		
		% Meslek	12,30%	0,00%	7,10%		
		% Toplam	7,10%	0,00%	7,10%		
TOPLAM	Toplam Gözlem	243	178	421			
	% Eğitim Durumu	57,70%	42,30%	100,00%			
	% Meslek	100,00%	100,00%	100,00%			
	% Toplam	57,70%	42,30%	100,00%			

P<0.005

Tablo 13’de Araştırmaya Katılan Spor Eğitimcilerinin Meslek ve Eğitim Durumlarına ilişkin Kümeleme Analizine göre, Eğitim Durumu dağılımları, Antrenörlerde en yüksek “%22,1” oranında “Lise” iken, en düşük “%7,1” oranında “Ön Lisans” olduğu, Beden Eğitim Öğretmenlerinin Eğitim Durumu Dağılımları en yüksek “%38,2” oranında “Lisans” iken “%0” oranında “Lise” olduğu tespit edildi. Araştırmaya Katılan Spor Eğitimcilerinin Eğitim Durum ortalaması toplamda “%58,0” oranında “Lisans”, “%7,1” “Ön Lisans” oldukları görüldü (Grafik. 4).

Grafik 4: Spor Eğitimcilerinin Meslek ve Eğitim Durumu Kümeleme Analizi Grafiği

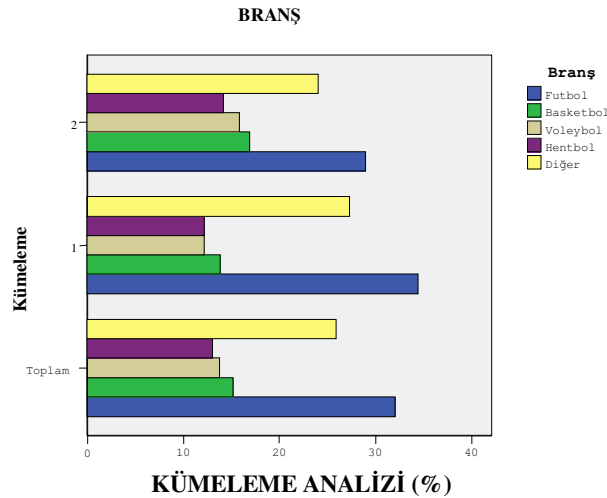
Tablo 14: Spor Eğitimcilerinin Meslek Ve Branş Durumu Dağılımları

DEĞİŞKENLER		MESLEK		TOPLAM	X ²	p	
		Antrenör	Öğretmen				
Branş	Futbol	Gözlem	82	53	135	2,634	0,621
		% Branş	60,7%	39,3%	100,0%		
		% Meslek	33,7%	29,8%	32,1%		
		% Toplam	19,5%	12,6%	32,1%		
	Basketbol	Gözlem	33	31	64		
		% Branş	51,6%	48,4%	100,0%		
		% Meslek	13,6%	17,4%	15,2%		
		% Toplam	7,8%	7,4%	15,2%		
	Voleybol	Gözlem	30	28	58		
		% Branş	51,7%	48,3%	100,0%		
		% Meslek	12,3%	15,7%	13,8%		
		% Toplam	7,1%	6,7%	13,8%		
	Hentbol	Gözlem	33	22	55		
		% Branş	60,0%	40,0%	100,0%		
		% Meslek	13,6%	12,4%	13,1%		
		% Toplam	7,8%	5,2%	13,1%		
Diğer	Gözlem	65	44	109			
	% Branş	59,6%	40,4%	100,0%			
	% Meslek	26,7%	24,7%	25,9%			
	% Toplam	15,4%	10,5%	25,9%			
TOPLAM	Toplam Gözlem	243	178	421			
	% Branş	57,7%	42,3%	100,0%			
	% Meslek	100,0%	100,0%	100,0%			
	% Toplam	57,7%	42,3%	100,0%			

P>0,005

Tablo 14’de Araştırmaya Katılan Spor Eğitimcilerinin Meslek ve Branş Durumlarına ilişkin Kümeleme Analizine göre, Branş Durumu dağılımları, Antrenörlerde en yüksek “%19,5” oranında “Futbol”, en düşük “%7,1” oranında “Voleybol” olduğu, Beden Eğitim Öğretmenlerinin Branş Durumu Dağılımları, “%29,8” oranında “Futbol” iken “%5,2” oranında “Hentbol” olduğu tespit edildi. Araştırmaya Katılan Spor Eğitimcilerinin Branş Durumu ortalaması toplamda “%32,1” oranında “Futbol”, “%13,1” “Hentbol” oldukları görüldü (Grafik 5).

Grafik 5: Spor Eğitimcilerinin Meslek ve Branş Durum Kümeleme Analizi Grafiği

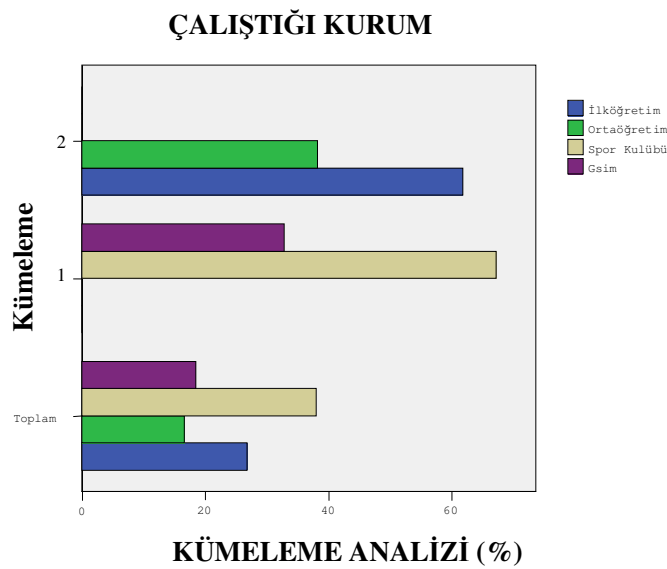

Tablo 15: Spor Eğitimcilerinin Meslek ve Çalıştığı Kurum Dağılımları

DEĞİŞKENLER		Meslek		Toplam	X ²	p	
		Antrenör	Öğretmen				
ÇALIŞTIĞI KURUM	İlk Öğretim	Gözlem	5	108	113	401,418	,001
		% Çalıştığı Kurum	4,4%	95,6%	100,0%		
		% Meslek	2,1%	60,7%	26,8%		
		% Toplam	1,2%	25,7%	26,8%		
	Orta Öğretim	Gözlem	0	70	70		
		% Çalıştığı Kurum	,0%	100,0%	100,0%		
		% Meslek	,0%	39,3%	16,6%		
		% Toplam	,0%	16,6%	16,6%		
	Spor Kulübü	Gözlem	160	0	160		
		% Çalıştığı Kurum	100,0%	,0%	100,0%		
		% Meslek	65,8%	,0%	38,0%		
		% Toplam	38,0%	,0%	38,0%		
	Gsim	Gözlem	78	0	78		
		% Çalıştığı Kurum	100,0%	,0%	100,0%		
		% Meslek	32,1%	,0%	18,5%		
		% Toplam	18,5%	,0%	18,5%		
TOPLAM	Toplam Gözlem	243	178	421			
	% Çalıştığı Kurum	57,7%	42,3%	100,0%			
	% Meslek	100,0%	100,0%	100,0%			
	% Toplam	57,7%	42,3%	100,0%			

Tablo 15’de Araştırmaya Katılan Spor Eğitimcilerinin Meslek ve Çalıştığı Kuruma ilişkin Kümeleme Analizine göre, Çalıştığı Kurum dağılımları, Antrenörlerde “%38,0” oranında “Spor Kulübü”, Beden Eğitim Öğretmenlerinde “%25,7” oranında “İlköğretim” de olduğu görüldü. Araştırmaya Katılan Spor Eğitimcilerinin Çalıştığı Kurum ortalaması toplamda “%38,0” oranında “Spor Kulübü”, “%16,6” “Ortaöğretim” oldukları tespit edildi (Grafik 6).

Grafik 6: Spor Eğitimcilerinin Meslek ve Çalıştığı Kurum Kümeleme Analizi Grafiği

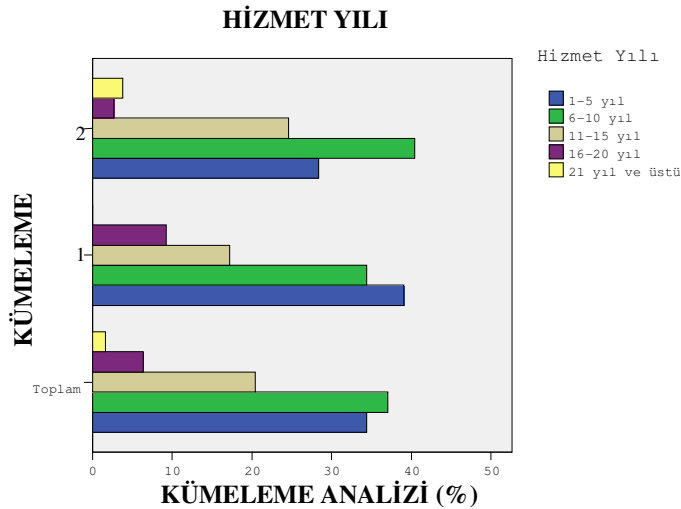
Tablo 16: Spor Eğitimcilerinin Meslek ve Hizmet Yılı Dağılımları

DEĞİŞKENLER		Meslek		Toplam	X ²	p	
		Antrenör	Öğretmen				
HİZMET YILI	1-5 yıl	Gözlem	93	52	145	20,581	,001
		% Hizmet yılı	64,1%	35,9%	100,0%		
		% Meslek	38,3%	29,2%	34,4%		
		% Toplam	22,1%	12,4%	34,4%		
	6-10 yıl	Gözlem	82	74	156		
		% Hizmet yılı	52,6%	47,4%	100,0%		
		% Meslek	33,7%	41,6%	37,1%		
		% Toplam	19,5%	17,6%	37,1%		
	11-15 yıl	Gözlem	46	40	86		
		% Hizmet yılı	53,5%	46,5%	100,0%		
		% Meslek	18,9%	22,5%	20,4%		
		% Toplam	10,9%	9,5%	20,4%		
	16-20 yıl	Gözlem	22	5	27		
		% Hizmet yılı	81,5%	18,5%	100,0%		
		% Meslek	9,1%	2,8%	6,4%		
		% Toplam	5,2%	1,2%	6,4%		
	21 yıl ve üstü	Gözlem	0	7	7		
		% Hizmet yılı	,0%	100,0%	100,0%		
% Meslek		,0%	3,9%	1,7%			
% Toplam		,0%	1,7%	1,7%			
TOPLAM	Toplam Gözlem	243	178	421			
	% Hizmet yılı	57,7%	42,3%	100,0%			
	% Meslek	100,0%	100,0%	100,0%			
	% Toplam	57,7%	42,3%	100,0%			

P<0,005

Tablo 16’da Araştırmaya Katılan Spor Eğitimcilerinin Meslek ve Hizmet Yılına ilişkin Kümeleme Analizine göre, Hizmet Yılı Dağılımları, Antrenörlerde “%22,1” oranında “1-5 yıl”, Beden Eğitim Öğretmenlerinde “%17,6” oranında “6-10 yıl” olduğu tespit edildi. Araştırmaya Katılan Spor Eğitimcilerinin Hizmet yılı ortalaması toplamda “%37,1” oranında “6-10 yıl” olduğu görüldü (Grafik 7).

Grafik 7: Spor Eğitimcilerinin Meslek ve Hizmet Yılı Kümeleme Analizi Grafiği

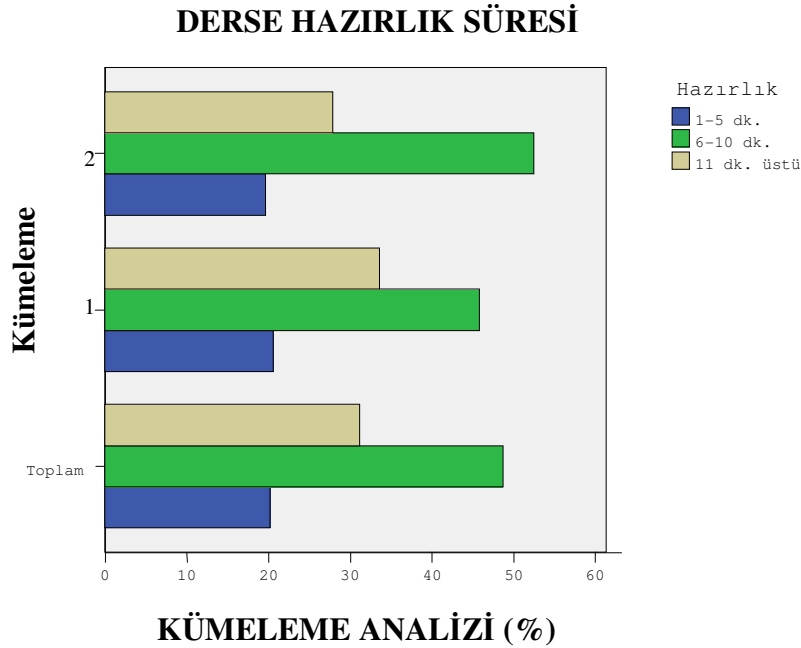
Tablo 17: Spor Eğitimcilerinin Meslek ve Derse Hazırlık Sürelerinin Dağılımları

DEĞİŞKENLER		Derse Hazırlık Süresi			Toplam	X ²	p	
		1-5 dk.	6-10 dk.	11 dk. ve üstü				
Meslek	Antrenör	Gözlem	54	109	80	243	3,524	0,172
		% Toplam	12,8%	25,9%	19,0%	57,7%		
	Öğretmen	Gözlem	31	96	51	178		
		% Toplam	7,4%	22,8%	12,1%	42,3%		
Toplam		Gözlem	85	205	131	421		
		% Toplam	20,2%	48,7%	31,1%	100,0%		

P>0,005

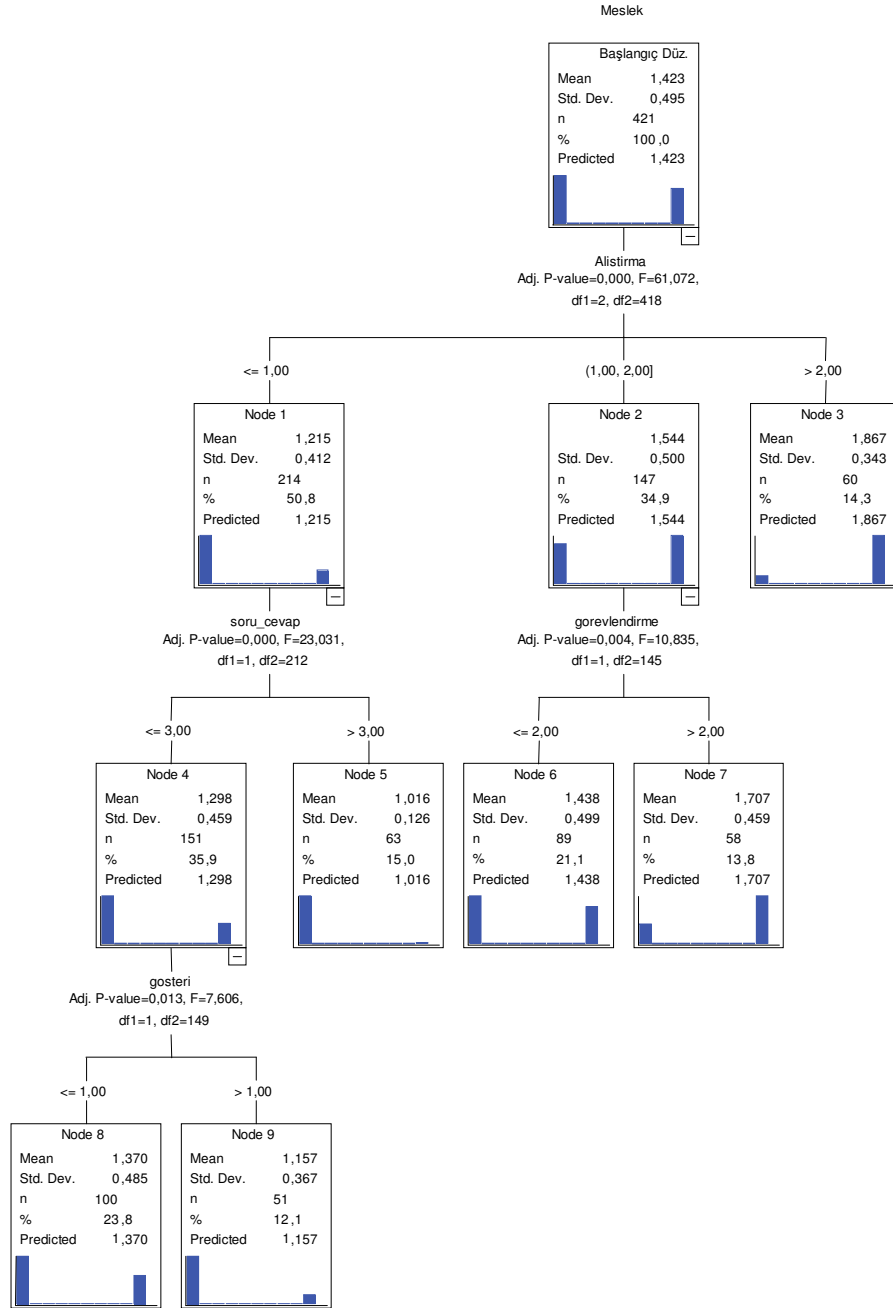
Tablo 17’de Araştırmaya Katılan Spor Eğitimcilerinin Meslek ve Derse Hazırlık Sürelerine ilişkin Kümeleme Analizine göre, Derse Hazırlık Süreleri Dağılımları, Antrenörlerde “%25,9” oranında “6-10 dk”, Beden Eğitim Öğretmenlerinin Derse Hazırlık Süreleri dağılımları “%22,8” oranında “6-10 dk” olduğu tespit edildi. Araştırmaya Katılan Spor Eğitimcilerinin “Derse Hazırlık Süreleri” ortalaması toplamda “%48,7” oranında “6-10 dk” olduğu görüldü (Grafik. 8).

Grafik 8: Spor Eğitimcilerinin Meslek ve Derse Hazırlık Süreleri Kümeleme Analizi Grafiği

2.3. SPOR EĞİTİMCİLERİNİN KATEGORİK VE ÖĞRETİM YÖNTEMLERİNE GÖRE KÜMELERİNİN DAĞILIMI

Grafik 9: Spor Eğitimcilerinin Meslek ve Öğretim Yöntemlerinin ağaç yöntemiyle Alt Kümelerinin CHAID Analizi Grafiği

Grafik 9’da Bağımlı değişken (Meslek) olarak dikkate alınan ve 6 alt düzeyden oluşan planlanan bağımsız değişkenlere göre (öğretim yöntemleri) içinden bağımlı değişkeni en iyi açıklayan alt kümeler belirlendi. Buna göre alıştırma yöntemi, soru-cevap yöntemi, görevlendirme yöntemi, gösteri yöntemi olarak alt kümelere ayrıştırıldı. Bunla birlikte alıştırma yönteminin ortalaması 1’in altında olanlar soru-cevap yöntemiyle ilişkilendirilmiş, ortalaması 1 ile 2 arasında olanlarla 2’den fazla olanlar görevlendirme yöntemiyle ilişkilendirilmiştir. Soru-cevap yöntemiyle ilişkilendirilen ve ortalaması 3 ve üzerinde olanlarla ortalaması 3’ün altında olanlar gösteri yöntemiyle; görevlendirme yöntemleri ile ilişkilendirilen alt kümelerin ise ortalaması 2 ve 2’den fazla olanlar ile ortalaması 2’nin altında olanlar da gösteri yöntemiyle ilişkilendirilmiştir. Soru-cevap yöntemlerine göre ortalaması 3 ve 3’den fazla olanların alt kümesi de gösteri yöntemleriyle ilişkilendirilmiştir.

Risk

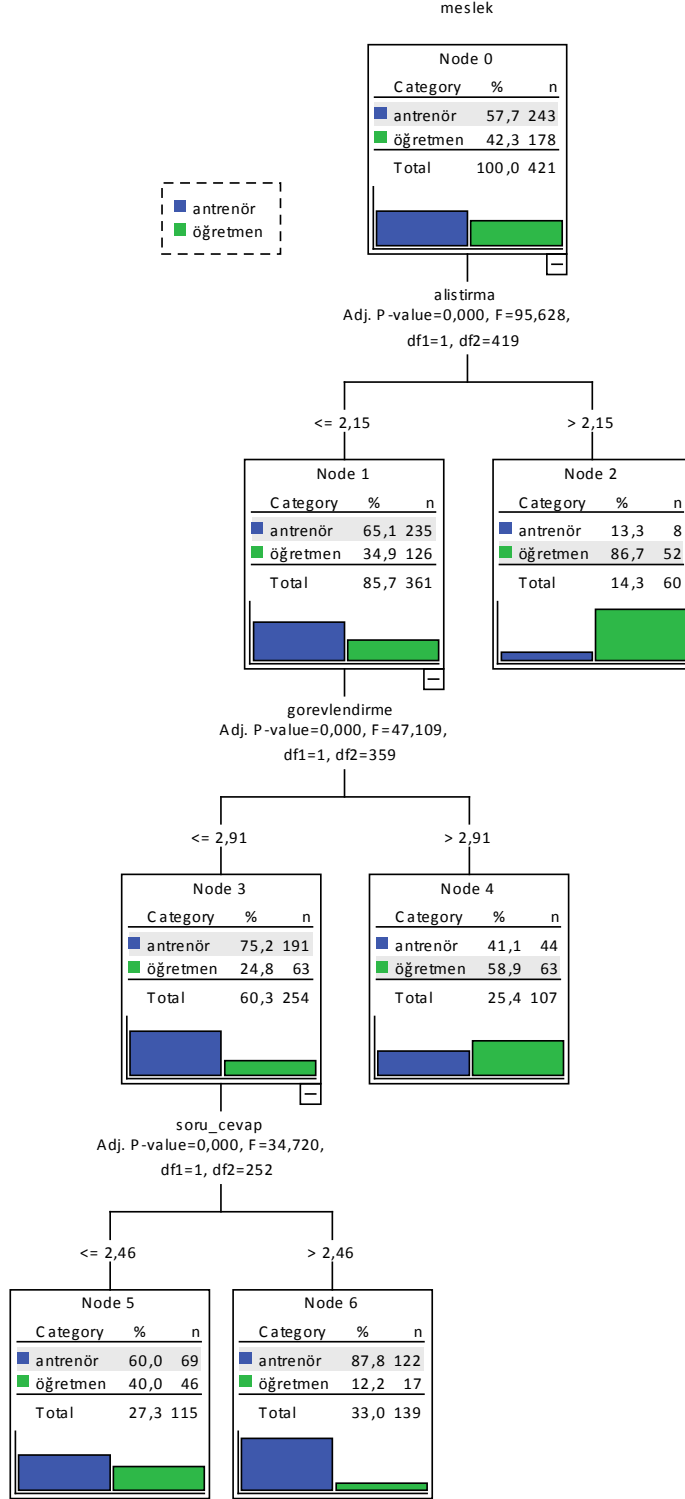
Tahmin	Std. Error
,171	,009

Growing Method: CHAID Yöntemi
Bağımlı değişken: Meslek

Mesleğe göre CHAID analizindeki etkileşim düzeyleri ve etkileşen kişi sayısı ve oranı aşağıdaki gibidir.

Düzye	N	%	f
3	60	14,3%	1,8667
7	58	13,8%	1,7069
6	89	21,1%	1,4382
8	100	23,8%	1,3700
9	51	12,1%	1,1569
5	63	15,0%	1,0159

Grafik 10: Spor Eğitimcilerinin Meslek ve Öğretim Yöntemlerinin ağaç yöntemiyle Alt Kümelerinin QUEST Analizi Grafiği

Grafik 10’da Bağımlı değişken (Meslek) olarak dikkate alınan ve 3 alt düzeyden oluşan planlanan bağımsız değişkenlere göre (Öğretim Yöntemleri) içinden bağımlı değişkeni en iyi açıklayan alt kümeler belirlendi. Buna göre alıştırmaya yöntemi, görevlendirme yöntemi, soru-cevap yöntemi olarak alt kümelere ayrıştırıldı. Bununla birlikte QUEST analizine göre meslek gruplarının öğretim yöntemlerine göre alt kümelerdeki etkileşimleri alıştırmaya yöntemlerinde grup ortalaması >2.15 den fazla olan node2’deki(durum2) öğretmenlerin, soru cevapta grup ortalaması <=2.46’dan küçük olan node5’deki(durum5) hem öğretmen hem de antrenörlerle etkileşimleri vardır. Diğer yandan meslek gruplarıyla node2’deki(durum2) hem öğretmenlerin hem de antrenörlerin görevlendirme öğretim yöntemine göre<=2,91 (ortalamalı gruplarla) etkileşimi mevcuttur.

Risk

Tahmin	Std. Error
,273	,022

Growing Method : QUEST Yöntemi
Bağımlı değişken : Meslek

SINIFLANDIRMA

GÖZLEM	MESLEK		
	Antrenör	Öğretmen	Yüzdelik Doğru
Antrenör	191	52	78,6%
Öğretmen	63	115	64,6%
Toplam (%)	60,3%	39,7%	72,7%

Tablo 18: Spor Eğitimcilerinin Meslek Dağılımına Göre Öğretim Yöntemlerinin Alt Kümelere Göre Sınıflandırılması

GÖZLEM		Meslek		Toplam		Yüzdelik Doğru	
Meslek		Antrenör	Öğretmen			%	
Antrenör		231	12		243	95,1	
Öğretmen		23	155		178	87,1	
Toplam					421	91,7	
DEĞİŞKENLER		B	S.E.	Wald	df	Sig.	Exp(B)
KÜMELEME	Anlatım			7,314	3	,063	
	Anlatım (1)	-1,082	1,086	,994	1	,319	,339
	Anlatım (2)	-1,260	1,068	1,391	1	,238	,284
	Anlatım (3)	,271	1,133	,057	1	,811	1,311
	Gösteri			9,645	4	,047	
	Gösteri (1)	17,202	20171,188	,000	1	,999	29555154,028
	Gösteri (2)	15,733	20171,188	,000	1	,999	6801287,742
	Gösteri (3)	16,891	20171,188	,000	1	,999	21656002,687
	Gösteri (4)	8,295	20171,190	,000	1	1,000	4002,905
	Alıştırma			41,315	4	,000	
	Alıştırma (1)	-4,773	2,338	4,167	1	,041	,008
	Alıştırma (2)	-1,461	2,349	,387	1	,534	,232
	Alıştırma (3)	2,321	2,332	,991	1	,319	10,191
	Alıştırma (4)	-1,086	2,645	,168	1	,681	,338
	Görevlendirme			25,004	4	,000	
	Görevlendirme (1)	-2,053	1,762	1,356	1	,244	,128
	Görevlendirme (2)	-1,079	1,665	,420	1	,517	,340
	Görevlendirme (3)	,747	1,686	,196	1	,658	2,110
	Görevlendirme (4)	7,223	3,104	5,413	1	,020	1370,010
	Eşli Çalışma			22,798	4	,000	
	Eşli Çalışma (1)	8,749	2,814	9,665	1	,002	6307,190
	Eşli Çalışma (2)	5,701	2,649	4,630	1	,031	299,095
	Eşli Çalışma (3)	7,411	2,743	7,297	1	,007	1653,765
	Eşli Çalışma (4)	7,331	2,898	6,399	1	,011	1526,581
	Yönlendirilmiş Buluş			17,823	4	,001	
	Yönlendirilmiş Buluş (1)	6,881	1,937	12,618	1	,000	973,467
	Yönlendirilmiş Buluş (2)	5,772	1,721	11,253	1	,001	321,153
	Yönlendirilmiş Buluş (3)	5,845	1,756	11,084	1	,001	345,634
	Yönlendirilmiş Buluş (4)	3,628	1,688	4,621	1	,032	37,652
	Problem Çözme			10,734	4	,030	
	Problem Çözme (1)	-4,010	1,519	6,970	1	,008	,018
	Problem Çözme (2)	-2,602	1,290	4,065	1	,044	,074
	Problem Çözme (3)	-2,390	1,226	3,801	1	,051	,092
	Problem Çözme (4)	-1,035	1,300	,634	1	,426	,355
	Bağımsız Çalışma			19,185	4	,001	
	Bağımsız Çalışma (1)	2,140	1,552	1,899	1	,168	8,496
	Bağımsız Çalışma (2)	-1,688	1,326	1,620	1	,203	,185
	Bağımsız Çalışma (3)	-2,194	1,321	2,761	1	,097	,111
	Bağımsız Çalışma (4)	-,602	1,346	,200	1	,654	,547
	Soru Cevap			30,587	4	,000	
	Soru Cevap (1)	8,028	1,768	20,610	1	,000	3064,491
	Soru Cevap (2)	6,752	1,712	15,548	1	,000	855,922
Soru Cevap (3)	5,439	1,601	11,544	1	,001	230,162	
Soru Cevap (4)	2,314	1,521	2,314	1	,128	10,113	
Değerlendirme			17,048	4	,002		
Değerlendirme (1)	-3,813	1,785	4,566	1	,033	,022	
Değerlendirme (2)	-,950	1,664	,326	1	,568	,387	
Değerlendirme (3)	-,894	1,657	,291	1	,590	,409	
Değerlendirme (4)	-,335	1,636	,042	1	,837	,715	
Medya Yardımlı			9,036	4	,060		
Medya Yardımlı (1)	-,652	1,081	,364	1	,546	,521	
Medya Yardımlı (2)	,565	1,038	,296	1	,587	1,759	
Medya Yardımlı (3)	-,133	1,000	,018	1	,895	,876	
Medya Yardımlı (4)	1,631	1,066	2,342	1	,126	5,111	
Constant	-25,925	20171,188	,000	1	,999	,000	

B notasyonu Gözlenen değerlerin ilişki katsayısı; S.E Standart sapma; Wald yöntemi ağaç analizi içinde kullanılan istatistiksel test; d.f serbestlik derecesi ve Exp(B) ise beklenen değerlerin ilişki katsayıları

Tablo 18’de Araştırmaya Katılan Spor Eğitimcilerinin kullandıkları Öğretim Yöntemleri uygulamalarında Meslek Dağılımına göre sınıflandırılmasında “243” Antrenörün “12”si Öğretmen gibi “178” öğretmenin “23”ü antrenör gibi davranış sergiledikleri görüldü.

2.4. SPOR EĞİTİMCİLERİNİN MESLEĞE GÖRE UYGULADIKLARI ÖĞRETİM YÖNTEMLERİNİN KÜMELEME DAĞILIMI

Tablo 19: Spor Eğitmcilerinin Mesleğe Göre Medya Yardımlı Öğretim Yönteminin Kümeleme Dağılımı

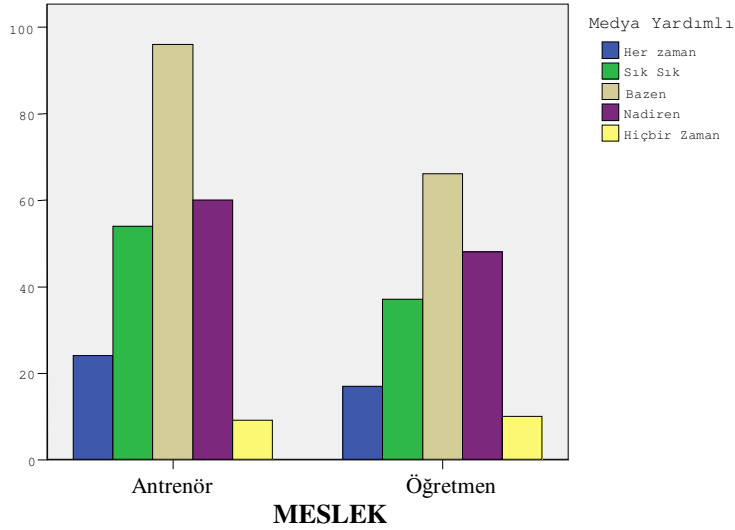
DEĞİŞKENLER			Medya Yardımlı Öğretim Yöntemi					Toplam	X ²	p
			Her zaman	Sık sık	Bazen	Nadiren	Hiçbir zaman			
Meslek	Antrenör	Gözlem	24	54	96	60	9	243	1,308	0,86
		%Toplam	5,70%	12,80%	22,80%	14,30%	2,10%	57,70%		
Öğretmen	Gözlem	17	37	66	48	10	178			
	% Toplam	4,00%	8,80%	15,70%	11,40%	2,40%	42,30%			
Toplam	Gözlem	41	91	162	108	19	421			
	%Toplam	9,70%	21,60%	38,50%	25,70%	4,50%	100,00%			

P>0.005

Tablo 19’da Spor Eğitmcilerinin Meslek gruplarıyla “Medya Yardımlı Öğretim Yöntemini” Kullanma sıklığı Antrenörlerde “%14,3” oranında “Nadiren”, Beden Eğitimi Öğretmenlerinde “%15,7” oranında “Bazen” kullandıkları görülmektedir. Spor Eğitmcilerinin “Medya Yardımlı Öğretim Yöntemlerini” “%38,5”, “Bazen” kullandıkları görülmüştür. Buna göre medya yardımcı öğretim yöntemi bakımından meslek gruplarına göre anlamsızdır (Grafik 11).

Grafik 11: Spor Eğitmcilerinin Mesleğe göre Medya Yardımlı Öğretim Yönteminin Kümeleme Analizi Grafiği

MEDYA YARDIMLI ÖĞRETİM YÖNTEMİ

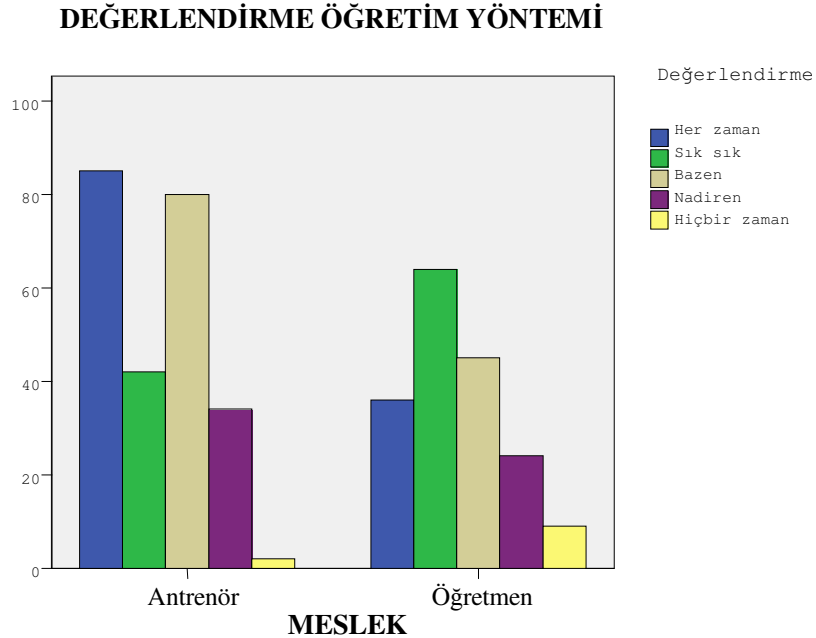
Tablo 20: Spor Eğitimcilerinin Mesleğe Göre Değerlendirme Öğretim Yönteminin Kümeleme Dağılımı

DEĞİŞKENLER		Değerlendirme Yöntemi					Toplam	X ²	p
		Her zaman	Sık sık	Bazen	Nadiren	Hiçbir zaman			
Meslek	Antrenör	Gözlem	85	42	80	34	2	31,093	,001
		% Toplam	20,2%	10,0%	19,0%	8,1%	,5%		
	Öğretmen	Gözlem	36	64	45	24	9		
		% Toplam	8,6%	15,2%	10,7%	5,7%	2,1%		
Toplam		Gözlem	121	106	125	58	11	421	
		% Toplam	28,7%	25,2%	29,7%	13,8%	2,6%	100,0%	

P<0,005

Tablo 20’de Spor Eğitimcilerinin meslek gruplarıyla “Değerlendirme Öğretim Yöntemini” kullanma sıklığı Antrenörlerde “%19,0” oranında “Bazen”, Beden Eğitimi Öğretmenlerinde “%15,2” oranında “Sık sık” kullandıkları görülmektedir. Spor Eğitimcilerinin “Değerlendirme Öğretim Yöntemini” “%28,7”, “Her Zaman” kullandıkları görüldü. Buna göre değerlendirme öğretim yöntemi bakımından meslek gruplarına göre anlamlıdır (Grafik 12).

Grafik 12: Spor Eğitimcilerinin Mesleğe Göre Değerlendirme Öğretim Yönteminin Kümeleme Analizi Grafiği

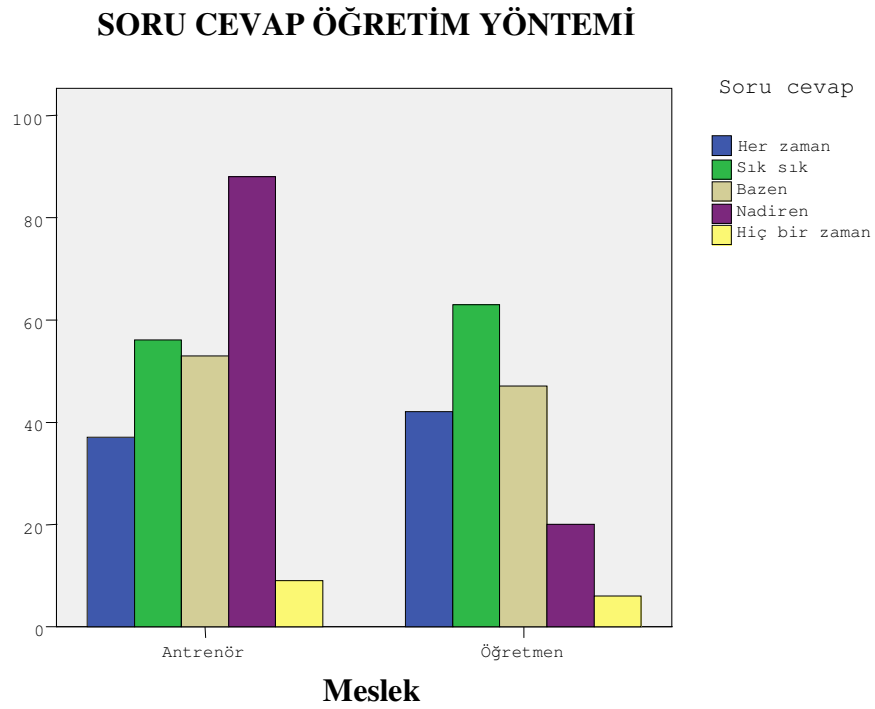
Tablo 21: Spor Eğitimcilerinin Mesleğe Göre Soru Cevap Öğretim Yönteminin Kümeleme Dağılımı

DEĞİŞKENLER			Soru – Cevap Yöntemi					Toplam	X ²	p	
			Her zaman	Sık sık	Bazen	Nadiren	Hiçbir zaman				
Meslek	Antrenör	Gözlem	37	56	53	88	9	243	35,309	,001	
		% Toplam	8,8%	13,3%	12,6%	20,9%	2,1%				57,7%
	Öğretmen	Gözlem	42	63	47	20	6				178
		% Toplam	10,0%	15,0%	11,2%	4,8%	1,4%				
Toplam		Gözlem	79	119	100	108	15	421			
		% Toplam	18,8%	28,3%	23,8%	25,7%	3,6%		100,0%		

P<0,005

Tablo 21’de Spor Eğitimcilerinin meslek gruplarıyla “Soru-Cevap Yöntemini” kullanma sıklığı Antrenörlerde “%20,9” oranında “Nadiren”, Beden Eğitimi öğretmenlerinde “%15,0” oranında “Sık sık” kullandıkları görüldü. Spor Eğitimcilerinin “Soru-Cevap Yöntemini” “%28,3”, “Sık sık” kullandıkları görülmüştür. Buna göre soru-cevap öğretim yöntemi bakımından meslek gruplarına göre anlamlıdır (Grafik 13).

Grafik 13: Spor Eğitimcilerinin Mesleğe göre Soru Cevap Öğretim Yönteminin Kümeleme Analizi Grafiği

Tablo 22: Spor Eğitimcilerinin Mesleğe Göre Bağımsız Çalışma Öğretim Yönteminin Kümeleme Dağılımı

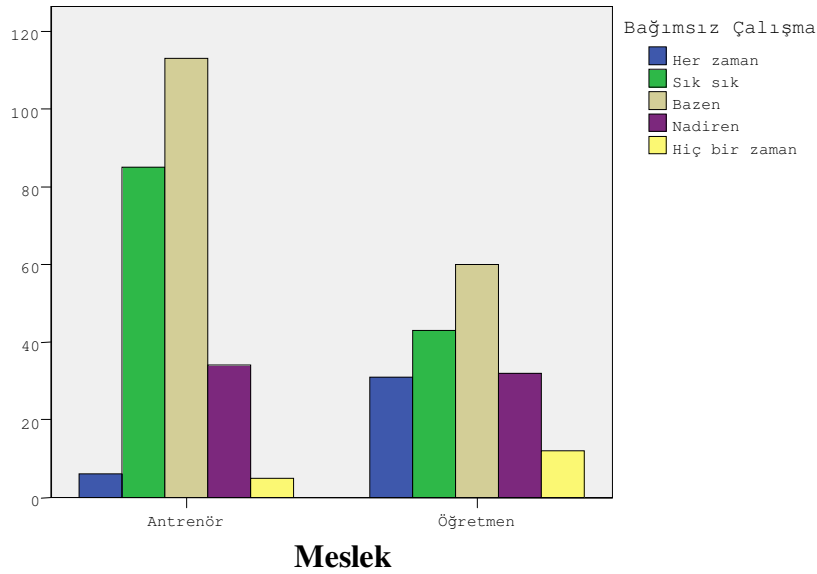
DEĞİŞKENLER			Bağımsız Çalışma Yöntemi					Toplam	X ²	p
			Her zaman	Sık sık	Bazen	Nadiren	Hiçbir zaman			
Meslek	Antrenör	Gözlem	6	85	113	34	5	243	40,790	,001
		% Toplam	1,4%	20,2%	26,8%	8,1%	1,2%	57,7%		
	Öğretmen	Gözlem	31	43	60	32	12	178		
		% Toplam	7,4%	10,2%	14,3%	7,6%	2,9%	42,3%		
Toplam		Gözlem	37	128	173	66	17	421		
		% Toplam	8,8%	30,4%	41,1%	15,7%	4,0%	100,0%		

P<0,005

Tablo 22’de Spor Eğitimcilerinin meslek gruplarıyla Bağımsız Çalışma Öğretim Yöntemini kullanma sıklığı Antrenörlerde “%26,8” oranında “Bazen”, Beden Eğitimi öğretmenlerinde “%14,3” oranında “Bazen” kullandıkları görülmektedir. Spor Eğitimcilerinin Bağımsız Çalışma Öğretim Yöntemini “%41,1”, “Bazen” kullandıkları görülmüştür. Buna göre bağımsız çalışma öğretim yöntemi bakımından meslek gruplarına göre anlamlıdır (Grafik 14).

Grafik 14: Spor Eğitimcilerinin Mesleğe Göre Bağımsız Çalışma Öğretim Yönteminin Kümeleme Analizi Grafiği

BAĞIMSIZ ÇALIŞMA ÖĞRETİM YÖNTEMİ

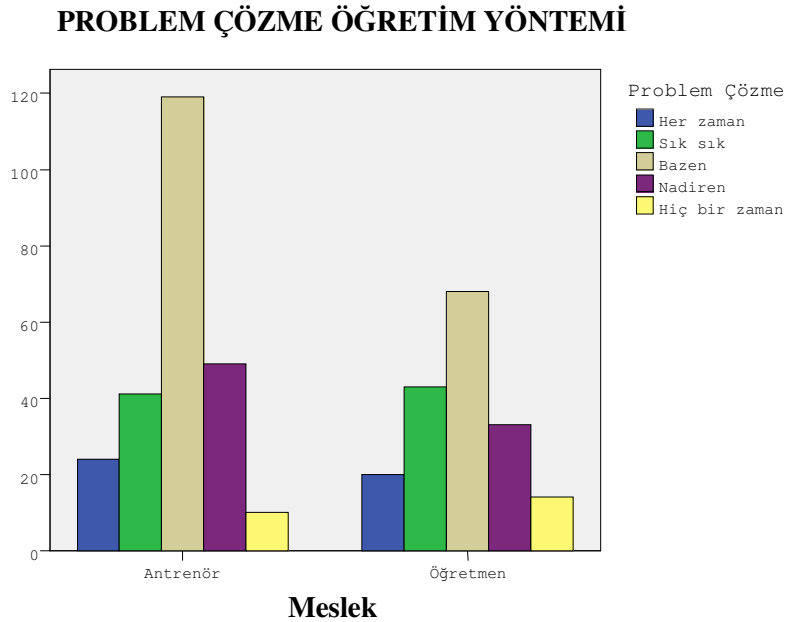
Tablo 23: Spor Eğitimcilerinin Mesleğe Göre Problem Çözme Öğretim Yönteminin Kümeleme Dağılımı

DEĞİŞKENLER			Problem Çözme Yöntemi					Toplam	X ²	p
			Her zaman	Sık sık	Bazen	Nadiren	Hiçbir zaman			
Meslek	Antrenör	Gözlem	24	41	119	49	10	243	8,270	,082
		% Toplam	5,7%	9,7%	28,3%	11,6%	2,4%			
	Öğretmen	Gözlem	20	43	68	33	14			
		% Toplam	4,8%	10,2%	16,2%	7,8%	3,3%			
Toplam		Gözlem	44	84	187	82	24	421		
		% Toplam	10,5%	20,0%	44,4%	19,5%	5,7%	100,0%		

p>0,005

Tablo 23’de Spor Eğitimcilerinin meslek gruplarıyla Problem Çözme Öğretim Yöntemini kullanma sıklığı Antrenörlerde “%28,3” oranında “Bazen”, Beden Eğitimi öğretmenlerinde “%16,2” oranında “Bazen” kullandıkları görülmektedir. Spor Eğitimcilerinin Problem Çözme Öğretim Yöntemini “%44,4”, “Bazen” kullandıkları görüldü. Buna göre problem çözme öğretim yöntemi bakımından meslek gruplarına göre anlamsızdır (Grafik 15).

Grafik 15: Spor Eğitimcilerinin Mesleğe Göre Problem Çözme Öğretim Yönteminin Kümeleme Analizi Grafiği

Tablo 24: Spor Eğitmcilerinin Mesleğe Göre Yönlendirilmiş Buluş Öğretim Yönteminin Kümeleme Dağılımı

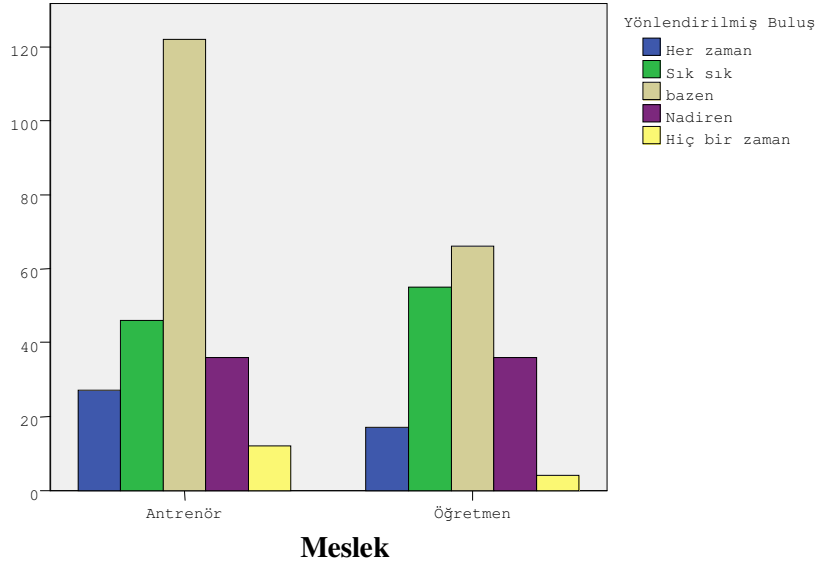
DEĞİŞKENLER			Yönlendirilmiş Buluş Yöntemi					Toplam	X ²	p
			Her zaman	Sık sık	Bazen	Nadiren	Hiçbir zaman			
Meslek	Antrenör	Gözlem	27	46	122	36	12	243	14,055	,007
		% Toplam	6,4%	10,9%	29,0%	8,6%	2,9%	57,7%		
	Öğretmen	Gözlem	17	55	66	36	4	178		
		% Toplam	4,0%	13,1%	15,7%	8,6%	1,0%	42,3%		
Toplam		Gözlem	44	101	188	72	16	421		
		% Toplam	10,5%	24,0%	44,7%	17,1%	3,8%	100,0%		

P>0,005

Tablo 24’de Spor Eğitmcilerinin Meslek gruplarıyla Yönlendirilmiş Buluş Öğretim Yöntemini kullanma sıklığı, Antrenörlerde “%29,0” oranında “Bazen”, Beden Eğitimi öğretmenlerinde “%15,7” oranında “Bazen” kullandıkları görülmektedir. Spor Eğitmcilerinin Yönlendirilmiş Buluş Öğretim Yöntemini “%44,7”, “Bazen” kullandıkları görüldü. Buna göre yönlendirilmiş buluş öğretim yöntemi bakımından meslek gruplarına göre anlamsızdır (Grafik 16).

Grafik 16: Spor Eğitmcilerinin Mesleğe göre Yönlendirilmiş Buluş Öğretim Yönteminin Kümeleme Analizi Grafiği

YÖNLENDİRİLMİŞ BULUŞ ÖĞRETİM YÖNTEMİ

Tablo 25: Spor Eğitimcilerinin Mesleğe Göre Eşli Çalışma Öğretim Yönteminin Kümeleme Dağılımı

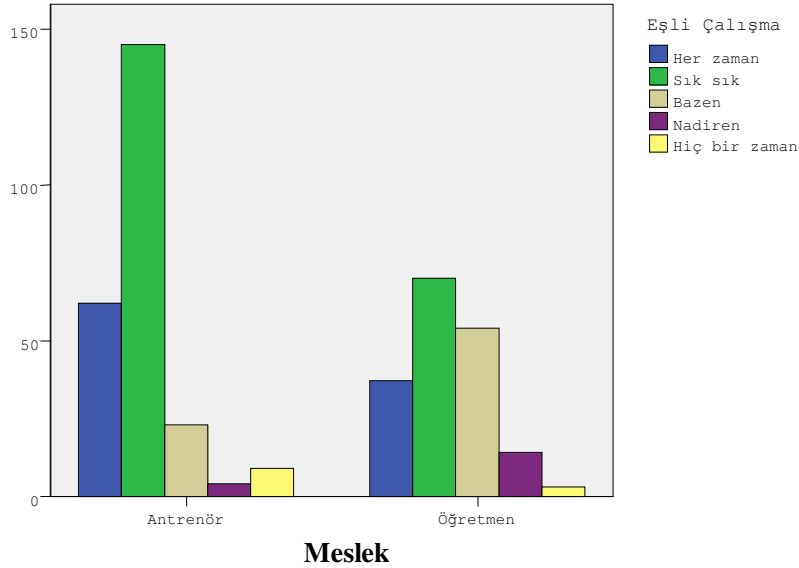
DEĞİŞKENLER			Eşli Çalışma Yöntemi					Toplam	X ²	p
			Her zaman	Sık sık	Bazen	Nadiren	Hiçbir zaman			
Meslek	Antrenör	Gözlem	62	145	23	4	9	243	44,538	,001
		% Toplam	14,7%	34,4%	5,5%	1,0%	2,1%	57,7%		
	Öğretmen	Gözlem	37	70	54	14	3	178		
		% Toplam	8,8%	16,6%	12,8%	3,3%	,7%	42,3%		
Toplam		Gözlem	99	215	77	18	12	421		
Toplam		% Toplam	23,5%	51,0%	18,3%	4,3%	2,9%	100,0%		

P<0,005

Tablo 25’de Spor Eğitimcilerinin Meslek gruplarıyla Eşli Çalışma Öğretim Yöntemini kullanma sıklığı Antrenörlerde, “%34,4” oranında “Sık sık”, Beden Eğitimi öğretmenlerinde “%16,6” oranında “Sık sık” kullandıkları görülmektedir. Spor Eğitimcilerinin Eşli Çalışma Öğretim Yöntemini “%51,0”, “Sık Sık” kullandıkları görüldü. Buna göre eşli çalışma öğretim yöntemi bakımından meslek gruplarına göre anlamlıdır (Grafik 17).

Grafik 17: Spor Eğitimcilerinin Mesleğe Göre Eşli Çalışma Öğretim Yönteminin Kümeleme Analizi Grafiği

EŞLİ ÇALIŞMA ÖĞRETİM YÖNTEMİ

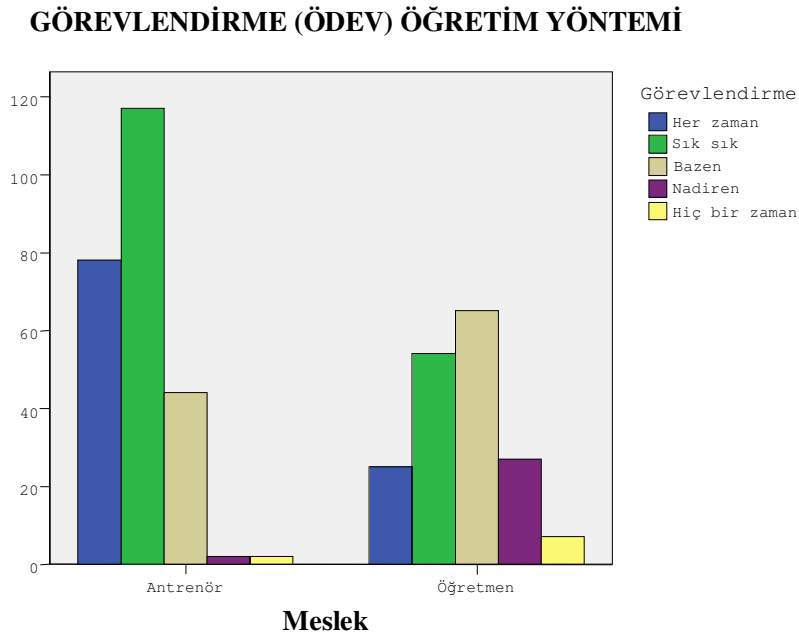
Tablo 26: Spor Eğitmcilerinin Mesleğe Göre Görevlendirme (Ödev) Öğretim Yönteminin Kümeleme Dağılımı

DEĞİŞKENLER		Görevlendirme (Ödev) Yöntemi					Toplam	X ²	p	
		Her zaman	Sık sık	Bazen	Nadiren	Hiçbir zaman				
Meslek	Antrenör	Gözlem	78	117	44	2	2	70,503	,001	
		% Toplam	18,5%	27,8%	10,5%	,5%	,5%			57,7%
Öğretmen	Gözlem	25	54	65	27	7	178			
	% Toplam	5,9%	12,8%	15,4%	6,4%	1,7%	42,3%			
Toplam		Gözlem	103	171	109	29	9			421
		% Toplam	24,5%	40,6%	25,9%	6,9%	2,1%			100,0%

P<0,005

Tablo 26’da Spor Eğitmcilerinin Meslek gruplarıyla Görevlendirme (Ödev) Öğretim Yöntemini kullanma sıklığı Antrenörlerde “%27,8” oranında “Sık sık”, Beden Eğitimi öğretmenlerinde “%15,4” oranında “Bazen” kullandıkları görülmektedir. Spor Eğitmcilerinin Görevlendirme (Ödev) Öğretim Yöntemini “%40,6”, “Sık Sık” kullandıkları görüldü. Buna göre görevlendirme(ödev) öğretim yöntemi bakımından meslek gruplarına göre anlamlıdır (Grafik 18).

Grafik 18: Spor Eğitmcilerinin Mesleğe göre Görevlendirme (Ödev) Öğretim Yönteminin Kümeleme Analizi Grafiği

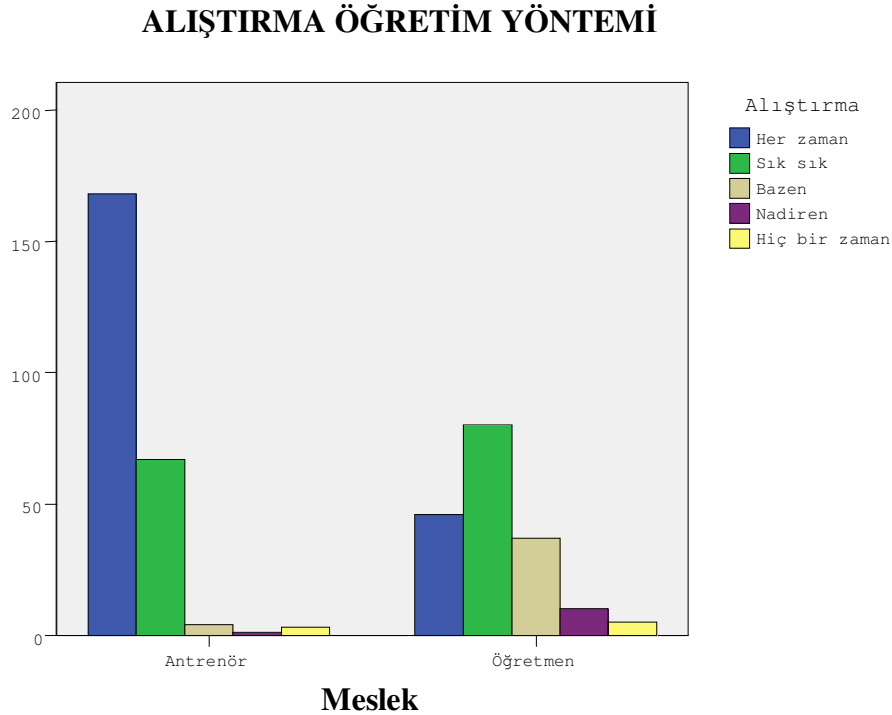
Tablo 27: Spor Eğitimcilerinin Mesleğe Göre Alıştırma Öğretim Yönteminin Kümeleme Dağılımı

DEĞİŞKENLER			Alıştırma Yöntemi					Toplam	X ²	p
			Her zaman	Sık sık	Bazen	Nadiren	Hiçbir zaman			
Meslek	Antrenör	Gözlem	168	67	4	1	3	243	97,412	,001
		% Toplam	39,9%	15,9%	1,0%	,2%	,7%			
	Öğretmen	Gözlem	46	80	37	10	5			
		% Toplam	10,9%	19,0%	8,8%	2,4%	1,2%			
Toplam		Gözlem	214	147	41	11	8	421		
		% Toplam	50,8%	34,9%	9,7%	2,6%	1,9%			

P<0.005

Tablo 27’de Spor Eğitimcilerinin meslek gruplarıyla Alıştırma Öğretim Yöntemini kullanma sıklığı Antrenörlerde “%39,9” oranında “Her zaman”, Beden Eğitimi öğretmenlerinde “%19,0” oranında “Sık sık” kullandıkları görülmektedir. Spor Eğitimcilerinin Alıştırma Öğretim Yöntemini “%50,8”, “Her zaman” kullandıkları görüldü. Buna göre alıştırma öğretim yöntemi bakımından meslek gruplarına göre anlamlıdır (Grafik 19).

Grafik 19: Spor Eğitimcilerinin Mesleğe Göre Alıştırma Öğretim Yönteminin Kümeleme Analizi Grafiği

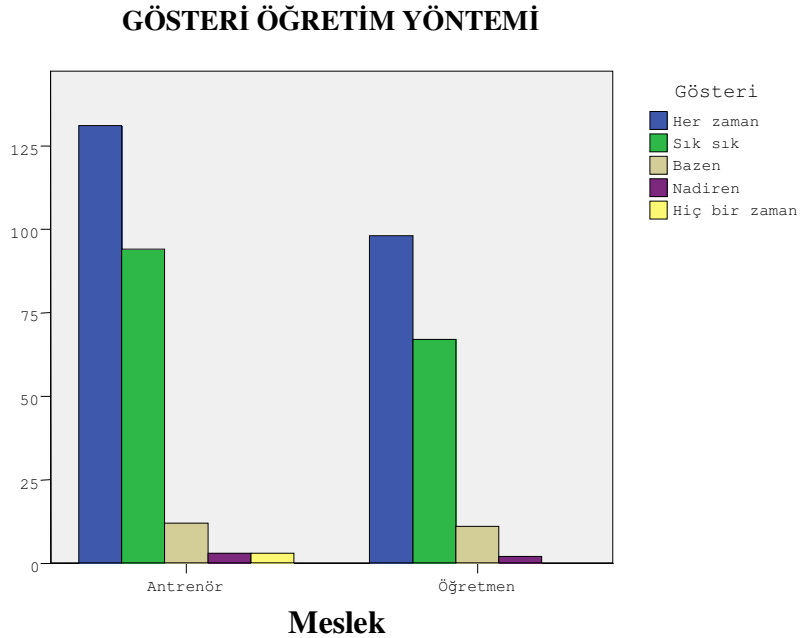
Tablo 28: Spor Eğitimcilerinin Mesleğe Göre Gösteri Öğretim Yönteminin Kümeleme Dağılımı

DEĞİŞKENLER			Gösteri Yöntemi					Toplam	X ²	p
			Her zaman	Sık sık	Bazen	Nadiren	Hiçbir zaman			
Meslek	Antrenör	Gözlem	131	94	12	3	3	243	2,552	,635
		% Toplam	31,1%	22,3%	2,9%	,7%	,7%			
	Öğretmen	Gözlem	98	67	11	2	0			
		% Toplam	23,3%	15,9%	2,6%	,5%	0%			
Toplam		Gözlem	229	161	23	5	3	421		
		% Toplam	54,4%	38,2%	5,5%	1,2%	,7%	100,0%		

P>0,005

Tablo 28’de Spor Eğitimcilerinin Meslek gruplarıyla Gösteri Öğretim Yöntemini kullanma sıklığı Antrenörlerde “%31,1” oranında “Her zaman”, Beden Eğitimi öğretmenlerinde “%23,3” oranında “Her zaman” kullandıkları görülmektedir. Spor Eğitimcilerinin Gösteri Öğretim Yöntemini “%54,4”, “Her zaman” kullandıkları görüldü. Buna göre Gösteri öğretim yöntemi bakımından meslek gruplarına göre anlamsızdır (Grafik 20).

Grafik 20: Spor Eğitimcilerinin Mesleğe Göre Gösteri Öğretim Yönteminin Kümeleme Analizi Grafiği

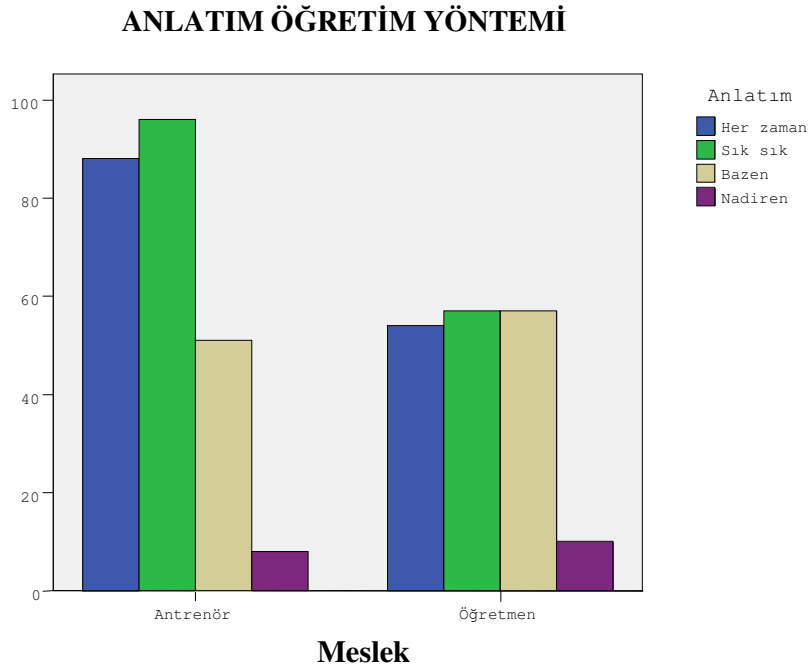
Tablo 29: Spor Eğitimcilerinin Mesleğe Göre Anlatım Öğretim Yönteminin Kümeleme Dağılımı

DEĞİŞKENLER			Anlatım Yöntemi				Toplam	X ²	p
			Her zaman	Sık sık	Bazen	Nadiren			
Meslek	Antrenör	Gözlem	88	96	51	8	243	8,812	,032
		% Toplam	20,9%	22,8%	12,1%	1,9%	57,7%		
	Öğretmen	Gözlem	54	57	57	10	178		
		% Toplam	12,8%	13,5%	13,5%	2,4%	42,3%		
Toplam		Gözlem	142	153	108	18	421		
		% Toplam	33,7%	36,3%	25,7%	4,3%	100,0%		

P>0.005

Tablo 29’da Spor Eğitimcilerinin Meslek gruplarıyla Anlatım Öğretim Yöntemini kullanma sıklığı Antrenörlerde “%20,9” oranında “Her zaman”, Beden Eğitimi öğretmenlerinde “%13,5” oranında “Sık sık” ve “Bazen” kullandıkları görülmektedir. Spor Eğitimcilerinin Anlatım Yöntemini “%36,3”, “Sık sık” kullandıkları görüldü. Buna göre Anlatım öğretim yöntemi bakımından meslek gruplarına göre anlamsızdır (Grafik 21).

Grafik 21: Spor Eğitimcilerinin Mesleğe göre Anlatım Öğretim Yönteminin Kümeleme Analizi Grafiği

3.TARTIŞMA VE SONUÇ

Araştırmaya Katılan Spor Eğitimcilerinin Yaş dağılımı grubunda en fazla “%29,5” oranında “26-30” yaş aralığında olup en az “%4,3” oranında “20-25” yaş aralığında olduğu görüldü (Tablo 1).

Araştırmaya Katılan Spor Eğitimcilerinin Meslek ve Yaş Grubu Kümeleme Analizine göre, Yaş ortalaması, Antrenörlerde “%16,4” oranında “26-35” yaş grubunda iken, Beden Eğitim Öğretmenlerinin “Yaş” ortalaması “%15,7” oranında “31-35” yaş aralığında olduğu tespit edildi. Araştırmaya Katılan Spor Eğitimcilerinin Meslek ve Yaş Grubu ortalaması toplamda “%29,2” oranında “26-30 yaş” gurubunda oldukları görüldü (Grafik 1 Tablo 10).

Türkiye’de Spor eğitimcilerinin yaş ortalamaları değerlendirildiğinde Beden Eğitimi Öğretmenliği ve Antrenörlük meslek uygulamalarının daha çok pratiğe dayalı olduğu, çalışma ortamı ve şartlarının genellikle bir çok uygulamaları spor salonunda, antrenman sahalarında, okulun bahçesinde ve sınıfta görev yaparak, görevlerini genellikle ayakta yürüttükleri, çalışma ortamlarının mevsime göre açık veya kapalı olduğu gözetilerek, bu meslek gruplarındaki yaş durumunun, spor eğitimi mesleğindeki zorlukları göz önünde bulundurularak değerlendirilmesi spor eğitimindeki mesleki uygulamalarında ki yaş ile ilgili problemleri aza indirebilecektir.

Araştırmaya Katılan Spor Eğitimcilerinin “Cinsiyet” dağılımı en fazla “%78,7” oranında “Bay” olup en az “%20,8” oranında “Bayan” olduğu görüldü (Tablo 2).

Araştırmaya Katılan Spor Eğitimcilerinin Meslek ve Cinsiyetlerine ilişkin Kümeleme Analizine göre, Cinsiyet Dağılımları, Antrenörlerde “%44,2” oranında “Bay” iken, “%13,5” oranında “Bayan” olup, Beden Eğitim Öğretmenlerinin Cinsiyet Dağılımları, “%34,9” oranında “Bay” iken “%7,4” oranında “Bayan” olduğu tespit edildi. Araştırmaya Katılan Spor Eğitimcilerinin Meslek ve Cinsiyet ortalaması toplamda “%79,1” oranında “Bay”, “%20,9” “Bayan” oldukları görüldü (Grafik. 2, Tablo 11).

Cinsiyet değişkeni açısından literatürde ortaya çıkan bu farklılıklar; toplumumuzda erkek ve bayanların farklı roller üstlenmesinden ve toplumumuzun erkek ve bayanlara yüklemiş olduğu farklı ödevlerden kaynaklanıyor olabilir. Bu bağlamda; erkeğin ailenin geçimini sağlamaya yönelik üstlendiği rol ve ödevin, bayanın ev işleri ve çocuk bakımında üstlendiği rol ve ödevden farklı olduğunu söylenebilir. Bu duruma ilişkin bir çalışmada; erkek öğretmen adayları, geleneksel rol çerçevesinde bir an önce bir iş sahibi olmak istedikleri ve yoğun çevre baskısı altında kendilerini hissettikleri için kızlardan daha çok geleceğe ilişkin olumsuz beklentilere sahip olabilecekleri (52) yorumlanmaktadır.

Araştırmaya Katılan Spor Eğitimcilerinin “Eğitim Durumu” dağılımı verilmiştir. Spor eğitimcilerinin en fazla “%58,0” oranında “244” kişi “Lisans” mezunu olduğu en az “%7,0” oranında “30” kişi “Ön lisans” mezunu olduğu görüldü (Tablo 5).

Araştırmaya Katılan Spor Eğitmcilerinin Meslek ve Eğitim Durumlarına ilişkin Kümeleme Analizine göre, Eğitim Durumu dağılımları, Antrenörlerde en yüksek “%22,1” oranında “Lise” iken, en düşük “%7,1” oranında “Ön Lisans” olduğu, Beden Eğitim Öğretmenlerinin Eğitim Durumu Dağılımları en yüksek “%38,2” oranında “Lisans” iken “%0” oranında “Lise” olduğu tespit edildi. Araştırmaya Katılan Spor Eğitmcilerinin Eğitim Durum ortalaması toplamda “%58,0” oranında “Lisans”, “%7,1” “Ön Lisans” oldukları görüldü (Grafik 4, Tablo 13).

Eğitim durumu değişkeni Beden Eğitimi Öğretmenlerinde öğretmenlik yapabilmeleri için Lisans mezunu olmaları şartı, Antrenörlerde ise antrenörlük yapmak için böyle bir şartın söz konusu olmadığı, ancak Antrenörlerin eğitim durumu yüksek olduğu zaman Öğretim Yöntemlerinin daha iyi uygulanarak etkililiğini yükselteceği düşünülmektedir.

Araştırmaya Katılan Spor Eğitmcilerinin Meslek ve Branş Durumlarına ilişkin Kümeleme Analizine göre, Branş Durumu dağılımları, Antrenörlerde en yüksek “%19,5” oranında “Futbol”, en düşük “%7,1” oranında “Voleybol” olduğu, Beden Eğitim Öğretmenlerinin Branş Durumu Dağılımları, “%29,8” oranında “Futbol” iken “%5,2” oranında “Hentbol” olduğu görüldü. Araştırmaya Katılan Spor Eğitmcilerinin Branş Durum ortalaması toplamda “%32,1” oranında “Futbol”, “%13,1” “Hentbol” oldukları görüldü (Grafik 5, Tablo 14).

Spor eğitimcilerinin meslek ve branş dağılımları tablolarında futbol branşının baskın olarak seçildiği gözlemlenmiştir. Bu sonuçtan hareketle futbolun ülkemiz ve dünya pazarındaki öneminin artması, ekonomik kazanç boyutunun yüksek olması eğitimcileri bu branşa yönelten en önemli etken olarak söylenebilir.

Araştırmaya Katılan Spor Eğitmcilerinin spor “Branş” dağılımı en fazla “%32,0” oranında “Futbol” olduğu en az “%13,0” oranında “Hentbol” olduğu görüldü. Ölçeğe verilen cevaplarda “Diğer” seçeneğini işaretleyen spor eğitmcilerinin tamamının bireysel sporları (atletizm, boks, taekwondo, judo, okçuluk, güreş v.b.) branş olarak belirledikleri tespit edildi (Tablo 6).

Araştırmaya Katılan Spor Eğitmcilerinin “Çalıştığı Kurum” dağılımı İlköğretim kurumlarında görev yapan “113” kişi “%26,7” Orta öğretim kurumlarında görev yapan “70” kişi “%17,0” Spor kulüplerinde görev yapan “160” kişi “%37,9” Gençlik ve Spor İl Müdürlüklerinde görev yapan “78” kişi “%18,4” olduğu tespit edilmiştir. En fazla “%37,9” oranında “Spor Kulübü” olduğu en az “%17,0” oranında “Orta Öğretim” olduğu görüldü (Tablo 7).

Araştırmaya Katılan Spor Eğitmcilerinin Meslek ve Çalıştığı Kuruma ilişkin Kümeleme Analizinde Çalıştığı Kurum dağılımları, Antrenörlerde “%38,0” oranında “Spor Kulübü”, Beden Eğitim Öğretmenlerinde “%25,7” oranında “İlköğretim” de olduğu görüldü. Araştırmaya Katılan Spor Eğitmcilerinin Çalıştığı Kurum ortalaması toplamda “%38,0” oranında “Spor Kulübü”, “%16,6” “Ortaöğretim” oldukları görüldü (Grafik 6, Tablo 15).

Çalıştığı kurum dağılımları Spor Kulüpleri daha baskın çıkmış olup, spor kulüplerinde yaşı orta seviyede olanların daha çok tercih edildiği gözlemlenmiş, kulüplerin antrenörleri daha iyi imkanlar sağladığı, kamuda çalışan bir kısım spor eğitmcilerinin aynı zamanda kulüplerde de çalıştığı düşünülmektedir.

Araştırmaya Katılan Spor Eğitmcilerinin “Hizmet Yılı” dağılımı en fazla “%36,9” oranında “6-10 yıl” olduğu, en az “%1,7” oranında “21 yıl ve üstü” olduğu görüldü (Tablo 8).

Spor Eğitmcilerinin Hizmet Yılı aralıklarında, hizmet yılı aralıkları arttıkça, öğrencilerin uygulamaları anlayabilecekleri ve kendilerini ifade edebilecekleri etkin öğretim yöntemlerini kullandıkları söylenebilmektedir.

Araştırmaya Katılan Spor Eğitmcilerinin derse ya da antrenmana “Hazırlık” dağılımı en fazla “%49,0” oranında “6-10 dk” olduğu en az “%20,0” oranında “1-5 dk.” olduğu görüldü (Tablo 9).

Araştırmaya Katılan Spor Eğitmcilerinin Meslek ve Derse Hazırlık Sürelerine ilişkin Kümeleme Analizine göre, Derse Hazırlık Süreleri Dağılımları, Antrenörlerde “%25,9” oranında “6-10 dk”, Beden Eğitim Öğretmenlerinin Derse Hazırlık Süreleri dağılımları “%22,8” oranında “6-10 dk” olduğu görüldü. Araştırmaya Katılan Spor Eğitmcilerinin “Derse Hazırlık Süreleri” ortalaması toplamda “%48,7” oranında “6-10 dk” olduğu görüldü (Grafik 8, Tablo 17).

Spor eğitmcilerinin derse ve antrenman hazırlık süreleri her iki grup da en fazla 6-10 dakika arasında bir ön hazırlık yaptıkları görülmüş olup; eğitimin daha etkin ve verimli olabilmesi için bu sürenin planlanan ders ve antrenmana göre daha da uzayacağı söylenebilir.

Spor Eğitmcilerinin meslek değişkenine göre öğretim yöntemleri içinden bağımlı değişkeni en iyi açıklayan yöntemler “Alıştırma Yöntemi, Soru-cevap Yöntemi, Görevlendirme Yöntemi, Gösteri Yöntemi” olarak alt kümelere ayrıştırıldı. Bunla birlikte alıştırma yönteminin ortalaması 1’in altında olanlar Soru-cevap Yöntemiyle ilişkilendirilmiş, ortalaması 1 ile 2 arasında olanlarla 2’den fazla olanlar Görevlendirme Yöntemiyle ilişkilendirilmiştir. Soru-cevap Yöntemiyle ilişkilendirilen ve ortalaması 3 ve üzerinde olanlarla ortalaması 3’ün altında olanlar Gösteri Yöntemiyle; Görevlendirme Yöntemleri ile ilişkilendirilen

alt kümelerin ise ortalaması 2 ve 2'den fazla olanlar ile ortalaması 2'nin altında olanlar da Gösteri Yöntemiyle ilişkilendirilmiştir. Soru-cevap Yöntemlerine göre ortalaması 3 ve 3'den fazla olanların alt kümesi de Gösteri Yöntemleriyle ilişkilendirilmiştir (Grafik 9). Ayrıca ; Spor Eğitimcilerinin Bağımlı değişkenlerinden meslek değişkenine göre öğretim yöntemleri içinden bağımlı değişkeni en iyi açıklayan alt kümeler “Alıştırma Yöntemi, Soru-cevap Yöntemi, Görevlendirme Yöntemi, Gösteri Yöntemi” olarak alt kümelere ayrıştırılmıştır. Bununla birlikte Alıştırma Yönteminin ortalaması 1'in altında olanlar Soru-cevap yöntemiyle ilişkilendirilmiş, ortalaması 1 ile 2 arasında olanlarla 2'den fazla olanlar Görevlendirme Yöntemiyle ilişkilendirilmiştir. Soru-cevap Yöntemiyle ilişkilendirilen ve ortalaması 3 ve üzerinde olanlarla ortalaması 3'ün altında olanlar Gösteri Yöntemi ve Görevlendirme Yöntemi ile ilişkilendirilen alt kümelerin ise ortalaması 2 ve 2'den fazla olanlar ile ortalaması 2'nin altında olanlar da gösteri yöntemiyle ilişkilendirilmiştir. Soru-cevap Yöntemlerine göre ortalaması 3 ve 3'den fazla olanların alt kümesi de Gösteri Yöntemleriyle ilişkilendirilmiştir (Grafik 10).

Spor Eğitimcilerinin alanları ile ilgili değişim ve yöntemleri yakından takip edip yöntemler konusunda kendilerini daha çok geliştirmeleri bilgiyi hazır vermek yerine yapılandırmacı yaklaşımla bilgiyi sunmaları kalıcılığı ve verimi arttıracaktır.

Spor Eğitimcilerinin meslek gruplarıyla “Değerlendirme Öğretim Yöntemini” kullanma sıklığı Antrenörlerde “%19,0” oranında “Bazen”, Beden Eğitimi Öğretmenlerinde “%15,2” oranında “Sık sık” kullandıkları görülmektedir. Spor Eğitimcilerinin “Değerlendirme Öğretim Yöntemini” “%28,7”, “Her

Zaman” kullandıkları görülmüştür. Buna göre değerlendirme öğretim yöntemi bakımından meslek gruplarına göre anlamlıdır (Grafik 12, Tablo 20).

Değerlendirme yönteminin beden eğitimi öğretmenlerinde antrenörlere göre daha yaygın olarak kullanılması beden eğitimi öğretmenlerinin öğrencilerini ders geçme-kalma, not verme, sözlü yapma gibi olgularla sınırlandırmış olması gösterilebilir. Yani öğrencideki not kaygısı öğretim yönteminin etkililiğini azaltacağı düşünülmektedir.

Spor Eğitimcilerinin meslek gruplarıyla “Soru-Cevap Yöntemini” kullanma sıklığı Antrenörlerde “%20,9” oranında “Nadiren”, Beden Eğitimi öğretmenlerinde “%15,0” oranında “Sık sık” kullandıkları görülmektedir. Spor Eğitimcilerinin “Soru-Cevap Yöntemini” “%28,3”, “Sık sık” kullandıkları görüldü. Buna göre soru-cevap öğretim yöntemi bakımından meslek gruplarına göre anlamlıdır (Grafik 13, Tablo 21).

Dolayısıyla spor eğitimcilerinden Soru-cevap yöntemini sık sık kullanmaları bu yönteminin ekonomikliliğinin yüksek olması, ek maliyet ve ön çalışma gerektirmediği sebepleri gösterilebilir.

Spor Eğitimcilerinin meslek gruplarıyla Bağımsız Çalışma Öğretim Yöntemini kullanma sıklığı Antrenörlerde “%26,8” oranında “Bazen”, Beden Eğitimi öğretmenlerinde “%14,3” oranında “Bazen” kullandıkları görüldü. Spor Eğitimcilerinin Bağımsız Çalışma Öğretim Yöntemini “%41,1”, “Bazen” kullandıkları görüldü. Buna göre bağımsız çalışma öğretim yöntemi bakımından meslek gruplarına göre anlamlıdır (Grafik 14, Tablo 22).

Buna göre Bağımsız çalışma yönteminin her iki grupta da kullanma sıklığının düşük olduğu gözlemlenmiştir. Buradan hareketle spor eğitimcilerinin

öğrencilere bağımsız çalışma öğretim yöntemini uygulamamaları öğrenci üzerinde olumsuz etki yapacağı yargısı oluşabilir. Dolayısıyla öğrenci öğretim yöntemi etkililiğine ulaşamamış böylelikle de etkili öğrenme gerçekleşmemiş olabileceği kanısı oluşabilir.

Spor Eğitmcilerinin Meslek gruplarıyla Eşli Çalışma Öğretim Yöntemini kullanma sıklığı Antrenörlerde, “%34,4” oranında “Sık sık”, Beden Eğitimi öğretmenlerinde “%16,6” oranında “Sık sık” kullandıkları görüldü. Spor Eğitmcilerinin Eşli Çalışma Öğretim Yöntemini “%51,1”, “Sık Sık” kullandıkları görüldü. Buna göre eşli çalışma öğretim yöntemi bakımından meslek gruplarına göre anlamlıdır (Grafik 17, Tablo 25).

Spor Eğitmcilerinin Meslek gruplarıyla Görevlendirme (Ödev) Öğretim Yöntemini kullanma sıklığı Antrenörlerde “%27,8” oranında “Sık sık”, Beden Eğitimi öğretmenlerinde “%15,4” oranında “Bazen” kullandıkları görüldü. Spor Eğitmcilerinin Görevlendirme (Ödev) Öğretim Yöntemini “%40,6”, “Sık Sık” kullandıkları görüldü. Buna göre görevlendirme(ödev) öğretim yöntemi bakımından meslek gruplarına göre anlamlıdır (Grafik 18, Tablo 26).

Spor Eğitmcilerinin meslek gruplarıyla Alıştırma Öğretim Yöntemini kullanma sıklığı Antrenörlerde “%39,9” oranında “Her zaman”, Beden Eğitimi öğretmenlerinde “%19,0” oranında “Sık sık” kullandıkları görüldü. Spor Eğitmcilerinin Alıştırma Öğretim Yöntemini “%50,8”, “Her zaman” kullandıkları görüldü. Buna göre alıştırma öğretim yöntemi bakımından meslek gruplarına göre anlamlıdır (Grafik 19, Tablo 27).

Alıştırma yönteminin Spor Eğitmcileri tarafından yaygın olarak kullanılması bu yöntemin kullanımının ekonomik olması ve öğrencinin bedensel

gelişiminde etkili olması söylenebilir. Bu iki etken yöntemin Spor Eğitimcilerinin kullandıkları öğretim yöntemleri arasında sık kullanılan yöntem olarak gözlemlenmiştir.

Araştırma bulgularından hareketle, Beden Eğitimi derslerinde, Öğretmenlerin ‘Gösteri ve Anlatım’ yöntemlerini kullanarak dersle ilgili içeriği öğrenciye sundukları, ‘Alıştırma’ yöntemiyle de öğrenciyi uygulamaya geçirdikleri anket sonuçlarından gözlemlenmiştir. Yapılan bir başka araştırmada ise beden eğitimi öğretmenlerinin derslerinde en çok kullandıkları öğretim yönteminin %82,92’la ‘Alıştırma’ yöntemi olduğu belirtilmektedir (31).

Bunun yanında Beden Eğitimi Öğretmenleri, öğrencileri aktiviteye sokmak amacıyla ‘Eşli çalışma’ yönteminden de yararlanmışlardır. Uygulama esnasında ise öğrencilerin yaptıkları hataları düzeltebilmek ve geribildirim sağlamak amacıyla da Bağımsız çalışma yöntemine başvurdukları da görülmüştür.

Aynı şekilde geleneksel olarak Beden Eğitimi derslerinin işlenişini; konunun veya aktivitenin önce öğretmen tarafından açıklanması, daha sonra öğretmen veya öğrenci tarafından gösterilmesi ve öğrencilerin uygulama yapabilmeleri amacıyla öğretmenin zaman vermesi şeklinde devam ettiğini belirtmektedir (43).

Spor Eğitimcilerinin Medya Yardımlı Öğretim yöntemini sık kullanmamalarına neden olarak bu yöntemin zaman ve maliyet bakımından ekonomik olmaması, maliyet doğurması kurumların bu yöntemi uygulamak için yeterli teknolojik imkânlara ve alt yapıya sahip olamaması gösterilebilir.

Beden Eğitimi Öğretmenlerini ve Antrenörlerin mesleki deneyimleri ile spor eğitiminde kullandıkları yöntemler arasında en çok “Anlatım Öğretim Yöntemi” ve “Gösteri Öğretim Yöntemi” metodlarını kullandıkları görülmüştür.

Spor Eğitimcileri “Anlatım Öğretim Yöntemi” ve “Gösteri Öğretim Yöntemi”ni baskın kullanmaları, her şeyden önce ekonomik olması ve her türlü bilgi, gözlem araştırma ve inceleme bu yolla öğrencilere aktarılabilir. Bu yöntemler en esnek yöntemlerdendir. Her türlü dinleyici grubuna her mekana ve zamana kolaylıkla uydurulabilir. Bu yöntemler gerektiğinde bir sohbet tekniğine dönüştürülebilir. Ders ve antrenman kontrolü kolayca sağlanabilir.

Spor Eğitimcilerininin bağımlı değişkeni olan meslek tanımı dikkate alınarak ve 6 alt düzeyden oluşan planlanan bağımsız değişkenlere göre öğretim yöntemleri içinden bağımlı değişkeni en iyi açıklayan alt kümeler belirlenmiştir. Buna göre “Alıştırma Yöntemi”, “Soru-cevap Yöntemi”, “Görevlendirme Yöntemi”, “Gösteri Yöntemi” olarak alt kümelere ayrıştırılmıştır. Ayrıca spor eğitimcilerininin bağımlı değişkenlerinden olan Meslek tanımı dikkate alındığında 3 alt düzeyden oluşan planlanan bağımsız değişkenlere göre öğretim yöntemleri içinden bağımlı değişkeni en iyi açıklayan alt kümeler, “Alıştırma Yöntemi”, “Görevlendirme Yöntemi”, “Soru-cevap Yöntemi” olarak alt kümelere ayrıştırılmıştır.

Tüm sonuçlardan hareketle öğretim etkililiğini artırmak için değişimi teşvik edici ortam ve koşullar sağlanmalıdır. Eğitim ortamında bunu sağlayacak olan başta yöneticiler olmalıdır. Dolayısıyla spor eğitimcisinin yanında yöneticilerinde öğretim etkililiği ve sürekliliği konusunda bilgi sahibi olmaları sağlanabilmelidir, bunun yanında spor eğitimcilerine alanları ile eğitim verilirken

öğretim yöntemleri konusunda mutlaka yeterli ve gerekli bilgi verilmelidir. Toplumların gelişim düzeyiyle paralel olarak bireylerin ihtiyaçları da artmakta dolayısıyla öğretim yöntemlerinin etkili biçimde kullanılması toplumun gelişim düzeyini arttırıcı etkide bulunabilir.

Spor Eğitimcilerinin Öğretim yöntemlerini etkin bir şekilde kavrayıp uyguladıklarında öğrencilerin beden eğitimi ve spor derslerine karşı ilgi ve alakalarının daha fazla olması doğal sonuç olarak ortaya çıkabilir.

Sonuç olarak beden eğitimi öğretmenleriyle, antrenörlerin demografik ve mesleki özellikleri incelenmiş olup, öğretim yöntemlerine göre bu meslek gruplarında farklılıklar tespit edildi. Araştırmaya katılan spor eğitimcilerinin kullandıkları öğretim yöntemleri uygulamalarında meslek dağılımına göre sınıflandırılmasında “243” antrenörün “12”si öğretmen gibi “178” öğretmenin “23”ü antrenör gibi davranış sergiledikleri görüldü.

4. KAYNAKLAR

1. AKGÜN, N. (1986), Egzersiz Fizyolojisi. Ege Üniversitesi Matbaası, İZMİR, S: 209.
2. ANDERBERG, M.R, (1973) Cluster Analysis for Applications, Academic Pres, New York, NY and London.
3. BACANLI, H.(1998), Eğitim Psikolojisi. İstanbul: Alkım Yayınevi, S:199.
4. BACHER, J.(2002), Cluster Analysis, Lecture Notes, Nuremberg.
5. BİLEN, M. (1999), Plandan Uygulamaya Öğretim, TAKAV Matbaacılık, ANKARA.
6. BÜYÜKKARAGÖZ, S. C. (1999), Genel Öğretim Metotları Öğretimde Planlama Uygulama. 10. Baskı. Beta Basım Yayım Dağıtım A.S. İSTANBUL, S:24 .
7. BÜYÜKKARAGÖZ, S. S. ve ÇİVİ, C. (1997). Genel Öğretim Metodları. Konya: Öz Eğitim Basım Yayın Dağıtım Ltd. Şti.
8. ÇÖMLEK, A. (1998), Eğitimde Bugünkü Durum ve İlköğretimde Yeniden Yapılanma Önerileri, Eğitim Yönetimi, Yıl:4, Sayı:15, Ankara, S:314,
9. ÇÖNDÜ, A. (1999), Beden Eğitimi ve Sporda Özel Öğretim Yöntemleri. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım,S: 97.
10. DEMIRHAN G. (1997), Beden Eğitimi ve Sporda Öğretme-Öğrenme Etkinlikleri ve Felsefe, Hacettepe Spor Bilimleri Dergisi, VÜİ: 1, S: 4-16,
11. DEMİREL Ö. (1998), Eğitimde Program Geliştirme, Kardeş Yayınevi, ANKARA.
12. DEMİRHAN, G. (2006), Spor Eğitiminin Temelleri. Ankara: Bağırhan Yayınevi, S: 32.
13. EKER, A. (2001), İlköğretim ve Ortaöğretim Kurumları Spor Yarışmaları Programı. S:1, ANKARA.
14. ERDEN M, AKMAN Y. (2001), Gelişim ve öğrenme, 5. Basım, Arkadaş Yayınevi, ANKARA, S: 65, 247.
15. ERDEN, M. (1995), Eğitimde Program Değerlendirme, ANKARA: Pegem Yayınları, S:14.
16. ERKAL, M E. (1982), Sosyolojik Açından Spor. İSTANBUL, Filiz Kitap evi, S: 1.
17. ERTÜRK, S. (1998), Eğitimde Program Geliştirme, Metaksan A.Ş. Ankara, S:1.

18. FİDAN N. (1996), Eğitim Psikolojisi, Okulda Öğrenme ve Öğretme, Alkım Yayınevi, Ankara, S: 2-12 .
19. GLASSER, W. (1999), Okulda Kaliteli Eğitim. Çev. Ulaş Kaplan. Beyaz Yayınları, İSTANBUL, S:22.
20. GÜLER, N. (2006), Kümeleme Analizi, Yüksek Lisans Tezi, Muğla Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Muğla, S:157.
21. GÜNDÜZ, N. (1998), Beden Eğitiminde Öğrencilerin Değerlendirilmesi. (Bildiri) T.E.D VI. Eğitim Toplantısı. 5-6 Mayıs. Ankara. T.E.D Yayınları, S: 151-152 .
22. GÜRSAKAL, N. (2001). Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri. Uludağ Üniversitesi Yayınevi. S:25-26.
23. HARMANDAR, İ. H. (2004), Beden Eğitimi ve Sporda Özel Öğretim Yöntemleri, Ankara: Nobel Yayınları,S:1
24. HESAPÇIOĞLU M. (1994), Öğretim İlke ve Yöntemleri, Beta Basım Yayım Dağıtım, İstanbul, S: 29-31, 69, 144, 255.
25. KARASAR, N. (2003), Bilimsel Araştırma Yöntemi. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım, S:77.
26. KARASÜLEYMANOĞLU A. (1995), Yeni Boyutlarıyla Spor, 4. Baskı, Ozan Dağıtım, Aşama Ofset, Ankara, S: 32.
27. KAUFMAN, L., ; ROUSSEUW, P., (1990), Finding Groups Data : An Introduction to Cluster Analysis, John Wiley and Sons, New York.
28. KENDALL, M.G. (1975), Multivariate Analysis,Charles Griffin, London
29. KIRANBAĞLI M. (1995), Beden Eğitimi Öğretmenlerinin El Kitabı, Optimal Eğitim Yayınları, İstanbul, sayfa 16-23, 58.
30. KSHIRSAGAR, A.M. (1972), Multivariate Analysis, Marcell Dekker, New York
31. KÜÇÜKAHMET, L. (1997), Eğitim Programları ve Öğretim, Gazi Kitabevi, ANKARA, S:1.
32. MARTİN, S. (2001), Cluster Analysis for Web Site Organisation, ITG Publication, http://www.internettg.org/newsletter/dec99/cluster_analysis.html (12.12.1999)

33. MİRZEOĞLU N. (2003), Spor Bilimlerine Giriş, Bağırhan Yayınevi, ANKARA, S: 25-84, 131-135,151.
34. MORRISON, D.F. (1976), Multivariate Statistical Methods. Mc Graw-Hill, 2nd Edition, New York.
35. ORHUN A. (1999), Pedagojik ve Felsefi Temelleri ile Beden Eğitiminin Hareket Eğitime, BOLU, S: 11.
36. ÖZALP, O. (1999), Cumhuriyet Döneminde Eğitim Politikaları ve Uygulamaları, Cumhuriyet Döneminde Eğitim II, MEB,ANKARA, S:4.
37. ÖZDAMAR, K. (1997), Paket Programlar ile İstatistiksel Veri Analizi-2, Kaan Kitapevi, Eskişehir, S:528.
38. ÖZDEN Y. (1998), Öğrenme ve Öğretme, Pegem A Yayıncılık, ANKARA,S: 41-42.
39. SARACOĞLU, A S. ALTIPARMAK, E. GÜCÜ, K. (1995), Beden Eğitimi Öğretmeni Adaylarının Program ve Öğretime İlişkin Sorunları. Performans ,S: 35-38.
40. SENEMOĞLU N. (1998), Gelişim, öğrenme ve öğretim, Kuramdan Uygulamaya, Özsen Matbaası Ltd. Şti, ANKARA, S: 235-236.
41. SMITH D. (1957), Stanley and J.H. Shores, Foundations Of Curriculum Development, USA: Harcourt Brace and World, Inc.,.
42. SPSS (2009) Inc. SPSS for Windows Version: 17 Vista HOTFIX, Chicago,
43. TAMER, K. (1996), Beden Eğitimi ve Oyun Öğretimi. Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Yayınları, ESKİŞEHİR S: 2.
44. TAMER, K. PULUR, A. (2001) Beden Eğitimi Sporda Öğretim Yöntemleri. Ada Matbaacılık Ltd. Sti., ANKARA S:3, 2001.
45. TATLIDİL, H. (2002), Uygulamalı Çok Değişkenli İstatistiksel Analiz, Akademi Matbaası, Ankara, S:424.
46. TURGUT I. (1994), Bedenim ve zihnim. Eğitim Kurumlarında Beden Eğitimi ve Spor 2. Ulusal Sempozyumu, M.E.Basımevi, Ankara, S: 39.
47. ÜNLÜ, H. (2005), Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Kullandıkları Öğretim Yöntemleri (Aksaray ve Kırşehir Örneği). Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

48. VARIŞ, F. (1978), Eğitimde Program Geliştirme "Teori ve Teknikler" AÜ Eğitim Fakültesi Yayınları, ANKARA, S:75.
49. WEB_1. (2008), Wikipedia, http://en.wikipedia.org/wiki/Cluster_analysis (06.02.2008)
50. YALÇIN, H. (1995), Beden Eğitimi Öğretmeni El Kitabı. Ankara: Gürler Ofset, 89.
51. YAYLACI, F. (1998), İlköğretim Okulları Beden Eğitimi Dersi Öğretim Programının Değerlendirilmesi. AKÜ. Sosyal Bilimler Dergisi, S: 95-106.
52. YILMAZ SARAÇ. L. , İNCE, L.M., KİRAZCI, S. ve ÇİÇEK, Ş. (2005). Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Ders Zaman Yönetimi Davranışları ve Kullandıkları Öğretim Yöntemleri. Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi, 10 (2), S: 3-10.

EK-1

SPOR EĞİTİMCİLERİNİN KULLANDIKLARI ÖĞRETİM YÖNTEMLERİ SIKLIĞI ÖLÇEĞİ

Saygıdeğer Katılımcı,

Bu anketin amacı Beden Eğitimi Öğretmenlerinin ve Antrenörlerin Kullandıkları Öğretim Yöntemlerinin kullanma sıklığını belirlemektir. Bu amaçla hazırlanan ölçeğin sağlıklı sonuçlara ulaşabilmesi için lütfen tüm soruları yanıtlarken ifadelerinizin gerçek düşünce ve davranışlarınızı yansıtmaya dikkat ediniz. Vereceğiniz yanıtlar tamamen bilimsel amaç için kullanılacağından adınızı ve soyadınızı kesinlikle yazmayınız. Vereceğiniz samimi cevaplardan dolayı teşekkür ederiz.

Talha MURATHAN
F.Ü.Sağlık Bilimler Enstitüsü
Yüksek Lisans Öğrencisi

- 1-Yaşınız** :
- 2-Cinsiyetiniz** : Bayan Bay
- 3-Medeni Durumunuz** : Evli Bekar
- 4- Mesleğiniz** : Antrenör Beden Eğitimi Öğretmeni
- 5-Eğitim Durumunuz** : Lisans Yüksek Lisans Doktora
: Lise Önlisans
- 6-Antrenör iseniz eğitimi verdiğiniz spor branşınız :**
- Futbol Basketbol Voleybol Hentbol Diğer
- 7-Çalıştığınız Kurum** : İlköğretim Okulları Ortaöğretim Okulları
 Spor Kulüpleri G.S.İ.M
- 8-Hizmet Yılı** : 1-5 yıl 6-10 yıl
 11-15 yıl 16-20 yıl 21 yıl ve üstü
- 9- Bir derse hazırlık için ne kadar hazırlık zamanı harcıyorsunuz?**
- 1–5 Dakika 6–10 Dakika 11 Dakika ve Üzeri

Aşağıdaki tabloda beden eğitimi dersinde ve antrenmanda kullandığınız yöntemlere ilişkin açıklamalar bulunmaktadır. İlgili yöntemi hangi oranda kullanıyorsanız lütfen ilgili kareyi “X” işareti ile işaretleyiniz.

	Her Zaman	Sık Sık	Bazen	Nadiren	Hiçbir zaman
1. Anlatım yöntemi: Bu yöntem beden eğitimi ile ilgili gerçekler (kurallar, tarih, etik, vs.) ve kavramlar (egzersizin fizyolojik etkileri, fiziksel kanunlar vs.) genelde bilişsel özelliği olan bilgilerin sunulması için idealdir. Bu yöntemde öğretmen konuşmacı, öğrenci ise dinleyici rolündedir.					
2. Gösteri yöntemi: Bu yöntemin amacı psikomotor aktivitelerin yapılarak bilgisinin görsel yol ile sunulmasıdır. Bu yöntemde işitsel uyarıda hareket ile birlikte kullanılabilir. (Öğretmen yapılması gereken eylemi bizzat sergiler, öğrenciler ise eylemi önce izler sonra taklit ederek söz konusu eylemi gerçekleştirir.)					
3. Alıştırma yöntemi: Belli kararların öğrenciye devredildiği, öğrenci ve öğretmen, öğrencilerin kendi aralarında ve çalışmalar arasında yeni ilişkilerin meydana geldiği bir yöntemdir. Öğretmen yada antrenör, sınıf yerleşimi sağlandıktan sonra konuyu anlatır, açıklar, gösterir. Konu öğrencilere ve sporculara bir kez sunulduktan sonra öğrenciler ve sporcular harekete başlama süresinde, ritim ve sayıda, ne zaman bitirmekte, ara vermede serbesttirler. Burada ritim ve kontrol tamamen her öğrenci ve sporcunun kendisindedir					
4. Görevlendirme (Ödev) yöntemi: (Bireysel Yaklaşım) Bu yöntemin amacı öğrencilere beceri öğrenmeleri, kavram keşfetmeleri veya problem çözmeleri için bağımsız öğrenme fırsatları sağlamaktır. Görevlendirme yönteminde öğretmen; görevi planlar, öğrenci ise verilen görevi uygular.					
5. Eşli çalışma yöntemi: Öğrencilere bilişsel, duyuşsal, psikomotor alanlarda bağımsız öğrenim deneyleri sunmayı amaçlamaktadır. Öğretmen; ortamı hazırlama rolünü, öğrenci ise uygulayıcı ve yardımcı rollerini üstlenmiştir. Eşli çalışma yönteminde hedefe ulaşmak için öğrenciye, diğer yöntemlerden daha fazla sorumluluk verilmiştir. Çalışmalarda eşlerden biri istenilen hareketi yapar ve hareketle ilgili kararları verir. Diğeri ise yapılan hareketi izler öğretmenin verdiği ölçütlere uygun olarak eşinin performansı ile ilgili bilgileri verir.					
6. Yönlendirilmiş buluş yöntemi: Öğrencilere fırsat vererek onları sunulan problemlere yönlendirmek, öğrencilerin uygun çözümleri kendi kendilerine keşfetmelerini sağlamak amaçlanmaktadır. Öğretmenin bu yöntemdeki rolü, problemleri sıralama ve planlama; öğrencinin rolü ise çözüm yollarını bulma ve keşfetmektir. Öğrenci merkezli bir öğretim yöntemidir.					
7. Problem çözme yöntemi: Bu yöntem öğrencilere çeşitli öğrenim deneyimleri ile sunulan problemlere, kendi kendilerine ve serbest bir şekilde çözümler bulmalarını sağlamaktır. Sporda her zaman yeni buluş ve yöntemler çıkacaktır. Örnek: Yüksek atlamada binme ve sırt üstü atlama tekniği, futbol da farklı sistemlerin ortaya çıkması ,yüzmede farklı stillerin bulunması Hentbol da farklı atış ve pas çeşitlerinin ortaya çıkması Yüksek Temel atış sıçrayarak atış vb..					
8. Bağımsız çalışma yöntemi: Bu yöntemin amacı, öğrencilere seçmeli ve bireysel olarak yönlendirilmiş öğretim fırsatları sağlamaktır. Genelde üst sınıflarda kullanılır. Öğrencinin rolü konuyu belirlemek ve uygulamaktır. Öğrenci merkezli bir yöntemdir.					
9. Soru-Cevap yöntemi: Bu yöntemle öğrencilerin beden eğitimi aktiviteleri ile ilgili bilgi edinmeleri ve bilişsel süreçlerinin uyarılması sağlanır.					
10. Değerlendirme yöntemi: Bu yöntemde öğrencilerin ders içi ve ders dışı deneyimler ile kendilerini değerlendirme fırsatının tanınması amaçlanmaktadır. Bu yöntemde öğrenciler, öğretmenin belirlediği ölçütlere göre kendi yaptıkları hareketlerin değerlendirilmesini yaparlar. Bu yöntemde öğretmenin görevi öğrencilerin kendilerini doğru olarak değerlendirmelerine yardımcı olmaktır.					
11. Medya yardımcı öğretim yöntemi: Öğrenme sürecine farklı araçlar sunularak katkıda bulunmaya çalışılır. Bu yöntem görsel ve işitsel duyu organları ile ilgilidir. Bu yöntem içinde öğretmen; ortamı düzenleyici, öğrenci ise dinleyici ve gözleyici rollerini üstlenir					

12. Yukarıdaki Öğretim yöntemleri dışında kullandığınız öğretim yöntemi var ise açıklayınız?

EK-2

BİLGİLENDİRİLMİŞ GÖNÜLLÜ OLUR FORMU

Fırat Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Yüksek Lisans öğrencisi olarak “Spor Eğitmcilerinin Kullandıkları Öğretim Yöntemlerinin Kümeleme Analizi ile Değerlendirilmesi Elazığ ili Örneği” adlı tez çalışmam için kullanacağım Ankette sorulara uygun cevaplar verdikten sonra spor eğitimcilerinin kendileri ile ilgili kullandıkları öğretim yöntemlerini açıklayan bazı ifadeler bulacaksınız. Seçenekler halinde bulunan bu ifadelerden size uygun maddeyi işaretlemeniz gerekmektedir.

Bu araştırma tümüyle akademik amaçlı olup elde edilecek veriler sadece Yüksek Lisans tezi için kullanılacaktır. Kişisel bilgiler ve araştırma bilgileri üçüncü şahıslara aktarılmayacaktır. Bu çalışmanın akademik geçerliliği ve değerinin içtenlikle vereceğiniz yanıtlarla orantılı ve gönüllülük esasına dayalı olacağını lütfen unutmayınız. Bilgi için Talha MURATHAN 0505.6565324 nolu tlf dan aranabilir.

Projenin yürütülmesi sırasında herhangi bir sebep göstermeden araştırmadan çekilebilirim. (Ancak araştırmacıları zor durumda bırakmamak araştırmadan çekileceğimi önceden bildirmemin uygun olacağını bilincindeyim).

Araştırma için yapılacak harcamalarla ilgili herhangi bir parasal sorumluluk altına girmiyorum. Bana da bir ödeme yapılmayacaktır.

Bu araştırmaya katılmak zorunda değilim ve katılmayabilirim. Araştırmaya katılmam konusunda zorlayıcı bir davranışla karşılaşmış değilim. Eğer katılmayı reddedersem, bu durumun araştırmacı ile olan ilişkiye herhangi bir zarar getirmeyeceğimi de biliyorum.

Bana yapılan tüm açıklamaları ayrıntılarıyla anlamış bulunmaktayım. Bu koşullarla söz konusu çalışmaya kendi rızamla, hiç bir baskı ve zorlama olmaksızın, gönüllülük içerisinde katılmayı kabul ediyorum.

İmzalı bu form kağıdının bir kopyası bana verilecektir.

Katılımcı

Adı, soyadı:

Adres:

Tel:

İmza:

Görüşme tanığı

Adı, soyadı:

Adres:

Tel:

İmza:

Katılımcı ile görüşen Araştırmacı

Adı soyadı, unvanı:

Adres:

Tel:

İmza:

ÖZGEÇMİŞ

Adı Soyadı : Talha MURATHAN
Doğum Tarihi : 02.05.1979
Doğum Yeri : Elazığ
Tel : 0.505.6565324 - 0-424-237 93 35
E-mail : talhamurathan@hotmail.com
Yüksek Lisans : Fırat Üniversitesi Sağlık Bilimler Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor
A.B.D. (2009-2011)
Lisans : F.Ü. Beden eğitimi ve Spor Yüksek Okulu (1996 – 2000)
Yabancı Dili : İngilizce

SAHİP OLUNAN BELGELER :

Futbol B Lisans Antrenör Belgesi (Türkiye Futbol Federasyonu)
Basketbol Yardımcı Antrenör Belgesi (Türkiye Basketbol Federasyonu)
Badminton 1. Kademe Antrenör Belgesi (Türkiye Badminton Federasyonu)
Bilgisayar Uzman Öğretici (Milli Eğitim Bakanlığı)